



Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directoraat-Generaal Water

[REDACTED]
Plesmanweg 1-6
2597 JG Den Haag

PROVINSJE FRYSLÂN		
Doc. nr.:	762621 ✓	
Class. nr.:		
Ingek.:	- 7 MEI 2008	
Afdeling.	Water	
Beh. door:	Afd. Hoofd	AWB .. weken
[REDACTED]		
voor kenn.sg. aangenomen/tel. afgedaan		

Groningen, 25 april 2008
Betreft: Programma Synergie KRW Rijn-Noord

Geachte [REDACTED]

Namens het RBO Rijn-Noord ontvangt u hierbij het Programma Synergie KRW Rijn-Noord. Als voorzitter van het RBO Rijn-Noord ben ik door de leden van het RBO gemandateerd om hen te vertegenwoordigen om het Programma Synergie KRW Rijn-Noord vast te stellen en aan te bieden.

De, in dit programma, beschreven projecten bieden een evenwichtig programma voor landelijk en stedelijk gebied van KRW en daarmee samenhangende synergetische maatregelen binnen het stroomgebied. Hierbij voldoen zowel het programma als de projecten afzonderlijk aan de gestelde criteria op het gebied van legitimiteit, doelmatigheid (effectiviteit) en efficiency zoals gesteld in uw brief en de hierop nagekomen aanvullingen en toelichtingen.

In het vertrouwen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, teken ik,

Met vriendelijke groet,
namens het RBO Rijn-Noord

[REDACTED]

[REDACTED]
Voorzitter RBO Rijn-Noord



Project		
Naam Programma		Programma Synergie KRW Rijn-Noord
Variant 70%	Projectkosten	€ 43.699.026
	Gevraagde rijksbijdrage	€ 12.045.699
Variant 100%	Projectkosten	€ 57.081.686
	Gevraagde rijksbijdrage	€ 17.074.344
Variant 130%	Projectkosten	€ 94.756.348
	Gevraagde rijksbijdrage	€ 22.353.775
Aanvrager		
Aanvrager		RBO Rijn-Noord
Postadres		Postbus 20120
Postcode		8900 HM
Plaats		Leeuwarden
Contactpersoon		
Naam		[REDACTED]
Postadres		Postbus 20120
Postcode		8900 HM
Plaats		Leeuwarden
Telefoonnummer		[REDACTED]
Emailadres		[REDACTED]



Overzicht bijlagen:

Bijlage 1 – Programmadocument

Bijlage 2 – Onderliggende projectbeschrijvingen

Bijlage 3 – Getekende intentieovereenkomsten

Bijlage 4 – Stroomschema proces prioritering

Bijlage 5 – Projectenkaart Wetterskip Fryslân

Bijlage 1:
Programmadocument

Programmadocument project: programma Synergie KRW Rijn-Noord

1. Programmabeschrijving

Gebiedsomschrijving

Het deelstroomgebied Rijn-Noord grenst aan de deelstroomgebieden Rijn-West, Rijn- Midden, Rijn-Oost en het stroomgebied van de Eems. Het deelstroomgebied omvat het hele gebied van de provincie Fryslân plus delen van de provincies Groningen, Drenthe en Noord-Holland (de Westelijke Waddenzee). De noordelijke grens van Rijn-Noord ligt in de Noordzee en loopt vanuit de westelijke richting langs de Afsluitdijk, de Friese provinciegrens en de Drentse beken tot aan de Noordpolder in de provincie Groningen. Het eiland Texel wordt niet tot deelstroomgebied Rijn-Noord gerekend, maar tot Rijn-West. De zoute wateren die Texel omringen (Waddenzee en Waddenkust) vallen wel onder het deelstroomgebied Rijn-Noord.

Het totale oppervlak van Rijn-Noord omvat circa 745.000 ha waarvan 450.000 ha vast land en 285.000 ha zee. De regio Rijn-Noord heeft ongeveer 1 miljoen inwoners met een concentratie in de grotere plaatsen zoals Leeuwarden, Heerenveen, Drachten in Fryslân, en de streek Leek-Roden in het Gronings-Drentse deel van Rijn Noord. De stad Groningen valt deels onder Rijn-Noord, deels onder het Eemsstroomgebied.

Landschappelijk valt het gebied te onderscheiden in enkele grote eenheden: De Waddenzee en de Noordzeekuststrook, de Waddeneilanden, het noordelijke kleigebied, de laaggelegen veengebieden in midden Fryslân en de hoog gelegen zandgebieden in zuidoost Fryslân en Drenthe. Belangrijke grotere binnenwateren zijn de Friese boezem, de Electraboezem, het Lauwersmeer en de beeksystemen uit alle drie provincies (bron: Karakterisering deelstroomgebied Rijn-Noord).

Programma Synergie KRW Rijn Noord

Het programma synergie KRW Rijn Noord omvat verschillende projecten op het gebied van waterkwaliteit. In de tabel op de volgende pagina worden voor de verschillende varianten (70%, 100% en 130%) de verschillende projecten weergegeven. Hierbij is aangegeven op welk waterlichaam zij betrekking hebben.

nr.	Partner	Projectnaam	Synergieprogramma			Locatie
			70%	100%	130%	
1	Waterschap Noorderzijfvest	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldermeden				Leekstermeer - NL34A201 Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep - NL34M109
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meenweg - deelplan Oost				Maren Paterswoldsemeer - NL34M114
3	Wetterskip Fryslân	Oever- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger				Tjeukemeer (M14) - NL02V1 Jonger (R5) - NL02L3
4	Wetterskip Fryslân	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland				Linde en Noordwoldervaart (R5) - NL02L1 Jonger bovenloop (R4) - NL02L2 Jonger middenloop (R5) - NL03L3 Koningstriede (R5) - NL02L4
5	Wetterskip Fryslân	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel				Dokkumer Ee - NL02L9a Jordaan - NL02L9c Heerenwegstervvaart/Houwerdervvaart - NL02L13
6	Wetterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem				Friese Boezemmeren (NL02V1) Sneekermeeergebied (NL02V9) Fluessen o.o. (NL02V10) Aide Feanen (NL02V11) Grote Wielen (NL02V12) Grote ondiepe kanalen (NL02L9a) Grote diepe kanalen (NL02L9b) Regionale kanalen met scheepvaart (NL02L9c) Regionale kanalen zonder scheepvaart (NL02L9d) Dwarsdiep - NL34A63, onderdeel van het waterlichaam Oude Diep-Dwarsdiep - NL34M106
7	Waterschap Noorderzijfvest	Inrichting moerasgebied Marumerlêge				Eelderdiep (NL34A20) Grote Masloot (NL34A16) Beiden onderdeel van het waterlichaam Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep (NL34M104)
8	Waterschap Noorderzijfvest	Koppeling Masloot-Eelderdiep				Boterdiep/Winumerdiep - NL34M103 Maren/Reidiep - NL34M111 Damsterdiep - NL34M100
9	Gemeente Groningen	Waterstructuurplan Noorddijk				Oude Draai (M3) - NL02L10b Compagnonsvaart - NL02L10b Lindegracht - NL02L9d Heeresloot - NL02L9c Nieuw Heerenwegstervvaart NL02L9a
10	Gemeente Smallingerland	Waterstructuurplan De Bouwen				Boterdiep-Winumerdiep - NL34M103 Reidiep-Kommerzijsterijde - NL34M102 Van Starckenborghkanaal - NL34M101 Masloot - NL34M112 Kanalen heilendigebied - NL34M107
11	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan De Akkers				Maren Reidiep - NL34M111 Compagnonsvaart - NL02L10b Nieuw Heerenwegstervvaart NL02L9a
12	Waterschap Noorderzijfvest	Duurzame inrichting waterlichamen Rijn-Noord				Oude Sondelergolder Friese Boezem overige meren (NL02V1)
13	Gemeente De Marne	Oppervlaktig afkoppelen dorpskernen Westermeland en Houwerzijl				Grote diepe kanalen Friese boezem (M7b) - NL02L9b Regionale kanalen met scheepvaart Friese boezem (M3) - NL02L9c
14	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan Heerenveen Midden				Grote diepe kanalen Friese boezem (M7b) - NL02L9b Regionale kanalen met scheepvaart Friese boezem (M3) - NL02L9c
15	Gemeente Gaasterlan-Sleat	Kern Sondel verbeteren overstort en afkoppelen hemelwaterafvoer en verbeteren doorstroom oppervlaktewater				Noordwoldervaart, Jonk Linde (R5) - NL02L1 De Linde (R5) - NL02L1 De Schipsloot (M3) - NL02L9d
16	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit Oosterparkwijk				Grote ondiepe kanalen Friese boezem (M6b) - NL02L9a (De Boarn) Grote diepe kanalen Friese boezem (M7b) - NL02L9b (De Polsleat)
17	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit omgeving Achlumerdijk				Grote ondiepe kanalen Friese boezem (M6b) - NL02L9a (De Boarn) Grote diepe kanalen Friese boezem (M7b) - NL02L9b (De Polsleat)
18	Gemeente Weststellingwerf	Afkoppelen verhard oppervlak industrieterrein Noordwolde				Grote ondiepe kanalen Friese boezem (M6b) - NL02L9a (De Boarn) Grote diepe kanalen Friese boezem (M7b) - NL02L9b (De Polsleat)
19	Gemeente Weststellingwerf	Aanleg helofytenfilter voor lozing hemelwater in natuurgebied- Wollega-Zuid				Grote ondiepe kanalen Friese boezem (M6b) - NL02L9a (De Boarn) Grote diepe kanalen Friese boezem (M7b) - NL02L9b (De Polsleat)
20	Gemeente Boarnsterhim	Herstructurering de wijk Sinnebuoren - Akkrum				Grote ondiepe kanalen Friese boezem (M6b) - NL02L9a (De Boarn) Grote diepe kanalen Friese boezem (M7b) - NL02L9b (De Polsleat)
21	Gemeente Boarnsterhim	Afkoppelen regenwater in herstructureringsproject Akkrum Oost				Grote ondiepe kanalen Friese boezem (M6b) - NL02L9a (De Boarn) Grote diepe kanalen Friese boezem (M7b) - NL02L9b (De Polsleat)

In de verschillende programmavarianten van Rijn-Noord zijn zowel projecten van de waterschappen als de gemeenten opgenomen. In het 70%-programma zijn de meest kansrijke projecten opgenomen. Deze zijn geselecteerd op een drietal kenmerken:

- het aantal KRW-maatregelen dat binnen het project wordt uitgevoerd;
- het aantal rijksdoelen dat met de maatregelen wordt gediend;
- het aantal partners in het samenwerkingsverband.

Hierbij is rekening gehouden met het feit dat met name de laatste twee kenmerken een toegevoegde waarde leveren aan het behalen van synergie. Dit heeft er toe geleid dat het 70%-programma vier verschillende KRW-maatregelen bevat (natuurvriendelijke oevers, vispassages, hermeanderen en waterkwaliteitsmaatregelen) en bijdraagt aan diverse rijksdoelen zoals WB21, EHS, Natura2000, Klimaatbestendigheid, Duurzaam veilig, Hoogwaterbescherming en Recreatie. In de samenwerkingsverbanden in het 70%-programma wordt samengewerkt tussen waterschappen, provincies, gemeenten, verschillende natuurorganisaties, Dienst Landelijk Gebied, bewoners, etc. Daarnaast worden er in zowel meren, beken en kanalen maatregelen genomen. Het 70%-programma van Rijn-Noord is daardoor een programma geworden dat met verschillende KRW-maatregelen een bijdrage levert aan veel verschillende rijksdoelen in diverse waterlichamen. De financiële verdeling van de subsidiegelden tussen de projecten in het landelijk en stedelijk gebied wordt aan het einde van deze paragraaf in een tabel vermeld.

In het 100%-programma zijn vervolgens de projecten opgenomen die minstens twee KRW-maatregelen bevatten of aan minstens twee andere rijksdoelen bijdragen. Ook in dit programma komen weer de vier eerder genoemde KRW-maatregelen voor (natuurvriendelijke oevers, vispassages, hermeanderen en waterkwaliteitsmaatregelen) en er wordt een vijfde en zesde

KRW-maatregel aan toegevoegd: het aanleggen van helofytenfilters en het afkoppelen van verhard oppervlak. De rijksdoelen waaraan de projecten die extra in deze programmavariant zijn opgenomen bijdragen, zijn WB21, EHS, Groen in en om de Stad en Klimaatbestendigheid. Van een bijdrage aan het rijksdoel Groen in en om de Stad is in het 70%-programma geen sprake. Ook hier is weer sprake van veel divers samengestelde samenwerkingsverbanden. In deze programmavariant is, net als in de 70%-variant, het project 'Inrichting Friese Boezem' opgenomen. Dit betekent dat in de 100%-variant onder andere meer natuurvriendelijke oevers en vispassages in de Friese boezem zullen worden gerealiseerd dan in het 70%-programma. De toegevoegde waarde van dit programma ten opzichte van het 70%-programma ligt in het gegeven dat in dit programma relatief meer projecten in het stedelijk gebied zijn opgenomen, dat er een vijfde en een zesde KRW-maatregel wordt toegevoegd en dat er een bijdrage wordt geleverd aan een extra rijksdoel. In zijn totaliteit kent het 100%-programma zes verschillende KRW-maatregelen, acht verschillende rijksdoelen waaraan wordt bijgedragen, vele diverse samenwerkingsverbanden en een meer evenwichtige financiële verdeling van de subsidiegelden tussen de projecten in het landelijk en stedelijk gebied.

De projecten die in het 130%-programma worden toegevoegd, zijn nagenoeg allemaal gemeentelijke afkoppelprojecten die alleen een bijdrage leveren aan WB21. De uitzondering hierop vormt het project 'Duurzame inrichting waterlichamen Rijn-Noord' van Waterschap Noorderzijlvest. Dit project draagt door middel van het inrichten van natuurvriendelijke oevers bij aan de rijksdoelen WB21 en EHS. Daarnaast is ook hier, net als in de 100%-variant, een uitbreiding van het project 'Inrichting Friese Boezem' opgenomen, waardoor wederom meer natuurvriendelijke oevers en vispassages zullen worden gerealiseerd. Ondanks het feit dat de uitbreiding met de gemeentelijke projecten in deze variant nagenoeg alleen een bijdrage levert aan WB21, levert toch ook deze programmavariant een toegevoegde waarde ten opzichte van de andere varianten. In deze programmavariant worden negen gemeentelijke projecten toegevoegd, tegen twee projecten van de waterschappen. Dit houdt in dat het 130%-programma een meer evenwichtige verdeling kent tussen de projecten in het landelijk en stedelijk gebied.

De verdeling van de subsidiegelden tussen de verschillende partijen in de verschillende programmavarianten is als volgt:

Programma-variant	Waterschap Noorderzijlvest	Wetterskip Fryslân	Gemeenten	Landelijk gebied	Stedelijk gebied
70%	24%	66%	9%	90%	9%
100%	22%	59%	19%	81%	19%
130%	25%	52%	23%	77%	23%

Uitvoering programma KRW Rijn-Noord

De noordelijke provincies werken op het gebied van de integrale uitvoering van projecten in landelijk gebied intensief samen. Door een gezamenlijke aanpak en een efficiënte uitvoering zijn de provincies in staat om gemaakte afspraken met het rijk (wateropgaven, ILG, EU-POP) ook daadwerkelijk na te komen.

De provincies willen, samen met de partners, de projecten graag uitvoeren in ILG-verband, omdat via dit programma optimaal kansen worden benut om meerdere doelen te realiseren. De provinciale ILG-accountmanagers zijn op de hoogte van het KRW-maatregelenpakket en de synergie lijst.

Prioritering projecten

Prioritering van de projecten die in de 3 varianten van het programma zijn opgenomen, heeft procesmatig plaatsgevonden. Hiertoe is de volgende procesgang gevolgd.

Na de aankondiging van de regeling betreffende de KRW-synergiegelden is er een bijeenkomst georganiseerd tussen de betrokken partijen (waterschappen, provincies en gemeenten) in de stroomgebieden Rijn-Noord en Nedereems.

Tijdens deze bijeenkomst zijn de regeling en de mogelijkheden hiervan nader geanalyseerd. Vervolgens zijn door de betrokken partijen de mogelijke projecten geïnventariseerd. Deze projecten zijn in eerste instantie beoordeeld op het voldoen aan de basisvoorwaarden van de regeling. Hierbij heeft beoordeling plaatsgevonden aan de hand van voorwaarden als:

- Is er sprake van een samenwerkingsverband?
- Betreft het een concreet maatregel?
- Valt de projectperiode binnen de periode van de regeling?
- Wordt er voldaan aan het enerzijds bijdragen aan de KRW en anderzijds aan het bijdragen van minstens één ander rijksdoel?
- Is er sprake van een financieringstekort waardoor het project niet kan worden uitgevoerd of wordt het project in plaats van na 2015 maar met subsidie vóór 2015 uitgevoerd?

Na bovenstaande selectie bleek er sprake te zijn van een grote overvraging van het budget. Daarop heeft een tweede selectie plaatsgevonden. In de tweede selectie is gekeken naar de uitwerking van de basisvoorwaarden. Met andere woorden, wat is de toegevoegde waarde van het project? Hierbij is gekeken naar zaken als:

- Uit hoeveel partijen bestaat het samenwerkingsverband?
- Aan hoeveel rijksdoelen wordt er bijgedragen naast de KRW?
- In welke mate wordt er voldaan aan de criteria van legitimiteit, doelmatigheid en efficiency?

Als vervolg op de twee bovenstaande selectierondes hebben de beide stroomgebieden afzonderlijk de projecten geselecteerd die in de drie verschillende programmavarianten zouden moeten worden opgenomen. Hierbij is gekeken naar zaken als variatie in de voorgenomen maatregelen van de afzonderlijke projecten, evenwichtigheid in de verdeling tussen projecten in het landelijk en stedelijk gebied en de bijdrage van de projecten aan het doel van de regeling: het behalen van synergie. Dit heeft tot uiteindelijk geleid tot de verdeling in de projecten zoals ze in dit programma zijn opgenomen.

In bijlage 4 wordt een schematische weergave van het gevolgde proces weergegeven.

2. Samenwerkingsverband

De projecten worden allen door meerdere partners uitgevoerd. In onderstaande tabellen wordt een overzicht gegeven van de verschillende partners per project.

nr.	Partner	Projectnaam	Synergieprogramma			Samenwerkingsverband
			70%	100%	150%	
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldermeden				- Waterschap Noorderzijlvest, - provincie Drenthe, - Dienst Landelijk Gebied, - LTO, - Staatsbosbeheer, - Vereniging Natuurmonumenten, - Gemeente Noordenveld, - Gemeente Tynaarlo, - Recreatieondernemers, - Bewoners
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deelplan Oost				- Gemeente Haren, - Provincie Groningen, - Waterschap Noorderzijlvest, - Meerschop Paterswoldse, - Gemeente Tynaarlo, - Waterschap Hunze en aa's, - DLG - Herinrichting Haren, - Ministerie LNV, - Natuurmonumenten
3	Wetterskip Fryslân	Over- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger				- Wetterskip Fryslân, - Provincie Fryslân, - Natuurterreinbeheerder It Fryske Gea, - Grondeigenaren, - Recreatieschap de Marrekrite, - Gemeente Lemsterland, - Gemeente Skarsterlân
4	Wetterskip Fryslân	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland				- Wetterskip Fryslân, Provincie Fryslân, - Natuurterreinbeheerder It Fryske Gea, Staatsbosbeheer, Gemeente Weststellingwerf, Gemeente Ooststellingwerf, Gemeente Opsterland
5	Wetterskip Fryslân	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel				- Wetterskip Fryslân, - Provincie Fryslân, - Dienst landelijk Gebied, - Gemeente Dongeradeel, - Gemeente Ferwerderadeel
6	Wetterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem				- Wetterskip Fryslân, Provincie Fryslân, Staatsbosbeheer, It Fryske Gea, Particulieren (doorgaans agrariërs), Recreatieschap Marrekrite, Betrokken gemeenten
7	Waterschap Noorderzijlvest	Inrichting moerasgebied Marumerlêge				- Waterschap Noorderzijlvest, - Provincie Groningen, - Dienst Landelijk gebied, - Staatsbosbeheer
8	Waterschap Noorderzijlvest	Koppeling Masloot-Eelderdiep				- Waterschap Noorderzijlvest, - Provincie Drenthe, - Terreinbeheerders, - Staatsbosbeheer
9	Gemeente Groningen	Waterstructuurplan Noordijk				- Gemeente Groningen, - Waterschap Noorderzijlvest, - Vereniging Natuurmonumenten
10	Gemeente Smallingerland	Waterstructuurplan De Bouwen				- Gemeente Smallingerland, - Wetterskip Fryslân, - Woningbouwcoöperatie, - Verzorgingshuizen, - Bewoners
11	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan De Akkers				- Gemeente Heerenveen, - Wetterskip Fryslân, - Woningbouwcoöperatie, - Bewoners
12	Waterschap Noorderzijlvest	Duurzame inrichting waterlichamen Rijn-Noord				- Waterschap Noorderzijlvest, - Provincie Drenthe, - Provincie Groningen, - Terreinbeheerders, - Grondeigenaren
13	Gemeente De Marne	Oppervlakte afkoppelen dorpskernen Westernieland en Houwerzijl				- Waterschap Noorderzijlvest, - Gemeente De Marne, - Particuliere perceelsgenoten
14	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan Heerenveen Midden				- Gemeente Heerenveen, - Wetterskip Fryslân, - Woningbouwcoöperatie
15	Gemeente Gaasterlân-Sleat	Kein Sondel verbeteren overstort en afkoppelen hemelwaterafvoer en verbeteren doorsroom oppervlaktewater				- Gemeente Gaasterlân-Sleat, - Wetterskip Fryslân, - Bewoners (Iom Plaatselijk Belang Sondel)
16	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit Oosterparkwijk				- Gemeente Harlingen, - Wetterskip Fryslân, - Bewoners
17	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit omgeving Achterdijk				- Gemeente Harlingen, - Wetterskip Fryslân, - Bewoners
18	Gemeente Weststellingwerf	Afkoppelen verhard oppervlak industrieterrein Noordvoldse				- Gemeente Weststellingwerf, - Wetterskip Fryslân, - bedrijven of het betreffende industrieterrein
19	Gemeente Weststellingwerf	Aanleg halofytenfilter voor lozing hemelwater in natuurgebied- Wollega-Zuid				- Gemeente Weststellingwerf, - Wetterskip Fryslân, - Rijkswaterstaat, - It Fryske Gea, - Dienst Landelijk Gebied
20	Gemeente Boarnsterhim	Herstructurering de wijk Sinnebuoren - Akkrum				- Gemeente Boarnsterhim, - Wetterskip Fryslân, - Woningbouwcoöperatie Welkom
21	Gemeente Boarnsterhim	Afkoppelen regenwater in herstructureringsproject Akkrum Oost				- Gemeente Boarnsterhim, - Wetterskip Fryslân, - Woningbouwcoöperatie Welkom

3. Legitimiteit

De legitimiteit van de projecten kan als volgt worden onderbouwd:

Criterium 1: Voor alle projecten geldt dat zij betrekking hebben op een eenmalig fysiek ingrijpen die bijdraagt aan de doelen van de KRW en die zal worden opgenomen in het eerste SGBP, als uit te voeren maatregel in de periode 2009-2015. Alle projecten die in het programma zijn opgenomen zijn op dit criterium geselecteerd.

Criterium 2: Uit de analyse van de projecten waaruit het programma is opgebouwd, komt naar voren dat bij alle projecten bovenregionale belangen zijn aan te wijzen ter onderbouwing van de legitimiteit. Hierbij moet met name worden gedacht aan maatregelen die bijdragen aan de realisatie van (cq het verbinden van) EHS gebieden.

Criterium 3: Voor alle projecten geldt dat door de geplande maatregel(en) minimaal 1 ander rijksdoel wordt gerealiseerd dan de KRW-doelen. De tabel op de volgende pagina geeft per project de KRW-doelen alsmede de overige rijksdoelen die per project worden gerealiseerd.

nr.	Partner	Projectnaam	Synergieprogramma			KRW maatregel	Overige rijksdoelen
			70%	100%	130%		
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldemaden				-aanleg vispassages -inrichten natuurvriendelijke oevers	- WB21 - EHS - Natura2000
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deelplan Oost				- inrichten natuurvriendelijke oevers - aanleg vispassages	- WB21 - EHS - Duurzaam veilig
3	Wetterskip Fryslân	Oever- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger				- inrichten natuurvriendelijke oevers	- WB21 - EHS - Klimaatbestendigheid - Recreatie
4	Wetterskip Fryslân	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland				- aanleg natuurvriendelijke oevers - hermeanderen - aanleg vispassages - wijziging water aan- en afvoer tbv waterkwaliteit	- WB21 - Natura 2000 - EHS - Klimaatbestendigheid - Hoogwaterbescherming
5	Wetterskip Fryslân	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel				- inrichten natuurvriendelijke oevers - aanleg vispassages	- WB21 - EHS - Klimaatbestendigheid
6	Wetterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem				- aanleg natuurvriendelijke oevers - aanleg vispassages	- WB21 - EHS - Natura 2000 - Hoogwaterbescherming
7	Waterschap Noorderzijlvest	Inrichting moerasgebied Marumerlâge				- aanleg helofytenfilters	- WB21 - EHS
8	Waterschap Noorderzijlvest	Koppeling Masloot-Eelderdiep				- inrichten natuurvriendelijke oevers - hermeandering - aanleg vispassages	- WB 21 - EHS
9	Gemeente Groningen	Waterstructuurplan Noorddijk				- inrichten natuurvriendelijke oevers - aanleg helofytenfilters	- WB21 - Groen in en om de Stad
10	Gemeente Smallingerland	Waterstructuurplan De Bouwen				- inrichten natuurvriendelijke oevers - afkoppelen verhard oppervlak	- WB21
11	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan De Akkers				- inrichten natuurvriendelijke oevers - afkoppelen verhard oppervlak	- WB21 - Klimaatbestendigheid
12	Waterschap Noorderzijlvest	Duurzame inrichting waterlichamen Rijn-Noord				- inrichten natuurvriendelijke oevers	- WB21 - EHS
13	Gemeente De Marne	Oppervlakkig afkoppelen dorpskernen Westernieland en Houwerzijl				- afkoppelen verhard oppervlak	- WB21
14	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan Heerenveen Midden				- afkoppelen verhard oppervlak	- WB21 - Klimaatbestendigheid
15	Gemeente Gaasterlan-Sleat	Kern Sondi verbetering overstort en afkoppelen hemelwaterafvoer en verbeteren doorstroom oppervlaktewater				- afkoppelen verhard oppervlak	-WB21
16	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit Oosterparkwijk				- afkoppelen verhard oppervlak	- WB21
17	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit omgeving Achlumerdijk				- afkoppelen verhard oppervlak	- WB21
18	Gemeente Weststellingwerf	Afkoppelen verhard oppervlak industrieterrein Noordwolde				- afkoppelen verhard oppervlak	- WB21
19	Gemeente Weststellingwerf	Aanleg helofytenfilter voor lozing hemelwater in natuurgebied Wollega-Zuid				- aanleg helofytenfilters - afkoppelen verhard oppervlak	- WB21
20	Gemeente Boarnsterhim	Herstructurering de wijk Sinnebuoren - Akkrum				- afkoppeling verhard oppervlak	- WB21
21	Gemeente Boarnsterhim	Afkoppelen regenwater in herstructureringsproject Akkrum Oost				- afkoppeling verhard oppervlak	- WB21

In het algemeen kan worden opgemerkt dat de meeste maatregelen die worden genomen aansluiten bij de WB21 doelen op het gebied van waterberging. Daarnaast sluiten diverse KRW maatregelen aan in het bereiken van de doelen op het gebied van EHS en Natura 2000.

Criterium 4: Voor alle projecten geldt dat er minimaal 2 partijen (waaronder 1 overheidspartij) samenwerken. De tabel die in paragraaf 2 is weer gegeven, onderbouwt dit gegeven.

4. Doelmatigheid (effectiviteit)

De uitvoering leidt ertoe dat door de uitvoering van de maatregelen additionele maatschappelijke baten worden gegenereerd.

nr.	Partner	Projectnaam	Synergieprogramma			Doelmatigheid			
			70%	100%	130%	Verhoging ruimtelijke kwaliteit	Ruimtebesparing door multifunct. ruimtegebruik	Kosten voorkomen	Kosten mitigeren
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldermeden				1		1	
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deijlân Oost				1	1	1	1
3	Waterskip Fryslân	Oewer- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger				1	1	1	1
4	Waterskip Fryslân	Herstel beekdelsysteem Zuidoost Friesland				1	1	1	1
5	Waterskip Fryslân	Integratie gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel				1	1	1	1
6	Waterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem				1	1	1	1
7	Waterschap Noorderzijlvest	Inrichting moerasgebied Marumerlêge					1		
8	Waterschap Noorderzijlvest	Koppeling Madoot-Eelderlêge						1	
9	Gemeente Groningen	Waterschapsplan Noordijk				1		1	
10	Gemeente Smallingeland	Waterschapsplan De Bouwen				1		1	1
11	Gemeente Heerenveen	De Akkers						1	1
12	Waterschap Noorderzijlvest	Duurzame inrichting waterlichamen Rijn-Noord						1	
13	Gemeente De Marne	Oppervlakte afkoppelen dorpskernen Westermeland en Houwerzijl				1			
14	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan Heerenveen Midden						1	1
15	Gemeente Gaasterlan-Sleat	Kern Sondel verbeteren overstort en afkoppelen hemelwaterafvoer en verbeteren doorstroom oppervlaktewater						1	1
16	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit Oosterparkwijk				1	1	1	1
17	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit omgeving Achlumerdijk				1	1	1	1
18	Gemeente Weststellingwerf	Afkoppelen verhard oppervlak industrieterrein Noordwolve						1	1
19	Gemeente Weststellingwerf	Aanleg helofytenfilter voor lozing hemelwater in natuurgebied - Wollega-Zuid						1	1
20	Gemeente Boarnsterhim	Herstructurering de wijk Sinnaboren - Akkrum				1			1
21	Gemeente Boarnsterhim	Afkoppelen regenwater in herstructureringsproject Akkrum Oost						1	1

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, raken veel projecten aan meerder maatschappelijke baten. Specifiek zijn er twee aspecten aan te wijzen die bij de meeste projecten naar voren komen te weten:

- Door het uitvoeren van de maatregelen waarmee tevens andere rijksdoelen worden behaald, kunnen toekomstige kosten en uitgaven worden gemitigeerd.
- Door het uitvoeren van de maatregelen waarmee tevens andere rijksdoelen worden behaald, kunnen toekomstige kosten en uitgaven worden voorkomen.

Daarnaast speelt het aspect: "vergroten van de ruimtelijke kwaliteit" ook in een groot aantal projecten een rol.

5. Efficiency

Het KRW-synergieprogramma voor het stroomgebied Rijn-Noord bestaat uit 21 afzonderlijke projecten. Elk van deze projecten kent een eigen combinatie van KRW-maatregelen die een bijdrage leveren aan diverse rijksdoelen. De verschillende KRW-maatregelen die in de projecten van het programma voorkomen, zijn:

- Aanleg vispassages;
- Inrichten natuurvriendelijke oevers;
- Hermeanderen;
- Wijzigen water aan- en afvoer ten behoeve van waterkwaliteit;
- Aanleggen helofytenfilters;
- Afkoppelen verhard oppervlak.

De hierboven genoemde KRW-maatregelen dragen in het programma van Rijn-Noord bij aan verschillende rijksdoelen. Deze rijksdoelen zijn:

- WB21 (21 projecten);
- EHS (9 projecten);
- Natura2000 (3 projecten);
- Groen in en om de Stad (1 project);
- Recreatie (1 project);
- Klimaatbestendigheid (5 projecten);
- Hoogwaterbescherming (5 projecten);
- Duurzaam veilig (2 projecten).

Om de relatie tussen de KRW doelen en de overige rijksdoelen inzichtelijk te maken, worden in de onderstaande tabel een toelichting gegeven op de onderbouwing waarom bepaalde KRW maatregelen bijdragen aan overige rijksdoelen.

KRW-maatregel	Rijksdoel	Ratio
Aanleg visspassages	EHS	Door de aanleg van vispassages in EHS-gebieden wordt een bijdrage geleverd aan de EHS doordat barrières voor trekvis worden opgeheven. Dit leidt tot een toename van de soortenrijkdom.
	Natura2000	Door de aanleg van vispassages in Natura2000-gebieden wordt een bijdrage geleverd aan het Natura2000-gebied doordat barrières voor trekvis worden opgeheven. Dit leidt tot een toename van de soortenrijkdom.
Inrichten natuurvriendelijke oevers	WB21	Door het inrichten van natuurvriendelijke oevers in de waterlichamen ontstaat meer ruimte voor waterberging.
	EHS	Door het inrichten van natuurvriendelijke oevers in EHS-gebieden wordt het areaal paai- en opgroeigebieden voor vissen in de EHS uitgebreid.
	Recreatie	De maatregel draagt bij aan het inrichten van aantrekkelijke en duurzame landschappen waardoor recreatieve potenties worden vergroot.
	Klimaatbestendigheid/ Hoogwaterbescherming	Door de inrichting van natuurvriendelijke oevers ontstaat extra ruimte voor waterberging. Deze extra waterberging draagt bij aan de klimaatbestendigheid van het gebied en maakt dat het gebied minder snel bedreigd wordt door hoog water.
	Duurzaam veilig	Door de inrichting van natuurvriendelijke oevers ontstaat op een natuurlijke en duurzame wijze extra ruimte voor waterberging. Deze extra waterberging draagt op een duurzame wijze bij aan de (water)veiligheid van het gebied.
	Groen in en om de Stad	Het inrichten van natuurvriendelijke oevers in en rondom stedelijk gebied, leidt tot meer groen in en om de stad.
	Natura2000	Door in Natura2000-gebieden natuurvriendelijke oevers in te richten wordt de ecologische toestand van het waterlichaam en daarmee van het Natura2000-gebied verbeterd.
Hermeanderen	WB21	Door het hermeanderen van de waterlichamen ontstaat er meer ruimte voor waterberging.
	EHS	Door hermeandering uit te voeren in EHS-gebieden wordt de ecologische toestand van het waterlichaam en daarmee van de EHS verbeterd.
	Natura2000	Door hermeandering uit te voeren in Natura2000-gebieden wordt de ecologische toestand van het waterlichaam en daarmee van het Natura2000-gebied verbeterd.
Wijzigen water aan- en afvoert ten behoeve van waterkwaliteit	Natura2000	Door het wijzigen van de aan- en afvoer van het water wordt gebiedselgen water langer vastgehouden. Dit levert een positieve bijdrage aan de ecologische toestand van het Natura2000-gebied.
	EHS	Door het wijzigen van de aan- en afvoer van het water wordt gebiedselgen water langer vastgehouden. Dit levert een positieve bijdrage aan de ecologische toestand van het EHS-gebied.
Aanleg helofytenfilters	WB21/Klimaatbestendigheid	Door de aanleg van helofytenfilters wordt extra waterberging gecreëerd. Deze extra waterberging levert een bijdrage aan de doelen van WB21 en Klimaatbestendigheid.
Afkoppelen verhard oppervlak	WB21/Klimaatbestendigheid	Door het afkoppelen van verhard oppervlak ontstaat er ruimte in het rioleringsstelsel. Deze ruimte kan worden gebruikt voor waterberging en maakt het gebied daardoor beter klimaatbestendig. Daarnaast leveren afkoppelprojecten een positieve bijdrage aan de werking van RWZI's. Door een verminderde aanvoer zal er een beter effluent worden gecreëerd wat leidt tot een betere waterkwaliteit.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de zes KRW-maatregelen op diverse manieren bijdragen aan het realiseren van de diverse rijksdoelen. In de in de bijlagen toegevoegde projectformats wordt aangegeven hoe de verschillende maatregelen per project aan de rijksdoelen bijdragen.

6. Planning programma

De projecten binnen het programma worden in de periode 1 juni 2008 t/m 31 december 2015 uitgevoerd. In de tabel op de volgende pagina wordt per project de begin- en einddatum weergegeven.

nr.	Partner	Projectnaam	Synergieprogramma			Planning	
			70%	100%	130%	startdatum	einddatum
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldermeden				1-6-2008	31-12-2012
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deelplan Oost				1-1-2010	31-12-2015
3	Wetterskip Fryslân	Oever- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger				1-6-2008	31-12-2009
4	Wetterskip Fryslân	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland				1-1-2009	31-12-2015
5	Wetterskip Fryslân	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel				1-7-2008	31-12-2015
6	Wetterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem				1-1-2010	31-12-2015
7	Waterschap Noorderzijlvest	Inrichting moerasgebied Marumerlaga				1-1-2010	31-12-2015
8	Waterschap Noorderzijlvest	Koppeling Masloot-Eelderdiep				1-1-2012	31-12-2015
9	Gemeente Groningen	Waterstructuurplan Noorddijk				1-1-2010	31-12-2015
10	Gemeente Smallingeland	Waterstructuurplan De Bouwen				1-1-2009	31-12-2015
11	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan De Akkers				1-1-2009	31-12-2015
12	Waterschap Noorderzijlvest	Duurzame Inrichting waterlichamen Rijn-Noord				1-1-2010	31-12-2015
13	Gemeente De Marne	Oppervlaktig afkoppelen dorpskernen Westernieland en Houwerzijl				1-1-2010	31-12-2014
14	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan Heerenveen Midden				1-1-2010	31-12-2015
15	Gemeente Gaasterlan-Sleat	Kern Sondei verbeteren overstort en afkoppelen hemelwaterafvoer en verbeteren doorstroom oppervlaktewater				1-10-2008	31-8-2009
16	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit Oosterparkwijk				1-1-2010	31-12-2012
17	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit omgeving Achlumerdijk				1-1-2011	31-12-2012
18	Gemeente Weststellingwerf	Afkoppelen verhard oppervlakt industrieterrein Noordwolde				1-9-2008	30-6-2009
19	Gemeente Weststellingwerf	Aanleg helofytenfilter voor lozing hemelwater in natuurgebied- Wollega-Zuid				1-1-2010	31-12-2010
20	Gemeente Boarnsterhim	Herstructurering de wijk Sinnebuoren - Akkrum				1-1-2010	31-12-2012
21	Gemeente Boarnsterhim	Afkoppelen regenwater in herstructureringsproject Akkrum Oost				1-1-2009	31-12-2009

7. Totale kosten van het programma

Onderstaand wordt per variant een overzicht gegeven van de kosten per programma waarbij de bijdragen van de verschillende partners per project worden weergegeven.

Variant 70%

nr.	Partner	Projectnaam	Totale kosten			
			totale kosten	bijdrage partners	totale bijdrage partners	financierings-takort
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldermeden	€ 10.000.000	- Waterschap Noorderzijlvest €3.500.000 - Provincie Drenthe €3.500.000	€ 7.000.000	€ 3.000.000
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deelplan Oost	€ 3.019.300	- Gemeente Haren €1.485.000 - Provincie Groningen €500.000 - Waterschap Noorderzijlvest €128.600	€ 2.113.600	€ 905.700
3	Wetterskip Fryslân	Oever- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger	€ 7.063.149	- Wetterskip Fryslân €4.482.200 - Provincie Fryslân €911.915	€ 5.384.205	€ 2.298.944
4	Wetterskip Fryslân	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland	€ 11.350.000	- Wetterskip Fryslân €3.550.000 - Provincie Fryslân €4.130.000 - Rijkswaterstaat €250.000	€ 7.930.000	€ 3.420.000
5	Wetterskip Fryslân	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel	€ 5.320.000	- Wetterskip Fryslân €3.194.000 - Provincie Fryslân €530.000	€ 3.724.000	€ 1.596.000
6	Wetterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem	€ 6.346.577	Wetterskip Fryslân/Provincie Fryslân €5.521.522	€ 5.521.522	€ 825.055
totaal			€ 43.099.026		€ 31.653.327	€ 12.045.699

nr.	Partner	Projectnaam	Gevraagde rijksbijdrage	
			financierings-takort	gevraagde rijksbijdrage
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldermeden	30%	€ 3.000.000
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deelplan Oost	30%	€ 905.700
3	Wetterskip Fryslân	Oever- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger	30%	€ 2.298.944
4	Wetterskip Fryslân	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland	30%	€ 3.420.000
5	Wetterskip Fryslân	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel	30%	€ 1.596.000
6	Wetterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem	13%	€ 825.055
totaal			28%	€ 12.045.699

Variant 100%

nr.	Partner	Projectnaam	Totale kosten			financierings- tekort
			totale kosten	bijdrage partners	totale bijdrage partners	
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Ealdermaden	€ 10.000.000	- Waterschap Noorderzijlvest €3.500.000 - Provincie Drenthe €3.500.000	€ 7.000.000	€ 3.000.000
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deelplan Oost	€ 3.019.300	- Gemeente Haren €1.485.000 - Provincie Groningen €500.000 - Waterschap Noorderzijlvest €128.600	€ 2.113.600	€ 905.700
3	Wetterskip Fryslân	Oever- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger	€ 8.878.149	- Wetterskip Fryslân €3.902.790 - Provincie Fryslân €911.915	€ 4.814.705	€ 2.063.444
4	Wetterskip Fryslân	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland	€ 11.350.000	- Wetterskip Fryslân €3.550.000 - Provincie Fryslân €4.130.000 - Rijkswaterstaat €250.000	€ 7.930.000	€ 3.420.000
5	Wetterskip Fryslân	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel	€ 5.320.000	- Wetterskip Fryslân €3.194.000 - Provincie Fryslân €530.000	€ 3.724.000	€ 1.596.000
6	Wetterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem	€ 23.304.985	- Wetterskip Fryslân/Provincie Fryslân €20.275.337	€ 20.275.337	€ 3.029.648
7	Waterschap Noorderzijlvest	Inrichting moerasgebied Marumerlêge	€ 1.187.000	- Waterschap Noorderzijlvest €154.000 - Provincie Groningen €677.000	€ 831.000	€ 356.000
8	Waterschap Noorderzijlvest	Koppeling Masloot-Eelderdiep	€ 1.500.000	- Waterschap Noorderzijlvest €525.000 - Provincie Drenthe €525.000	€ 1.050.000	€ 450.000
9	Gemeente Groningen	Waterstructuurplan Noorddijk	€ 1.701.552	- Waterschap Noorderzijlvest €1.000.000 - Gemeente Groningen €200.000	€ 1.200.000	€ 501.552
10	Gemeente Smallingerland	Waterstructuurplan De Bouwen	€ 4.840.000	- Wetterskip Fryslân €934.000 - Gemeente Smallingerland €2.454.000	€ 3.388.000	€ 1.452.000
11	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan De Akkers	€ 1.000.000	- Wetterskip Fryslân €25.000 - Gemeente Heerenveen €575.000 - Woningbouwcoöperatie €100.000	€ 700.000	€ 300.000
totaal			€ 57.981.886		€ 53.026.642	€ 17.074.344

nr.	Partner	Projectnaam	Gevraagde rijksbijdrage	
			financierings- tekort	gevraagde rijksbijdrage
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Ealdermaden	30%	€ 3.000.000
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deelplan Oost	30%	€ 905.700
3	Wetterskip Fryslân	Oever- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger	30%	€ 2.063.444
4	Wetterskip Fryslân	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland	30%	€ 3.420.000
5	Wetterskip Fryslân	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel	30%	€ 1.596.000
6	Wetterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem	13%	€ 3.029.648
7	Waterschap Noorderzijlvest	Inrichting moerasgebied Marumerlêge	30%	€ 356.000
8	Waterschap Noorderzijlvest	Koppeling Masloot-Eelderdiep	30%	€ 450.000
9	Gemeente Groningen	Waterstructuurplan Noorddijk	29%	€ 501.552
10	Gemeente Smallingerland	Waterstructuurplan De Bouwen	30%	€ 1.452.000
11	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan De Akkers	30%	€ 300.000
totaal			30%	€ 17.074.344

Variant 130%

nr.	Partner	Projectnaam	Totale kosten		
			totale kosten	bijdrage partners	financierings-tokort
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldermeden	€ 10.000.000	- Waterschap Noorderzijlvest €3.500.000 - Provincie Drenthe €3.500.000	€ 3.000.000
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deelplan Oost	€ 3.010.300	- Gemeente Haren €1.485.000 - Provincie Groningen €500.000 - Waterschap Noorderzijlvest €128.600	€ 905.700
3	Waterskip Fryslân	Oever- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger	€ 8.878.149	- Waterskip Fryslân €3.902.790 - Provincie Fryslân €911.915	€ 2.063.444
4	Waterskip Fryslân	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland	€ 11.350.000	- Waterskip Fryslân €3.650.000 - Provincie Fryslân €4.130.000 - Rijkswaterstaat €250.000	€ 3.420.000
5	Waterskip Fryslân	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel	€ 5.320.000	- Waterskip Fryslân €3.194.000 - Provincie Fryslân €530.000	€ 1.596.000
6	Waterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem	€ 35.135.447	- Waterskip Fryslân/Provincie Fryslân €30.567.838	€ 4.567.609
7	Waterschap Noorderzijlvest	Inrichting moerasgebied Marumerlaga	€ 1.187.000	- Waterschap Noorderzijlvest €154.000 - Provincie Groningen €677.000	€ 306.000
8	Waterschap Noorderzijlvest	Koppeling Masloot-Eelderdiep	€ 1.500.000	- Waterschap Noorderzijlvest €525.000 - Provincie Drenthe €525.000	€ 450.000
9	Gemeente Groningen	Waterstructuurplan Noordijk	€ 1.701.552	- Waterschap Noorderzijlvest €1.000.000 - Gemeente Groningen €200.000	€ 501.552
10	Gemeente Smallingerland	Waterstructuurplan De Bouwen	€ 4.840.000	- Waterskip Fryslân €934.000 - Gemeente Smallingerland €2.454.000	€ 1.452.000
11	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan De Akkers	€ 1.000.000	- Waterskip Fryslân €25.000 - Gemeente Heerenveen €575.000 - Woningbouwcoöperatie €100.000	€ 300.000
12	Waterschap Noorderzijlvest	Duurzame inrichting waterlichamen Rijn-Noord	€ 5.925.000	- Waterschap Noorderzijlvest €855.750 - Provincie Groningen €2.898.000 - Provincie Drenthe €363.750	€ 1.777.500
13	Gemeente De Marne	Oppervlakkig afkoppelen dorpskernen Westernieland en Houwerzijl	€ 1.020.000	- Waterschap Noorderzijlvest/Gemeente De Marne €714.000	€ 306.000
14	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan Heerenveen Midden	€ 1.777.500	- Waterskip Fryslân/Gemeente Heerenveen €1.244.250	€ 533.250
15	Gemeente Gaasterlan-Sleat	Kern Sondel verbeteren overstort en afkoppelen hemelwaterafvoer en verbeteren doorstroom oppervlaktewater	€ 200.000	- Gemeente Gaasterlan-Sleat €90.000 - Waterskip Fryslân €50.000	€ 60.000
16	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit Oosterparkwijk	€ 780.000	- Waterskip Fryslân €40.000 - Gemeente Harlingen €508.000	€ 234.000
17	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit omgeving Achlumerdijk	€ 250.000	- Waterskip Fryslân €6.400 - Gemeente Harlingen €168.600	€ 75.000
18	Gemeente Weststellingwerf	Afkoppelen verhard oppervlakkig industriegebied Noordwolde	€ 790.500	- Waterskip Fryslân €178.000 - Gemeente Weststellingwerf €388.350	€ 228.150
19	Gemeente Weststellingwerf	Aanleg helofytenfilter voor lozing hemelwater in natuurgebied Wolvega-Zuid	€ 1.135.000	- Gemeente Weststellingwerf €500.000 - Provincie Fryslân €242.500 - Waterskip Fryslân €18.000 - Rijkswaterstaat €108.000 - Il Fryske Oaie €200.000	€ 243.500
20	Gemeente Boarnsterhim	Herstructurering de wijk Sinnebuoren - Akkrum	€ 694.800	- Waterskip Fryslân / Gemeente Boarnsterhim €436.360 - Woningbouwcoöperatie €50.000	€ 208.440
21	Gemeente Boarnsterhim	Afkoppelen regenwater in herstructureringsproject Akkrum Oost	€ 252.100	- Waterskip Fryslân €88.235 - Gemeente Boarnsterhim €88.235	€ 75.630
totaal			€ 94.750.348		€ 22.353.775

nr.	Partner	Projectnaam	Gevraagde rijksbijdrage	
			financierings-tokort	gevraagde rijksbijdrage
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldermeden	30%	€ 3.000.000
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deelplan Oost	30%	€ 905.700
3	Waterskip Fryslân	Oever- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Jonger	30%	€ 2.063.444
4	Waterskip Fryslân	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland	30%	€ 3.420.000
5	Waterskip Fryslân	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel	30%	€ 1.596.000
6	Waterskip Fryslân	Inrichting Friese Boezem	13%	€ 4.567.609
7	Waterschap Noorderzijlvest	Inrichting moerasgebied Marumerlaga	30%	€ 306.000
8	Waterschap Noorderzijlvest	Koppeling Masloot-Eelderdiep	30%	€ 450.000
9	Gemeente Groningen	Waterstructuurplan Noordijk	29%	€ 501.552
10	Gemeente Smallingerland	Waterstructuurplan De Bouwen	30%	€ 1.452.000
11	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan De Akkers	30%	€ 300.000
12	Waterschap Noorderzijlvest	Duurzame inrichting waterlichamen Rijn-Noord	30%	€ 1.777.500
13	Gemeente De Marne	Oppervlakkig afkoppelen dorpskernen Westernieland en Houwerzijl	30%	€ 306.000
14	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan Heerenveen Midden	30%	€ 533.250
15	Gemeente Gaasterlan-Sleat	Kern Sondel verbeteren overstort en afkoppelen hemelwaterafvoer en verbeteren doorstroom oppervlaktewater	30%	€ 60.000
16	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit Oosterparkwijk	30%	€ 234.000
17	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit omgeving Achlumerdijk	30%	€ 75.000
18	Gemeente Weststellingwerf	Afkoppelen verhard oppervlakkig industriegebied Noordwolde	29%	€ 228.150
19	Gemeente Weststellingwerf	Aanleg helofytenfilter voor lozing hemelwater in natuurgebied Wolvega-Zuid	21%	€ 243.500
20	Gemeente Boarnsterhim	Herstructurering de wijk Sinnebuoren - Akkrum	30%	€ 208.440
21	Gemeente Boarnsterhim	Afkoppelen regenwater in herstructureringsproject Akkrum Oost	30%	€ 75.630
totaal			24%	€ 22.353.775

Samengevat

Programmavariant	Totale projectkosten	Gevraagde rijksbijdrage	%
70%	€ 43.699.026	€ 12.045.699	28%
100%	€ 57.081.686	€ 17.074.344	30%
130%	€ 94.756.348	€ 22.353.775	24%

Uitgavenritme

nr.	Partner	Projectnaam	totale kosten	uitgavenritme							
				2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1	Waterschap Noorderzijlvest	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldermeden	€ 10.000.000		€ 2.500.000	€ 2.500.000	€ 2.500.000	€ 2.500.000			
2	Gemeente Haren	Structuurvisie Meerweg - deelplan Oost	€ 3.019.300			€ 500.000	€ 500.000	€ 2.522.500			
3	Wetterskip Fryslan	Oever- en kadeherstel Tjaukermear en westzijde Jonger	€ 6.878.149	€ 3.831.575	€ 3.831.575						
4	Wetterskip Fryslan	Herstel beekdalsysteem Zuidoost Friesland	€ 11.350.000		€ 1.621.429	€ 1.621.429	€ 1.621.429	€ 1.621.429	€ 1.621.429	€ 1.621.429	€ 1.621.429
5	Wetterskip Fryslan	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel	€ 5.320.000		€ 760.000	€ 760.000	€ 760.000	€ 760.000	€ 760.000	€ 760.000	€ 760.000
6	Wetterskip Fryslan	Inrichting Friese Boezem - variant 70% - variant 100% - variant 130%	€ 6346577 € 23304985 € 35135447			€ 1.057.763 € 3.884.164 € 5.855.008	€ 1.057.763 € 3.884.164 € 5.855.009	€ 1.057.763 € 3.884.164 € 5.855.010	€ 1.057.763 € 3.884.164 € 5.855.011	€ 1.057.763 € 3.884.164 € 5.855.012	€ 1.057.763 € 3.884.164 € 5.855.013
7	Waterschap Noorderzijlvest	Inrichting moerasgebied Marumerlêge	€ 1.187.000			€ 118.700	€ 118.700	€ 118.700	€ 296.750	€ 296.750	€ 237.400
8	Waterschap Noorderzijlvest	Koppeling Meslote-Eelderdiep	€ 1.500.000					€ 150.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000
9	Gemeente Groningen	Waterstructuurplan Noorddijk	€ 1.701.552			€ 170.155	€ 170.155	€ 170.155	€ 340.310	€ 425.388	€ 425.388
10	Gemeente Smallingerland	Waterstructuurplan De Bouwen	€ 4.840.000		€ 420.000	€ 420.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000
11	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan De Akkers	€ 1.000.000			€ 300.000	€ 380.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000	€ 80.000
12	Waterschap Noorderzijlvest	Duurzame inrichting waterlichamen Rijn-Noord	€ 5.925.000			€ 592.500	€ 592.500	€ 592.500	€ 1.481.250	€ 1.481.250	€ 1.185.000
13	Gemeente De Marne	Oppervlakkig afkoppelen dorpskernen Westermieland en Houwerzijl	€ 1.020.000			€ 340.000	€ 340.000	€ 340.000			
14	Gemeente Heerenveen	Wijkontwikkelingsplan Heerenveen Midden	€ 1.777.500					€ 177.750	€ 355.500	€ 355.500	€ 888.750
15	Gemeente Gaasterlan-Sleat	Kern Sontel verbeteren overstort en afkoppelen hemelwaterafvoer en verbeteren doorstroom oppervlaktewater	€ 200.000	€ 75.000	€ 125.000						
16	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit Oosterparkwijk	€ 780.000				€ 375.000	€ 375.000			
17	Gemeente Harlingen	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit omgeving Achlumerdijk	€ 250.000				€ 42.500	€ 250.000			
18	Gemeente Weststellingwerf	Afkoppelen verhard oppervlak industrieterrein Noordwolde	€ 790.500			€ 790.500					
19	Gemeente Weststellingwerf	Aanleg helofytenfilter voor lozing hemelwater in natuurgebied-Wolvega-Zuid	€ 1.135.000			€ 1.175.000					
20	Gemeente Boarnsterhim	Herstructurering de wijk Sinnebuoren - Akkrum	€ 694.800			€ 347.400	€ 347.400				
21	Gemeente Boarnsterhim	Afkoppelen regenwater in herstructureringsproject Akkrum Oost	€ 252.100		€ 52.100						

Bijlage 2:
Projectbeschrijvingen

Projectnummer	1
Synergiepakket	70%
Projectnaam	Waterberging en natuur Peizer- en Eeldermeden
Projectlocatie	Leekstermeer (NL34A201) Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep (NL34M109)
Projectpartners	Waterschap Noorderzijlvest (financieel) Provincie Drenthe (financieel) Dienst Landelijk Gebied LTO Staatsbosbeheer Vereniging Natuurmonumenten Gemeente Noordenveld Gemeente Tynaarlo Recreatieondernemers Bewoners
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-06-2008
Projecteinde	31-12-2012
Landelijk/Stedelijk	Landelijk
Projectbeschrijving	Korte projectbeschrijving: • Aanleg waterberging en natuur (Robuuste Verbindingszone) in de Peizer- en Eeldermeden. • Maatregelen die worden genomen zijn: ◦ Aanleg nieuwe natuur (gedeeltelijke inrichting Robuuste Verbindingszone Leekstermeer-Zuidlaardermeer: De Natte As Noord) ◦ Aanleg vismigratievoorzieningen ◦ Aanleg waterkwaliteitsscheiding Leekstermeer ◦ Aanleg kaden met flauwe taluds/oeverzones • Voor het laaggelegen Eelder- en Peizermade Oost wordt gestreefd naar de ontwikkeling van een robuust beekdal met een overstromingsmoeras. In de Eelder- en Peizermeden West wordt gestreefd naar verschillende typen natte/vochtige graslanden. In de laagtes is daarbij ruimte voor verlanding met open water en moerasontwikkeling. • De kades langs het Peizerdiep en een deel van het Eelderdiep worden verwijderd. De nieuwe aan te leggen kades rondom het bergingsgebied worden voorzien van flauwe taluds (1:6) en oeverzones. • De kunstwerken in het gebied (gemalen, stuwen) worden vispasseerbaar gemaakt. • Tussen het Leekstermeer en het Leeksterhoofddiep komt een doorvaarbare waterscheiding. Deze is bedoeld om menging van het water tussen beide wateren te voorkomen. Toelichting op samenwerking: Het project wordt financieel gedragen door het waterschap en de provincie Drenthe. De werkzaamheden (planvorming, bestekken, uitvoering) worden door DLG gecoördineerd in afstemming met alle bovengenoemde partijen, waarbij het waterschap en de provincie als financiers een belangrijke stem hebben. Er wordt samengewerkt in Landinrichtingsverband. Er wordt gewerkt met een bestuurscommissie, subcommissies en een projectbureau.

Legitimiteit	Het zijn eenmalige, fysieke ingrepen die bijdragen aan de doelen van de KRW. De maatregel is/wordt opgenomen in SGBP 2009-2015. Bij dit project is duidelijk sprake van een bovenregionaal belang: de waterveiligheid in het beheergebied van waterschap Noorderzijlvest: de waterberging heeft dus positieve effecten op de waterlichamen in het deel van het beheergebied ten noorden van het Leekstermeer (EHS). Verder wordt een deel van de RVZ Leekstermeer-Zuidlaardermeer gerealiseerd. Er is duidelijk sprake van een samenwerkingsverband. Daarnaast wordt een bijdrage geleverd aan meerdere rijksdoelen: • Kaderrichtlijn Water • Realisatie EHS/Robuuste Verbindingszone • N2000 • WB21
Doelmatigheid (effectiviteit)	• Kaden in rest van het beheergebied hoeven niet verhoogd en versterkt te worden. De kosten hiervan bedragen een veelvoud van de kosten voor de waterberging. Hierdoor worden huidige en toekomstige kosten voorkomen. • Door het combineren van waterberging met natuur ontstaat een aantrekkelijk en gevarieerd landschap. Kortom: de ruimtelijke kwaliteit van het gebied wordt sterk verbeterd.
Efficiency	• Draagt bij aan Kaderrichtlijn Water (verbetering waterkwaliteit door flauwe oeverzones, habitat voor flora en fauna (Natura2000), waterkwaliteitsscheiding) • Draagt bij aan realisatie EHS/Robuuste Verbindingszone (ligt in het EHS-gebied) • Draagt bij aan N2000 (de waterberging draagt licht positief bij aan de doelen van het N200-gebied Leekstermeer) • Draagt bij aan WB21 (waterberging van in totaal 1900 ha)
Kosten	Totale kosten: € 10.000.000 Bijdrage projectpartners: • Waterschap Noorderzijlvest: € 3.500.000 • Provincie Drenthe: € 3.500.000 • Financieringstekort: € 3.000.000 Kosten per jaar (uitgavenritme) 2009: € 2.500.000 2010: € 2.500.000 2011: € 2.500.000 2012: € 2.500.000 Onderbouwing van de kosten: • Aanleg Robuuste Verbindingszone € 2.500.000 • Kaden met flauwe taluds € 7.300.000 • Vismigratievoorzieningen € 100.000 • Waterkwaliteitsscheiding € 100.000 • Totaal: € 10.000.000
Rijksbijdrage	€ 3.000.000 (30% van totale projectkosten) Zonder rijksbijdrage kunnen minder maatregelen worden

	uitgevoerd, waardoor minder effect kan worden gerealiseerd. Met rijksbijdrage kan dus een hogere ambitie worden gerealiseerd.
Contactpersonen	Organisatie: Waterschap Noorderzijlvest Naam: [REDACTED] Postadres: Postbus 18 Postcode en plaats: 9700 AA Groningen Telefoonnummer: [REDACTED] Emailadres: [REDACTED] Organisatie: Provincie Drenthe Naam: [REDACTED] Postadres: Postbus 122 Postcode en plaats: 9400 AC Assen Telefoonnummer: 0592 [REDACTED] Emailadres: [REDACTED]
Meer informatie	Meer informatie is te vinden op www.herinrichtingpeize.nl

Projectnummer	2
Synergiepakket	70%
Projectnaam	Structuurvisie Meerweg – deelplan Oost
Projectlocatie	Meren Paterswoldsemeer NL34M114
Projectpartners	Gemeente Haren Provincie Groningen Waterschap Noorderzijlvest Meerschop Paterswolde Gemeente Tynaarlo Waterschap Hunze en aa's DLG- Herinrichting Haren Ministerie LNV Natuurmonumenten
Additionele projectpartners	-
Projectstart	De structuurvisie ligt op dit moment ter visie. Vaststelling in de gemeenteraad is voorzien in de zomer van 2008. Uitwerking en voorbereiding deelplan oost: 2008-2010. Start uitvoering 2010
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	Korte projectbeschrijving De structuurvisie Meerweg voorziet in verbetering van de zuidrand van het Paterswoldse Meer. Het betreft de opwaardering van de gebouwde omgeving, het verbeteren van recreatiemogelijkheden, de aanleg van water en nieuwe natuur en het verbeteren van de verkeersveiligheid. De uitstraling en verblijfskwaliteit van het gebied worden sterk verbeterd. De aanleg van een ecologische verbindingszone (onderdeel natte as) maakt deel uit van het plan. Maatregelen Concrete maatregelen deelplan oost: - aanleg robuuste ecologische verbindingszone - oplossen ecologisch knelpunt kruising Meerweg - aanleg van recreatieve voorziening/ minicamping - verbeteren recreatievoorziening meeroever / aanleg strand - aanleg van recreatieve wandel- en fietsroute - bouw van ca. 20 recreatiewoningen aan het water - aanleg parkeergelegenheid en vernieuwen toegang EHS gebied benedenloop Drentse Aa Watergerelateerde maatregelen deelplan oost: • Vergroten bergend oppervlak Paterswoldse Meer 4,2 Ha (5,0 Ha*) • Aanleg van natuurvriendelijke oevers langs te ontwikkelen waterlopen 1550 m. • Aanleg natte robuuste ecologische verbindingszone 3,4 Ha • Opheffen harde oever langs het Paterswoldse Meer 280 m • Opheffen ecologische barrière /herstel relatie met benedenloop Drentse Aa; aanleg brug • Mogelijk maken vismigratie tussen Drentse Aa en Paterswoldse Meer • Mogelijk maken van inlaat Drentse Aa-water in het Paterswoldse Meer ten behoeve van peilbeheer met schoon,

	gebiedseigen water • Zuivering van aanvoerwater in natte ecologische verbindingzone. 3,4 Ha (*) Oppervlakte totale Structuurvisie Meerweg) Samenwerking De structuurvisie Meerweg is tot stand gebracht onder leiding van de gemeente Haren. Een samenwerkingsverband tussen de gemeente Haren en de provincie Groningen coördineert de organisatie en aansturing. Binnen de verschillende deelplannen worden PPS constructies opgezet met ondernemers in het gebied en met marktpartijen. Waterschap Noorderzijlvest participeert in deelplan oost. Andere betrokken partijen zijn: Meerschop Paterswolde, bewoners, ondernemers, gemeente Tynaarlo, provincie Drenthe, waterschap Hunze en Aa's, Herinrichting Haren (DLG), ministerie van LNV, Natuurmonumenten en diverse belangenorganisaties.
Legitimiteit	Het betreft eenmalige fysieke ingrepen waarbij meerdere rijksdoelen worden gediend (zie punt 6). Er is sprake van een samenwerkingverband (zie punt 3). Het betreft maatregelen die ook worden opgenomen in het eerste SGBP. De aanleg van de Ecologische verbindingzone is een bovenregionaal belang evenals het opheffen van vismigratieknelpunten. De structuurvisie Meerweg voldoet aan de criteria van de regeling. Onder punten 5. en 6. wordt dit nader ingevuld. In de doelstelling voor het waterlichaam Paterswoldse Meer zijn door het waterschap nu de volgende maatregelen opgenomen: - Realiseren natuurvriendelijke oever 2,5 km - Onderzoek dynamisch peilbeheer - Onderzoek reductie gebiedsvreemd inlaatwater Door de bijdrage uit de synergie-gelden worden de extra watermaatregelen uit de structuurvisie Meerweg haalbaar, waardoor de volgende extra ambitie kan worden gerealiseerd: - Extra realisatie natuurvriendelijke oevers 50% van 1,5 km = 0,75 km - Realisatie reductie inlaatwater - Realisatie inlaat gebiedseigen inlaatwater vanuit de Drentse Aa - Realisatie zuiveringsmoeras in ecologische verbindingzone 3,4 Ha - Realisatie herstel verbinding Paterswoldse meer met benedenloop Drentse Aa t.b.v. ecologie en vismigratie - Realisatie waterverbinding ten behoeve van ecologie ter plaatse van de Meerweg (ontsnippering) - Opheffen harde oever Paterswoldse Meer 280 m
Doelmatigheid (effectiviteit)	In dit project wordt een integrale uitwerking gegeven van meerdere rijksdoelen (EHS, WB21, KRW, Duurzaam Veilig, Herinrichting/ILG, beschermen cultureel erfgoed), provinciale doelen (Ontwikkeling regio Groningen-Assen, stimuleren ruimtelijke kwaliteit, aanleg robuuste verbindingen, economische ontwikkeling, publieke voorzieningenniveau) en gemeentelijke doelen (leefbaarheid, economische ontwikkeling, publieke voorzieningenniveau, recreatie en toerisme, duurzaam waterbeheer, versterken ruimtelijke kwaliteit). De onderbouwing van de doelmatigheid is:

	- Door nu een afstemming te zoeken in recreatiefuncties, waterfuncties, ecologische functies en herinrichting van de Meerweg worden toekomstige kosten voor het realiseren van de volgende KRW doelen voorkomen: realisatie inlaat gebiedseigen water, vismigratie, aanleg natuurvriendelijke oevers, reductie gebiedsvreemd inlaatwater Paterswoldse Meer. - Door afstemming van verkeersmaatregelen Meerweg, verplaatsing van cafe Friescheveen met de waterverbinding onder de Meerweg wordt in de beperkte ruimte een maximale afstemming van functies gerealiseerd en daardoor ruimtebesparing. - Tevens zorgt het geheel van deze ingrepen voor een betere ruimtelijke kwaliteit dan de afzonderlijke ingrepen. Met name de combinatie van water, natuur en weginrichting benadrukken het voorname verblijfskarakter van de Meerweg. - Door nu de harde oevers langs het Paterswoldse Meer om te zetten in een natuurvriendelijke oever wordt onderhoud op middellange termijn voorkomen. - Gebruik van de ecologische verbindingszone voor zuivering van inlaatwater bevordert de ecologische en zwemwaterkwaliteit van het Paterwoldse Meer.
Efficiency	In het project worden verschillende rijksdoelen gecombineerd: - Het aanleggen van diverse watergangen en de natte ecologische zone dienen zowel de doelen van de KRW, het NBW als de EHS. De waterbergende functie van het Paterswoldse Meer gebied wordt vergroot. Ook de wateroverlast langs het dichtst bij gelegen deel van de Meerweg, dat afgelopen jaren meermaals blank heeft gestaan, wordt door verbeterde waterafvoer opgelost. - Efficiëncy wordt ook gerealiseerd door samenwerking. De inbedding van de ecologische zone (EHS, provincie) dient tevens KRW doelen van het waterschap zoals waterzuivering, vismigratie en aanvoer van gebiedseigen water. Voor de gemeente worden er doelen mee gerealiseerd die samen hangen met multifunctioneel ruimtegebruik; de zone is recreatief aantrekkelijk en verhoogd de ruimtelijke kwaliteit en verkeersveiligheid door de onder 5. omschreven functiecombinatie. - Door dit project in synergie op te pakken ontstaan de functiecombinaties die de financiële haalbaarheid van de totale structuurvisie vergroten. Het onderlinge draagvlak tussen betrokken overheden, maar ook met burgers en ondernemers neemt hierdoor toe
Kosten	Totale subsidabele projectkosten: €3.019.300 Bijdrage partners: Gemeente Haren €1.485.000 Provincie Groningen €500.000 Waterschap Noorderzijlvest €128.600 Kosten per jaar (uitgavenritme) 2010 €500.000 2011 €500.000 2012 €2.522.500

	Onderbouwing van de kosten: Door de gemeente Haren is een voorlopige grondexploitatie opgesteld. Hierin zijn alle kosten en opbrengsten geraamd, exclusief de inzet van gemeentelijke uren. De grondexploitatie is opgesteld op basis van de voorbeelduitwerking zoals die in de structuurvisie is opgenomen. Daarbij wordt weliswaar uitgegaan van drie deelplannen, maar van uitvoering van de structuurvisie in één geheel. De totale omvang van de structuurvisie bedraagt € 12,1 miljoen. De raming van deelplan oost is: Totaal geraamde kosten: € 6,4 miljoen Totaal geraamde opbrengsten: € 2,7 miljoen (recreatievoorzieningen) In de door de gemeente Haren opgestelde grondexploitatieberekening zijn de watergerelateerde kosten op een rij gezet. Deze bedragen ca. € 3,52 miljoen. Dit bedrag kan deels worden gedekt door de EHS bijdrage vanuit de provincie Groningen, en deels door uitvoering van KRW maatregelen door waterschap Noorderzijlvest. Kostenoverzicht Nutsbedrijven € 135.000 Sloop- en opruimingswerken €401.400 Inrichting € 684.400 Brug en beschoeiing €502.500 Grond- en opstalaankoop €1.296.000
Gevraagde rijksbijdrage	€ 905.700 (30% van de projectkosten) De gevraagde bijdrage is noodzakelijk om de hoge ambitie te kunnen realiseren. De integrale aanpak van de structuurvisie Meerweg leidt tot het samenbrengen van een scala aan maatregelen met een hoog aandeel maatschappelijk relevante rijksdoelen. Verlaging van de ambitie zal leiden tot het schrappen van relevante maatregelen en vermindering van realisatie van rijksdoelen.
Contactpersoon	Indiener: Gemeente Haren Postbus 21, 9750 AA Haren Contactpersoon: [REDACTED]
Extra informatie	De Structuurvisie Meerweg is te vinden op: http://www.haren.nl/live/actueel/projecten/meerweg/noodlaren.pag

Projectnummer	3
Synergiepakket	70%
Projectnaam	Oever- en kadeherstel Tjeukemeer en westzijde Tjonger (in combinatie met versterking natuurwaarden, recreatie waterberging).
Projectlocatie	Tjeukemeer (NL02V1) Tjonger (NL02L3)
Projectpartners	Wetterskip Fryslân; Provincie Fryslân; Natuurterreinbeheerder It Fryske Gea; Grondeigenaren; Recreatieschap De Marrekrite (samenwerkingsorgaan van de Provincie Fryslân en 20 Friese gemeenten); Gemeente Lemsterland; Gemeente Skarsterlân.
Additionele projectpartners	
Projectstart	01-06-2008
Projecteinde	31-12-2009
Landelijk/Stedelijk	Landelijk
Projectbeschrijving	Doelstelling; Invulling doelen waterbeheer, natuur, recreatie in het gebied Tjonger en Tjeukemeer. Maatregelen: • herstellen waterkering (kade en oever); • aanleggen extra berging boezem; • aanleggen zomerpolder, tevens optimaal ingericht voor flora en fauna; • aanleggen natuur in combinatie met bergingspolder; • aanleggen natuurvriendelijke oevers langs Tjonger; • recreatieve voorzieningen. Resultaten: • 26 km herstelde waterkering (kade en oever); • 9 hectare extra berging boezem; • 37 hectare zomerpolder, tevens optimaal ingericht voor flora en fauna; • 17 hectare natuur in combinatie met bergingspolder; • 1,5 hectare natuurvriendelijke oevers langs Tjonger; • recreatieve voorzieningen. Toelichting samenwerking: Het project ligt in drie verschillende landinrichtingsprojecten, te weten: Groote en Echtener Veenpolder, Doniawerstal en HAK-Lemsterpolders. In de Landinrichtingscommissies zijn vertegenwoordigd de provincie, gemeenten, waterschap en de belangenorganisaties voor natuur en landbouw. Deze commissies hebben ingestemd met het onderhavige project. Naast deze besluitvorming is afzonderlijk overleg gevoerd met de natuurbeheerder, de grondeigenaren, het recreatieschap de Marrekrite, de gemeenten en de provincie. Dit overleg heeft geleid tot overeenstemming met deze afzonderlijke partijen.

	In de Gebiedsgroepen KRW is overeenstemming bereikt over het pakket maatregelen KRW dat voor de Friese boezem ingezet wordt. De maatregelen zijn eveneens opgenomen in het SGBP. Inzet van partijen: Het waterschap voert het werk uit. De medewerking van de betrokken partijen is verkregen. Zie voor financiering onder punt 9. Go/nogo momenten: Het project ligt thans (april 2008) in de inspraak. Daarna zijn er in principe geen beletselen meer voor de uitvoering. Procesmanagement: Het werk wordt uitgevoerd onder directie en toezicht van het waterschap. Het waterschap heeft ruime ervaring met de uitvoering van dit soort projecten. Overig: Risico's aan dit project zijn door de zorgvuldige voorbereiding vrijwel uitgesloten. De terreinomstandigheden kunnen lastig zijn bij de uitvoering van de werkzaamheden. Dat kan tot gevolg hebben dat het project later dan 2009 wordt opgeleverd. De uitvoering wordt begeleid door ervaren projectleiders.
Legitimiteit	Het gaat om eenmalige, fysieke ingrepen met een begin en einde. De maatregelen uitbreiding berging boezem en natuurvriendelijke oevers zijn opgenomen in het SGBP. Daarnaast wordt invulling gegeven aan: WB21, hoogwaterbescherming en klimaatbestendigheid (door veilige kaden en waterbergingsgebieden), EHS, verbindingzones (37 hectare polder die optimaal wordt ingericht voor flora en fauna en de natuurvriendelijke oever langs de Tjonger) en recreatieve doelen (aanlegplaatsen en toegangspad). Koppeling(en) met KRW-maatregelen die in het SGBP 2009-2015 zijn opgenomen: uitbreiding berging boezem, natuurvriendelijke oevers. Er is sprake van een onevenredige financiële opgave voor de decentrale overheden provincie en waterschap omdat het geheel aan maatregelen ruimer is dan de reguliere taken van de betrokken organisaties. Daarnaast is er sprake van hoge kosten door de kwetsbaarheid (kwetsbare natuur en kwetsbare gronden) van het gebied. Dit heeft tot gevolg dat er niet altijd gewerkt kan worden en dat transport en materiaal moet worden aangepast). Dit leidt tot hogere kosten die uitstijgen boven gangbare kosten van dit soort maatregelen. Door de realisatie van EHS is dit een project met bovenregionaal belang.
Doelmatigheid (effectiviteit)	Door (combinaties van) maatregelen worden (toekomstige) kosten voorkomen: alle belangen in dit gebied worden meegenomen: KRW, WB21, natuur, recreatie. Hierdoor hoeven in de toekomst niet nog een keer afzonderlijke kosten worden gemaakt om bijvoorbeeld extra waterberging in het kader van WB21 te realiseren.

	Door (combinaties van) maatregelen worden (toekomstige) kosten gemitigeerd (in één keer goed): dit gebied is klaar voor de toekomst. Hierdoor hoeven in de toekomst niet nog een keer afzonderlijke kosten worden gemaakt om bijvoorbeeld extra waterberging in het kader van WB21 te realiseren. Er wordt een zodanig ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd dat het geheel meerwaarde heeft ten opzichte van realisatie van afzonderlijke maatregelen: door de inrichting in dit gebied in één plan te brengen wordt de ruimtelijke kwaliteit van het gebied in een keer goed gemaakt. Ruimtebesparing wordt gerealiseerd door multifunctioneel ruimtegebruik: door de combinatie van berging, veiligheid en natuur wordt ruimte bespaard. Zoals de combinatie van natuur en bergingspolder, de combinatie van veiligheid (bestrijding wateroverlast) en natuuroever. De natuurvriendelijke inrichting van de berging en de oevers is van belang voor de KRW doelen.																																																			
Efficiency	Met dit pakket maatregelen wordt een maximale combinatie van water (KRW, WB21, klimaatbestendigheid) en natuurdoelen gerealiseerd. De integrale aanpak van de KRW maatregelen in combinatie met de andere rijksdoelen heeft zorgt voor synergie bij de maatregelen en effecten, alsook bij de samenwerking tussen de betrokken partijen. Het project dient als voorbeeld hoe in het Friese boezemgebied meerdere doelen in één project kunnen worden bediend. Het is ook een voorbeeld voor de aanpak die tot een groot draagvlak heeft geleid. De realisering van de doelen was afzonderlijk veel duurder geweest. Cruciaal is de instemming van zoveel betrokken partijen. Door een zorgvuldige voorbereiding is er een groot draagvlak gecreëerd in de streek.																																																			
Kosten	<table><tr><th>Kosten Tjeukemeer Tjonger</th><th>Bedrag</th><th>Niet subsidiabel</th></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Kosten</td><td>Kosten</td><td></td></tr><tr><td><i>Onderdeel</i></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Kade Tjeukemeer</td><td>€ 2.029.910</td><td></td></tr><tr><td>Zomerkade Reservaat</td><td>€ 186.500</td><td></td></tr><tr><td>Reservaat Doniagaasterpolder</td><td>€ 802.860</td><td></td></tr><tr><td>Natuurvriendelijke oevers Opvaart Jachthaven</td><td>€ 699.000</td><td></td></tr><tr><td>Lokaties Tjeukemeer ('erven')</td><td>€ 623.028</td><td></td></tr><tr><td>Kade Tjonger</td><td>€ 864.415</td><td></td></tr><tr><td>Tjonger natuur</td><td>€ 308.800</td><td></td></tr><tr><td>Lokaties Tjonger ('erven')</td><td>€ 128.858</td><td></td></tr><tr><td>Damwand Pier Christiaan</td><td>€ 796.250</td><td></td></tr><tr><td>Recreatie (wandelpad, steigers)</td><td>€ 25.000</td><td>€ 25.000</td></tr><tr><td>Bouwsom</td><td>€ 6.464.621</td><td></td></tr><tr><td>Subsiabele kosten (excl. Recreatie)</td><td>€ 6.439.621</td><td></td></tr><tr><td></td><td></td><td></td></tr></table>	Kosten Tjeukemeer Tjonger	Bedrag	Niet subsidiabel				Kosten	Kosten		<i>Onderdeel</i>			Kade Tjeukemeer	€ 2.029.910		Zomerkade Reservaat	€ 186.500		Reservaat Doniagaasterpolder	€ 802.860		Natuurvriendelijke oevers Opvaart Jachthaven	€ 699.000		Lokaties Tjeukemeer ('erven')	€ 623.028		Kade Tjonger	€ 864.415		Tjonger natuur	€ 308.800		Lokaties Tjonger ('erven')	€ 128.858		Damwand Pier Christiaan	€ 796.250		Recreatie (wandelpad, steigers)	€ 25.000	€ 25.000	Bouwsom	€ 6.464.621		Subsiabele kosten (excl. Recreatie)	€ 6.439.621				
Kosten Tjeukemeer Tjonger	Bedrag	Niet subsidiabel																																																		
Kosten	Kosten																																																			
<i>Onderdeel</i>																																																				
Kade Tjeukemeer	€ 2.029.910																																																			
Zomerkade Reservaat	€ 186.500																																																			
Reservaat Doniagaasterpolder	€ 802.860																																																			
Natuurvriendelijke oevers Opvaart Jachthaven	€ 699.000																																																			
Lokaties Tjeukemeer ('erven')	€ 623.028																																																			
Kade Tjonger	€ 864.415																																																			
Tjonger natuur	€ 308.800																																																			
Lokaties Tjonger ('erven')	€ 128.858																																																			
Damwand Pier Christiaan	€ 796.250																																																			
Recreatie (wandelpad, steigers)	€ 25.000	€ 25.000																																																		
Bouwsom	€ 6.464.621																																																			
Subsiabele kosten (excl. Recreatie)	€ 6.439.621																																																			

	Vorbereiding (extern)	€ 200.000	€ 200.000
	Directie - nazorg	€ 560.000	€ 560.000
	Totaal subsidabel exclusief BTW	€ 6.439.621	
	BTW	€ 1.223.528	
	TOTAAL inclusief BTW	€ 7.663.149	
	Waterschap	€ 4.452.290	
	Provincie (incl. ILG geld voor RVK)	€ 911.915	
	Marrekrite		
	TOTAAL	€ 5.364.205	
	TEKORT	€ 2.298.945	
	percentage	30%	
	Kasritme: evenredig verdeeld over 2008 en 2009 2008: € 3.831.575 2009: € 3.831.575		
Rijksbijdrage	De gevraagde rijksbijdrage is gelijk aan het financiële tekort. Dit is € 2.298.945 (=30% van de subsidiabele kosten). De rijksbijdrage zal alle bestuurlijke belemmeringen (bij provincie en waterschap) wegnemen zodat het project inderdaad in zijn geheel vanaf juni 2008 kan worden uitgevoerd. Uitvoering is urgent voor het behoud van het draagvlak in de streek: de planvorming heeft al lang genoeg geduurd. Er is sprake van hoge kosten door de kwetsbaarheid (kwetsbare natuur en kwetsbare gronden) van het gebied. Dit heeft tot gevolg dat er niet altijd gewerkt kan worden en dat transport en materiaal moet worden aangepast). Dit leidt tot hogere kosten die uitstijgen boven gangbare kosten van dit soort maatregelen. Er is sprake is van een onevenredige financiële opgave voor de decentrale overheden provincie en waterschap omdat het geheel aan maatregelen ruimer is dan de reguliere taken van de betrokken organisaties. Door de hierboven genoemde hoge kosten is de gevraagde rijksbijdrage van groot belang om alle benodigde maatregelen uit te kunnen voeren. Zonder de rijksbijdrage worden er alleen maatregelen uitgevoerd gericht op veiligheid (WB21). Met de gevraagde rijksbijdrage kunnen ook de KRW-maatregelen in dit gebied worden uitgevoerd, waarbij tegelijkertijd ook een bijdrage wordt geleverd aan de andere rijksdoelen, zoals WB21.		
Contactpersonen	Wetterskip Fryslân Postbus 36 8900 AA Leeuwarden tel 058 [redacted] [redacted]		

Projectnummer	4
Synergiepakket	70%
Projectnaam	Herstel beekdalsystemen Zuidoost Friesland
Projectlocatie	Linde en Noordwoldervaart (NL02L1) Tjonger bovenloop (NL02L2) Tjonger middenloop (NL03L3) Koningsdiep (NL02L4)
Projectpartners	Wetterskip Fryslân Provincie Fryslân Gemeente Weststellingwerf Gemeente Ooststellingwerf Gemeente Opsterland Staatsbosbeheer It Fryske Gea (natuurterreinbeheerder) Landinrichtingscommissies met vertegenwoordiging overheden Diverse belangengroepen natuur en landbouw.
Additionele projectpartners	
Projectstart	01-01-2009
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Landelijk
Projectbeschrijving	Doelstelling: Herstel beekdal in ecologisch opzicht en invulling WB21 (bestrijding wateroverlast). Maatregelen: • Natuurvriendelijke oevers; • Aanleg inundatiezones; • Verplaatsing jachthaven; • Hermeandering; • Wijziging wateraan- en afvoer; • Natte ecologische verbindingzones. Resultaten: • Ecologische verbindingzones en natuurvriendelijke oevers (ca. 60 km) • Hermeandering (25 km) • 1 Verplaatste jachthaven • Hectare inundatie (berging)zones (ca. 150 ha) Toelichting samenwerkingsverbanden: De deelprojecten Linde en Koningsdiep vallen onder Landinrichtingscommissies waarin zijn vertegenwoordigd: Waterschap, natuurterreinbeheerder, provincie en gemeenten. Landinrichtingscommissies met vertegenwoordiging overheden, terreinbeheerders en belangengroepen natuur en landbouw. De maatregelen in de Tjonger volgen uit het ROM project Zuidoost Friesland. Provincie, waterschap en natuurbeheerders begeleiden de uitvoering. Alle maatregelen zijn geadviseerd door de Gebiedsgroep KRW en zijn opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De maatregelen voor Linde en Koningsdiep zijn opgenomen in Gebiedsvisies en Raamplannen. Per onderdeel worden maatregelen uitgewerkt in Modules. Het gehele pakket is ook opgenomen in de Gebiedsdocumenten van de KRW en

	samengevat in de Beslisnota en ingediend voor het nationale SGBP. De inzet van de partijen is beschreven in Modules. In die deelplannen wordt ook de financiering vastgelegd. De planning en programmering valt onder de verantwoordelijkheid van de Landinrichtingscommissies. In deze commissies wordt besloten over go/no go beslissingen. De Dienst Landelijk Gebied is verantwoordelijk voor het procesmanagement. Overig: • Het betreft een cluster van 3 beken in Zuidoost Friesland • De maatregelen voor Linde en Koningsdiep zijn opgenomen in Gebiedsvisies en Raamplannen. • Per onderdeel worden maatregelen uitgewerkt in Modules. • Het gehele pakket is ook opgenomen in de Gebiedsdocumenten van de KRW en samengevat in de Beslisnota en ingediend voor het nationale SGBP. • De inzet van de partijen is beschreven in Modules. In die deelplannen wordt ook de financiering vastgelegd.
Legitimiteit	Alle maatregelen hebben betrekking op eenmalige fysieke ingrepen en zijn opgenomen in het SGBP. Doelen die met deze projecten worden ingevuld: • KRW: natuurvriendelijke oevers, hermeandering, vispassages, wijziging water-aan en afvoer; • WB21/klimaatbestendigheid, hoogwaterbescherming: inundatiezones; • Natura 2000: nieuwe natuur Wijnjeterperschar verbinding met Natura2000 Fochteloërveen; • EHS: nieuwe natuur volgens rijks- en provinciale plannen, en verplaatsing (verstorende) jachthaven. Bij het Koningsdiep is er een duur onderdeel dat zeer cruciaal is voor het beekdalherstel n.l. de realisering van de natte ecologische verbindingzone onder snelweg A7. Dit laatste geldt ook voor de bovenloop van de Tjonger. In het laatste geval wordt een verbinding gemaakt met het Natura2000 gebied het Fochteloërveen. Bij de Linde is de verplaatsing van de jachthaven cruciaal: zonder verplaatsing is het beekdalherstel een stuk minder effectief (vanwege de verstorende werking). Deze onderdelen leiden tot een onevenredige financiële opgave voor de regionale overheden omdat de verandering van de infrastructuur extreem duur is. Daarnaast geldt dat de voorbereiding en uitvoering van integrale projecten zeer effectief is ten aanzien van het bedienen van meerder doelen, maar dat het ook altijd veel meer tijd en geld kost. Ook is er sprake van een bovenregionaal belang. Dit project wordt namelijk uitgevoerd in Natura2000-gebieden, EHS-gebieden en verbindingzones.
Doelmatigheid (effectiviteit)	De Landinrichting is een zeer doelmatige planvorm voor uitvoering van integrale projecten. De 4 hieronder genoemde punten zijn van toepassing op de Landinrichting Linde en Koningsdiep en de maatregelen bij de Tjonger. • Door (combinaties van) maatregelen worden (toekomstige) kosten voorkomen: alle maatregelen worden tegelijkertijd

	uitgevoerd waardoor onder andere kostenvoordelen behaald worden in uitvoeringskosten. Zo leveren bijvoorbeeld de natuurvriendelijke oevers extra waterbergingsmogelijkheden waardoor deze later niet elders gerealiseerd hoeft te worden. • Door (combinaties van) maatregelen worden (toekomstige) kosten gemitigeerd: door het sterke integrale karakter van het project wordt alles in één keer goed uitgevoerd. Ook hier geldt dat hierdoor onder andere kostenvoordelen behaald worden in de uitvoeringskosten. Daarnaast hoeven er in de toekomst niet weer maatregelen genomen te worden die los van elkaar duurder zouden uitvallen dan ze in samenhang uit te voeren zoals nu gebeurt. Alles wordt in één keer goed aangepakt en uitgevoerd. • Er wordt een zodanig ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd dat het geheel meerwaarde heeft ten opzichte van realisatie van afzonderlijke maatregelen. Door bepaalde maatregelen op dezelfde locatie uit te voeren wordt een ruimtelijke kwaliteit met meerwaarde gerealiseerd. • Ruimtebesparing wordt gerealiseerd door multifunctioneel ruimtegebruik: de hectares die voor waterdoelen worden ingezet, komen ook te vallen onder invulling EHS. Hierdoor wordt een bijdrage geleverd aan het bovenregionale belang van de EHS. De plannen hebben een lange voorbereidingstijd achter de rug. Dat leidt er toe dat heel goed wordt nagedacht over combinaties en over een manier om alles in 1 keer goed te doen.												
Efficiency	De planvorming in zuidoost Friesland is begonnen met het ROM project zuidoost Friesland. Feitelijk was ROM ook bedoeld om synergie te bereiken en meerdere Rijksdoelen binnen dat kader te realiseren. In de loop der tijd onder invloed van WB21 en KRW hebben deze doelen een steeds belangrijkere plaats ingenomen. Met de projecten wordt invulling gegeven aan: KRW en WB21, klimaatbestendigheid, hoogwaterbescherming en invulling EHS (totaal 2000 hectare in Zuidoost Friesland). Een deel van het beekdal Koningsdiep valt onder Natura2000 gebied. Al deze doelen worden op dezelfde locatie gecombineerd. De combinatie van de KRW maatregelen met de Rijksdoelen voor natuur en WB21 zorgen voor synergie. Door het intensieve samenwerkingsverband tussen de partijen in het gebied (overheden en belangengroepen) is er zeker sprake van synergie in de samenwerking. De betrokken overheden en belangengroepen ervaren deze synergie: we moeten deze kans benutten om gezamenlijk aan te pakken. Cruciaal is het overeind houden van de synergie in de uitvoeringsfase: er mogen nu geen zaken meer afvallen.												
Kosten	<table> <tr> <th>Beekdalherstel</th><th>Periode 2010-2015</th></tr> <tr> <td>Koningsdiep (R5), Linde en Noordwoldervaart (R5)</td><td></td></tr> <tr> <td>Natuurvriendelijke oevers</td><td>€ 650.000</td></tr> <tr> <td>Hermeandering</td><td>€ 2.750.000</td></tr> <tr> <td>Inundatiezones</td><td>€ 500.000</td></tr> <tr> <td>Wijzigen wateraan- en afvoer</td><td>€ 2.650.000</td></tr> </table>	Beekdalherstel	Periode 2010-2015	Koningsdiep (R5), Linde en Noordwoldervaart (R5)		Natuurvriendelijke oevers	€ 650.000	Hermeandering	€ 2.750.000	Inundatiezones	€ 500.000	Wijzigen wateraan- en afvoer	€ 2.650.000
Beekdalherstel	Periode 2010-2015												
Koningsdiep (R5), Linde en Noordwoldervaart (R5)													
Natuurvriendelijke oevers	€ 650.000												
Hermeandering	€ 2.750.000												
Inundatiezones	€ 500.000												
Wijzigen wateraan- en afvoer	€ 2.650.000												

	Vispassages	€ 500.000
	Verplaatsen jachthaven	€ 2.000.000
	Tjonger middenloop (R5)	
	Natuurvriendelijke oevers	€ 900.000
	Aanleg nevengeul	
	Vispassages	€ 300.000
	Tjonger bovenloop (R4)	
	Hermeandering	
	Inundatiezones	€ 600.000
	Vispassages	€ 500.000
	Totaal	€ 11.350.000
	Financiering	
	Bijdrage Wetterskip	€ 3.550.000
	Bijdrage provincie	€ 4.130.000
	Bijdrage Rijkswaterstaat	€ 250.000
		€ 7.930.000
	Tekort	€ 3.420.000
	percentage	30%
	Kasritme: kan nog niet specifiek per jaar: € 1.621.429 worden ingevuld, maar waarschijnlijk gelijkmatig over 2009-2015	
Rijksbijdrage	Het financiële tekort is € 3,42 miljoen. Dit komt overeen met 30 % van de totale kosten. - De gevraagde bijdrage kan nu nog niet per onderdeel worden aangegeven. - Er is sprake van bovenregionale belangen: de natuurbelangen en belangen in verband met wateroverlastbestrijding zijn bovenregionaal - Er zijn hoge kosten verbonden aan de samenwerking. Integrale planvorming en uitvoering levert meer resultaat op maar kost ook meer tijd en dus geld van de betrokken organisaties. De bijdrage van het Rijk op dit moment is cruciaal vanwege het feit dat de planvorming al heel lang heeft geduurd en de streek zit te wachten op uitvoering. Bovendien zijn de onderdelen nauw aan elkaar verbonden. Er mag geen onderdeel wegvallen. Dat dreigt nu omdat de financiering voor bepaalde onderdelen nog niet rond is. Dat de financiering nog niet rond is, komt doordat de betrokken overheden de noodzaak van de maatregelen wel onderschrijven maar de medefinanciering van de bepaalde onderdelen niet kunnen opbrengen. Zonder rijksbijdrage zou dus een deel van het project wegvallen. Hierdoor zou het resultaat van de maatregelen minder effect opleveren. Er wordt dan immers maar een deel van de benodigde maatregelen uitgevoerd.	

Contactpersonen	Wetterskip Fryslân Postbus 36 8900 AA Leeuwarden tel 058
------------------------	---

Projectnummer	5
Synergiepakket	70%
Projectnaam	Integrale gebiedsontwikkeling Dongeradeel en Ferwerderadeel
Projectlocatie	Dokkumer Ee (NL029a) Jordaan (NL029c) Heerenwegstervaart/Holwerdervaart (NL02L13)
Projectpartners	Wetterskip Fryslân Provincie Fryslân Gemeente Dongeradeel Gemeente Ferwerderadiel belangengroepen vanuit natuur en landbouw
Additionele projectpartners	
Projectstart	01-07-2008 (omdat een enkel project dan al kan starten)
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Landelijk
Projectbeschrijving	Doelstelling; Het optimaliseren van de watercondities voor KRW, veiligheid, WB21, klimaatbestendigheid, natuur en landbouw en recreatie. Maatregelen: • Natuurvriendelijke oevers in combinatie met uitbreiding waterberging; • Bevaarbaar maken watergangen. Resultaten: • Natuurvriendelijke oevers: circa 60 km) in combinatie met uitbreiding berging (circa 60 hectare); • Bevaarbaar maken van watergangen. Toelichting samenwerking: In de gemeenten Dongeradeel en Ferwerderadeel is in respectievelijk 2005 en 2007 gestart met een zogenaamde Gebiedsontwikkeling. Het initiatief hiervoor is door de streek genomen. Na een aantal discussies en inventarisatierondes zijn de gewenste maatregelen benoemd. Vanuit het waterschap zijn de wensen ten aanzien van de KRW en WB21 ingebracht. De planvorming heeft geleid tot een integraal pakket aan maatregelen waarbij invulling wordt gegeven aan meerdere beleidsdoelen. In dezelfde periode zijn in de Gebiedsgroep KRW de voor de KRW gewenste maatregelen bediscussieerd Betrokken partijen: Voor de begeleiding van de Gebiedsontwikkeling zijn een soort Gebiedscommissies geïnstalleerd. In deze commissies zijn alle overheden (provincie, waterschap en gemeenten) en de belangengroepen vanuit natuur en landbouw vertegenwoordigd. De in het project opgenomen maatregelen zijn opgenomen in de Gebiedsdocumenten KRW en vervolgens in de Beslisnota KRW. Na afronding van de Beslisnota worden deze maatregelen opgenomen in het Waterbeheerplan en het SGBP. Door het Gebiedsproces voor de KRW is de samenwerking voldoende gewaarborgd.

	Inzet van partijen: De watermaatregelen worden uiteindelijk door het waterschap uitgevoerd. De regie zal worden gevoerd door de Gebiedscommissie en in de praktijk door de Dienst Landelijk Gebied. Fasering en go/nogo: Zodra overeenstemming is over onderdelen van het project en vergunningen zijn verkregen, worden projectonderdelen onder regie van de Gebiedscommissie/Bestuurscommissie uitgevoerd. Het procesmanagement over alle maatregelen in het kader van de Gebiedsontwikkeling wordt uitgevoerd door de Dienst Landelijk Gebied, die daarvoor is ingehuurd door de provincie. Overig: De KRW maatregelen worden gecombineerd met de bestrijding van de wateroverlast en natuurontwikkeling (blauw groene dooradering) en het bevaarbaar maken van watergangen. Er is een overzichtskaart bijgesloten op de laatste pagina van dit voorstel. De maatregelen worden uitgevoerd in het gebied dat begrensd wordt door de gemeentegrenzen van Dongeradeel en Ferwerderadeel (de twee noordelijke gemeenten).
Legitimiteit	Het gaat om eenmalige, fysieke ingrepen met een begin en einde. Voor het waterschap staan de KRW en de WB21 doelen voorop. Deze doelen worden gecombineerd met natuurontwikkeling, duurzame landbouw en recreatie. Deze doelen worden bereikt door de maatregelen steeds te combineren. In het KRW Gebiedsdocument (en t.z.t. het SGBP) zijn de volgende KRW maatregelen opgenomen: • natuurvriendelijke oevers (gekoppeld met veiligheid c.q. klimaatbestendigheid) • vispassages (gecombineerd met bestrijding wateroverlast- en watertekort). Deze worden niet voorgedragen voor een rijksbijdrage. • ecologische inrichting (natuur) in combinatie met berging deelsystemen. In de Gebiedsgroep KRW is uitvoerig gediscussieerd over maatregelen om de nutriëntenbelasting van de waterlichamen terug te dringen. Er was breed draagvlak voor de ecologische inrichting van deelsystemen: zo worden de nutriënten teruggehouden door het riet. Dit is de directe link tussen maatregel in de deelsystemen met de chemische en ecologische kwaliteit van de waterlichamen. Er is in de besturen van de overheden uitgebreid gediscussieerd over de haalbaarheid en betaalbaarheid van de KRW maatregelen. Op regionaal niveau is een plafond vastgesteld m.b.t. de acceptabele lastenverhoging. Dit heeft als consequentie dat het maatregelenpakket voor dit gebied niet alleen door de regionale overheden kan worden opgebracht omdat dit zou leiden tot een onevenredige financiële opgave voor de regionale overheden.
Doelmatigheid (effectiviteit)	Door (combinaties van) maatregelen worden (toekomstige) kosten voorkomen: het is duidelijk geworden uit de analyse van de problemen in het gebied dat voorzien wordt diverse

	problemen om een oplossing vragen. Door de integrale Gebiedsontwikkeling worden alle aspecten meegenomen en ook in 1 keer uitgevoerd. Er wordt een zodanig ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd dat het geheel meerwaarde heeft ten opzichte van realisatie van afzonderlijke maatregelen: juist vanwege het integrale karakter is het mogelijk extra aandacht te besteden aan de ruimtelijke kwaliteit. Ruimtebesparing wordt gerealiseerd door multifunctioneel ruimtegebruik. Feitelijk is er in het gebied weinig ruimte: het is een hoogwaardig landbouwkundig gebied. Doelmatigheid door middel van functiecombinaties is dus zeer gewenst en goedkoper en er is meer draagvlak voor.																								
Efficiency	Feitelijk is het bereiken van synergie het doel van de integrale Gebiedsontwikkeling. Zo wordt het doel ook beschreven in de Startnotities die voor de gebieden zijn geschreven. In deze notities wordt consequent aandacht besteed aan de gebiedsomschrijving, wensen en knelpunten op diverse terreinen te weten: Landbouw, Waterkwaliteit en kwaliteit, Natuur, landschap en cultuurhistorie, infrastructuur, recreatie, Plattelandsontwikkeling, duurzaamheid en energievoorziening. Men wil juist synergie bereiken door alle wensen te inventariseren en door afstemming te komen tot een integraal pakket aan maatregelen. Bij de uitvoering van de maatregelen volgens de Gebiedsontwikkeling is de financiering van de maatregelen een kritische factor. De uitvoering van de KRW maatregelen geeft een grote bijdrage aan de synergie omdat andere Rijksdoelen (WB21, natuur, kleine recreatievaart) gekoppeld zijn aan het water. Zo leveren de natuurvriendelijke oevers een bijdrage aan ruimte voor waterberging (WB21) en aan natuurontwikkeling. Daarnaast levert het op diepte brengen van de waterlopen een bijdrage aan de recreatie(vaart) Belangrijk voor het proces is dat de Gebiedsontwikkeling wordt begeleid door een professionele organisatie als de Dienst Landelijk Gebied.																								
Kosten	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Kosten Dongeradeel</th><th>Bedrag</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1. verbetering waterhuishouding Hantumnerleech</td><td>€ 30.000</td></tr> <tr> <td>2. Berging, afvoer, oevers omgeving Foudgum Brantgum Waaxxens</td><td>€ 1.800.000</td></tr> <tr> <td>5. Klepstuw</td><td>€ 90.000</td></tr> <tr> <td>8. Oostrum doorvoer en vaarweg</td><td>€ 400.000</td></tr> <tr> <td>10. vispassage Dokk. N zijl</td><td></td></tr> <tr> <td>11. vispassage Ezumazijl</td><td></td></tr> <tr> <td>13. Berging en ecologische inrichting Suderie</td><td>€ 300.000</td></tr> <tr> <td>14. Berging en natuur Jouswier</td><td>€ 400.000</td></tr> <tr> <td>15. Anjumer kolken</td><td>€ 600.000</td></tr> <tr> <td>16. vispassage Wetsens</td><td></td></tr> <tr> <td>17. Bestrijding wateroverlast Moddergat</td><td>€ 100.000</td></tr> </tbody> </table>	Kosten Dongeradeel	Bedrag	1. verbetering waterhuishouding Hantumnerleech	€ 30.000	2. Berging, afvoer, oevers omgeving Foudgum Brantgum Waaxxens	€ 1.800.000	5. Klepstuw	€ 90.000	8. Oostrum doorvoer en vaarweg	€ 400.000	10. vispassage Dokk. N zijl		11. vispassage Ezumazijl		13. Berging en ecologische inrichting Suderie	€ 300.000	14. Berging en natuur Jouswier	€ 400.000	15. Anjumer kolken	€ 600.000	16. vispassage Wetsens		17. Bestrijding wateroverlast Moddergat	€ 100.000
Kosten Dongeradeel	Bedrag																								
1. verbetering waterhuishouding Hantumnerleech	€ 30.000																								
2. Berging, afvoer, oevers omgeving Foudgum Brantgum Waaxxens	€ 1.800.000																								
5. Klepstuw	€ 90.000																								
8. Oostrum doorvoer en vaarweg	€ 400.000																								
10. vispassage Dokk. N zijl																									
11. vispassage Ezumazijl																									
13. Berging en ecologische inrichting Suderie	€ 300.000																								
14. Berging en natuur Jouswier	€ 400.000																								
15. Anjumer kolken	€ 600.000																								
16. vispassage Wetsens																									
17. Bestrijding wateroverlast Moddergat	€ 100.000																								

		€	3.720.000
	Financiering Dongeradeel		
	waterschap	€	2.234.000
	provincie	€	370.000
	tekort	€	1.116.000
		€	3.720.000
	Kosten Ferwerderadeel		
	Natuuroevers/Waterberging in deelsystemen	€	1.600.000
	totaal	€	1.600.000
	Financiering Dongeradeel		
	waterschap	€	960.000
	provincie	€	160.000
	tekort	€	480.000
		€	1.600.000
	TOTAAL TEKORT	€	1.596.000
	TOTALE KOSTEN	€	5.320.000
	De kosten van de watergerelateerde maatregelen worden opgebracht door waterschap en provincie. Agrariërs dragen bij aan kavelruil.		
	Uitgavenritme: Gelijkmatic over de periode 2009-2015.		
Rijksbijdrage	De gevraagde rijksbijdrage is gelijk aan het financiële tekort. Dit bedraagt € 1.596.000 (€ 1.116.000,- Dongeradeel en € 480.000,- Ferwerderadeel).		
	Voor de watermaatregelen is aanvullende financiering van groot belang. Er zijn weinig andere financieringsbronnen. Er kan in dit hoogwaardige landbouwgebied niet gecombineerd worden met grootschalige natuur. De urgentie van de bijdrage is groot vanwege de kleinschaligheid van de maatregelen. Het areaal natuur in het gebied is beperkt. Door de watermaatregelen kunnen kleine arealen natuur worden gemaakt. Het betekent wel dat de aanvullende financiering vanuit natuur beperkt is. Als alle kosten door het waterschap gedragen zouden moeten worden, zou dit aanleiding geven tot lastenverhoging. Door het waterschapsbestuur is een plafond geformuleerd voor de jaarlijkse kostenstijging. De gebieden Dongeradeel en Ferwerderadeel worden gekenmerkt door hoogwaardige landbouw. Hierdoor zijn is het areaal natuur in het gebied beperkt. Dit leidt tot weinig beschikbare geldstromen voor Dongeradeel en Ferwerderadeel voor het ondernemen van maatregelen op het gebied van natuur. Tegelijkertijd gelden voor de overheden in dit gebied wel dezelfde (natuur)opgaven als in andere gebieden. Hierdoor kunnen niet alle natuurdoelstellingen van de overheden in dit gebied behaald worden. Daarom zouden de ambities van dit project zonder rijksbijdrage veel lager liggen. De rijksbijdrage zorgt ervoor dat de maatregelen kunnen worden uitgevoerd en gezamenlijk effect resorteren. Zonder rijksbijdrage zou het effect van de maatregelen veel minder zijn.		

Contactpersonen	Wetterskip Fryslân Postbus 36 8900 AA Leeuwarden 058 email
------------------------	---

Projectnummer	6
Synergiepakket	Pakket 1: 70% Pakket 2: 100% Pakket 3: 130%
Projectnaam	Inrichting Friese Boezem
Projectlocatie	Friese Boezemmeren (NL02V1) Sneekerveergebied (NL02V9) Fluessen e.o. (NL02V10) Alde Feanen (NL02V11) Grote Wielen (NL02V12) Grote ondiepe kanalen (NL02L9a) Grote diepe kanalen (NL02L9b) Regionale kanalen met scheepvaart (NL02L9c) Regionale kanalen zonder scheepvaart (NL02L9d)
Projectpartners	Wetterskip Fryslân Provincie Fryslân Staatsbosbeheer It Fryske Gea Particulieren (doorgaans agrariërs) Recreatieschap Marrekrite Betrokken gemeenten
Additionele projectpartners	
Projectstart	01-01-2010
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Landelijk
Projectbeschrijving	Algemeen: Dit pakket maatregelen is onderdeel een van een groter project dat betrekking heeft op de gehele Friese boezem. Een deel hiervan is opgenomen in dit project voor de synergiegelden. Het heeft betrekking op alle KRW-maatregelen voor de Friese boezem die zijn opgenomen in het SGBP. Ten behoeve van de varianten is het synergiepakket opgeknipt in 3 pakketten: inrichting Friese boezem deel 1, 2 en 3. Gelieerd aan resp. 70, 100 en 130 % variant. Hierbij wordt in elke variant meer gerealiseerd dan de vorige variant waardoor er steeds een betere prestatie wordt geleverd. Het waterschap is in 2000 gestart met de maatregelen ter bestrijding van de wateroverlast. Meer en meer worden deze maatregelen geïntegreerd met natuur en recreatie-doelen. Deze maatregelen kunnen ook zodanig uitgevoerd worden dat deze ook bij dragen aan de KRW doelen. Opgenomen is het gedeelte dat is geprogrammeerd voor 2010-2015. Dat wil zeggen dat in die periode in ieder geval genoemde hoeveelheden zijn gerealiseerd. Doelstelling; Realisatie van KRW-doelen in combinatie met andere doelen voor het gebied en waarbij rekening gehouden wordt met bestaande functies. Maatregelen: <i>Pakket 1 (70%):</i> • Realisatie 31 ha boezemlanden; • Aanleg van 41 km kade en natuurvriendelijke oevers; • Inrichting van 43 ha deelsystemen;

	• 2 vispassages. <i>Pakket 2 (100%. Dit is extra ten opzichte van pakket 1):</i> • Realisatie 82 ha boezemlanden; • Aanleg van 110 km kade en natuurvriendelijke oevers; • Inrichting van 114 ha deelsystemen; • 5 vispassages. <i>Pakket 3 (130%. Dit is extra ten opzichte van pakket 2):</i> • Realisatie 57 ha boezemlanden; • Aanleg van 77 km kade en natuurvriendelijke oevers; • Inrichting van 80 ha deelsystemen; • 4 vispassages. <i>Totaal pakketten 1, 2 en 3:</i> • Realisatie 170 ha boezemlanden; • Aanleg van 228 km kade en natuurvriendelijke oevers; • Inrichting van 237 ha deelsystemen; • 11 vispassages. Toelichting samenwerking: Er is structureel overleg tussen provincie en waterschap op managementniveau en bestuurlijk niveau over de programmering van de waterprojecten. De Prestatieovereenkomst (zie hierna onder kopje 'overig') tussen provincie en waterschap wordt jaarlijks aan de hand van de planning en gerealiseerde werken geactualiseerd. De Prestatieovereenkomst is nadrukkelijk een procesinstrument voor de KRW alsook voor het PMJP (ILG). Overig: • Maatregelen zijn opgenomen in de Gebiedsdocumenten KRW; • Maatregelen worden opgenomen in het Waterbeheerplan en provinciaal waterhuishoudingsplan en SGBP; • Daarnaast worden de afspraken tussen provincie en waterschap opgenomen in een Prestatieovereenkomst; • Waterschap en provincie maken een meerjarenprogramma voor de uitvoering van de KRW maatregelen, de WB21 maatregelen en de realisering en inrichting van nieuwe natuur. Waterschap voert infrastructurele maatregelen uit; provincie zorgt voor grondverwerving.
Legitimiteit	• Het gaat om eenmalige, fysieke ingrepen met een begin en einde. • Naast realisatie van de KRW-doelen gaat het om veiligheid van boezemkaden, extra waterberging (WB21) en de realisatie van Natura-2000 doelen en EHS. Er is een programma van het waterschap voor het herstel van de boezemkaden: met dit programma worden de natuurvriendelijke oevers gecombineerd. Er is een programma voor de realisering van de extra berging (Veiligheidsplan): de gebieden worden ecologisch ingericht. Provincie heeft programma's voor Natura 2000 (beheerplannen) en voor de EHS (plan van aanpak ecologische verbindingzones). De aanleg van de vispassages wordt gecombineerd met

	waterbeheersingsmaatregelen (zoals ver- en nieuwbouw van gemalen). - Waterschap heeft verantwoordelijkheden t.a.v. KRW, veiligheid en WB21. Provincie heeft afspraken met het Rijk over te realiseren natuurdoelen. - Alle genoemde maatregelen zijn opgenomen in het SGBP. De maatregel berging in deelsystemen geldt voor poldergebieden en wordt buiten de Friese boezem genomen. De maatregel betreft een uitbreiding van de waterberging in poldergebieden (WB21) en een natuurvriendelijke, inrichting van watergangen om zodoende het zelfreinigend vermogen te vergroten. Het directe effect op de waterlichamen is een vermindering van de nutriëntenbelasting op de boezem. Het totaalpakket met alle maatregelen in de Friese boezem is tot stand gekomen na beoordeling van effectiviteit en de betaalbaarheid. In gezamenlijkheid hebben de partijen besloten over de maximale verhoging van de waterschapslasten en de financiering van de kosten van de KRW. De betaalbaarheid van de KRW is sturend voor de omvang van het pakket maatregelen. Als tekorten overeind blijven, dreigt het risico dat maatregelen moeten worden uitgesteld of worden geschrapt. De realisering van de natte as is een bovenregionaal belang. De natte as (robuuste ecologische verbindingzone in Rijksdocumenten) is Rijksbeleid. Synergie levert voordeel op, maar integrale projecten kosten vanwege integraliteit meer (in tijd en geld). De Rijksbijdrage vanwege synergie zal dit proces versnellen omdat de financiële knelpunten geringer van omvang worden.
Doelmatigheid (effectiviteit)	Door (combinaties van) maatregelen worden (toekomstige) kosten voorkomen: meerdere doelen worden in 1 keer bediend. Hierdoor hoeven in de toekomst niet nog een keer afzonderlijke kosten worden gemaakt om bijvoorbeeld extra waterberging in het kader van WB21 te realiseren. Door (combinaties van) maatregelen worden (toekomstige) kosten gemitigeerd (in één keer goed): Er zijn 4 belangrijke rijksdoelen: KRW, WB21, Natura-2000 (EHS) en veiligheid. Deze doelen worden in 1 keer bediend. Dat is ook van belang voor het gebiedsproces in de streek (ingelanden willen ook alles graag in 1 keer: niet weer volgend jaar nog een keer). Bij de overheden zijn er nu budgetten beschikbaar om maatregelen gezamenlijk aan te pakken. Dat was eerder niet zo en het is onzeker of dat in de toekomst zal blijven. Er wordt een zodanige ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd dat het geheel meerwaarde heeft ten opzichte van realisatie van afzonderlijke maatregelen: de consequente combinatie van water en natuur staat borg voor ruimtelijke kwaliteit. Ruimtebesparing wordt gerealiseerd door multifunctioneel ruimtegebruik: de ruimte in en om de boezem wordt voor meerdere doelen (KRW, WB21, natuur, recreatie, landschap) gebruikt. In de eerste plaats is er het effect op de ecologische toestand, mogelijke wateroverlast wordt bestreden, er is nieuwe natuur, de Friese boezem is een populair recreatiegebied en het landschap krijgt een natuurlijker aanzien. En dat allemaal in

	en om de boezem. Al deze argumenten gelden in het bijzonder voor de maatregelen die in en om de Natura2000-gebieden genomen moeten worden. De volgende Natura 2000 gebieden liggen in de Friese boezem: • Sneekermeargebied e.o. • Fluessen e.o • Alde Feanen • Grote Wielen Voor de Natura 2000 gebieden worden nu Beheerplannen geschreven en voorgelegd aan overheden, de belangengroeperingen en de inwoners. De combinatie van de doelrealisatie is vooral van belang voor deze gebieden.
Efficiency	De provincie en de natuurbeheerders zijn bezig met het realiseren van natte ecologische verbindingzones in het boezemgebied. De aanleg van natuuroevers, boezemlanden, paaiplassen en vispassages zorgen voor een goede ecologie in het water en een goede ecologie op de randen van de wateren. Voor de natuur zijn de verbindingzones belangrijk. Deze verbindingzones kunnen bij uitstek langs de oevers worden gerealiseerd. Doelen die met dit geheel van maatregelen worden bediend: • KRW, WB21 en klimaatbestendigheid • Natuur: EHS, natte as, Natura2000 In enkele gevallen worden ook landschappelijke en recreatieve doelen bediend. Alle partijen die bij genoemde doelen betrokken zijn zitten in de fase van planvorming en besluitvorming bij elkaar. Het KRW-maatregelenpakket voor de boezem zorgt nu voor de synergie door de combinatie van de KRW-maatregelen met maatregelen die uit andere hoofde genomen worden. Ook de bestemming van de Provinciale ILG gelden staat onder tijdsdruk.
Kosten	Totale kosten De totale kosten bedragen € 35.135.446. De totale kosten van de verschillende afzonderlijke varianten zijn als volgt: • Pakket 1: € 6.346.577 • Pakket 2: € 16.958.408 • Pakket 3: € 11.830.462 Bijdrage projectpartners Voor het geheel aan maatregelen geldt dat het Wetterskip en de provincie samen 87% van de kosten kunnen financieren. De verdeling van de kosten verschilt per pakket, maar bedraagt elke keer 87%. Uitgavenritme • Pakket 1: € 1.057.763 • Pakket 2: € 3.884.164 • Pakket 3: € 5.855.908 Onderbouwing kosten Deze kosten zijn opgebouwd uit de volgende eenheidsprijzen:

	• Boezemlanden: € 21.988 • Oevers: € 102.753 • Inrichting deelsystemen: € 30.022 • Vispassages: € 77.143
Gevraagde rijksbijdrage	De gevraagde rijksbijdrage is 13% van de subsidiabele kosten per pakket: • Pakket 1: € 825.055 • Pakket 2: € 2.204.593 • Pakket 3: € 1.537.960 • De totale gevraagde rijksbijdrage bedraagt: € 8.729.400 De werken aan de natuurvriendelijke oevers worden gecombineerd met de aanleg en herstel van boezemkaden. Het kadeherstelprogramma zit in een strakke planning: Dat moet in 2019 klaar zijn. Een extra financiële impuls bij de combinatie van kadeherstel en natuurvriendelijke oever werkt zondermeer versnellend waardoor de gestelde doelen uiterlijk in 2015 gerealiseerd zijn. Zonder een extra financiële impuls moet gevreesd worden de combinatie van werken niet volgehouden kan worden. Dan dreigt dat alleen een kale kade wordt aangelegd. Ook de realisering van de natuurdoelen staat onder tijdsdruk.
Contactpersonen	Wetterskip Fryslân Postbus 36 8900 AA Leeuwarden 058 [redacted] email: [redacted]

Projectnummer	7
Synergiepakket	100%
Projectnaam	Inrichting moerasgebied Marumerlage
Projectlocatie	Dwarsdiep (NL34A63). Onderdeel van het waterlichaam Oude Diep-Dwarsdiep (NL34M106)
Projectpartners	Waterschap Noorderzijlvest Provincie Groningen Dienst Landelijk Gebied (DLG) Staatsbosbeheer
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2010
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Landelijk
2. Projectbeschrijving	Korte projectbeschrijving: • Aanleg van een 25 ha groot moerasgebied in de Marumerlage, onderdeel van het beekdal Dwarsdiep. Het moerasgebied wordt aangeplant met helofyten die een natuurlijk zuiverende werking voor het water hebben. • Meer zelfreinigend vermogen watersysteem. Op het Dwardiep lozen een RWZI en een AWZI. Het effluent hiervan wordt middels het moerasgebied extra gezuiverd. • Het beekdal Dwarsdiep, waarvan de Marumerlage onderdeel is, is aangewezen als EHS. Inrichting van de Marumerlage draagt bij aan de realisatie van de EHS. • Meer waterbergend vermogen, robuuster en veerkrachtiger systeem Toelichting op samenwerking: Waterschap Noorderzijlvest en de provincie Groningen financieren het project. DLG zorgt voor de aankoop en inrichting. Het gebied komt in beheer bij Staatsbosbeheer. Waterschap, provincie en Staatsbosbeheer adviseren over de inrichting van het gebied.
Legitimititeit	Het betreft een eenmalige fysieke ingreep, waarbij meerdere rijksdoelen worden gediend (zie de toelichting bij efficiency) en waarbij sprake is van een samenwerkingsverband. Het zijn eenmalige, fysieke ingrepen die bijdragen aan de doelen van de KRW. De maatregel is/wordt opgenomen in SGBP 2009-2015. Rijksdoelen Tevens wordt met de inrichting een bovenregionaal belang gediend: realisatie EHS.
Doelmatigheid	Met de genoemde maatregelen is er sprake van de combinatiefunctie, water(berging), natuur en recreatie waardoor een efficiënte benutting van de ruimte rondom het waterlichaam Dwarsdiep wordt gewaarborgd. Hierdoor wordt ruimtebesparing gerealiseerd.
Efficiency	Door het uitvoeren van dit project wordt bijgedragen aan: • Kaderrichtlijn Water • realisatie EHS (door aanleggen van natuur/moeras in EHS)

	• WB21 (moeras levert extra waterberging en vertraagde afvoer van water)
Kosten	Totale kosten: € 1.187.000 De projectkosten bedragen: • Aankoop 12,5 ha à € 35.000 = € 437.000 • Inrichting 25 ha à € 30.000 = € 750.000 Bijdrage projectpartners: • Provincie Groningen: € 677.000 (aankoop en inrichting via PMJP) • Waterschap Noorderzijlvest: € 154.000 (inrichting) • Financieringstekort: € 356.000 Uitgavenritme: 2010: 10% = € 118.700 2011: 10% = € 118.700 2012: 10% = € 118.700 2013: 25% = € 296.750 2014: 25% = € 296.750 2015: 20% = € 237.400
Gevraagde rijksbijdrage	Gevraagde Rijksbijdrage: € 356.000 (30 % van de totale projectkosten) Zonder rijksbijdrage kunnen minder maatregelen worden uitgevoerd, waardoor minder effect kan worden gerealiseerd. Met rijksbijdrage kan dus een hogere ambitie worden gerealiseerd.
Contactpersoon	Organisatie: Waterschap Noorderzijlvest Naam: mevr. [REDACTED] Postadres: Postbus 18 Postcode en plaats: 9700 AA Groningen Telefoonnummer: [REDACTED] Emailadres: [REDACTED]

Projectnummer	8
Synergiepakket	100%
Projectnaam	Koppeling Masloot-Eelderdiep
Projectlocatie	Eelderdiep (NL34A20), Grote Masloot (NL34A16). Beiden onderdeel van het waterlichaam Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep (NL34M104)
Projectpartners	Waterschap Noorderzijlvest Provincie Drenthe Terreinbeheerders Dienst Landelijk Gebied
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2012
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Landelijk
Projectbeschrijving	• Realiseren koppeling Masloot-Eelderdiep tussen Bunne en Winde. Hierdoor ontstaat een stromende beek met fluctuerende waterstanden. De oude/oorspronkelijke waterverbinding naar het Eelderdiep wordt hiermee hersteld. De verbinding krijgt meanders, gaat stromen is passeerbaar voor vis en krijgt dimensies passend bij een beek. Laag gelegen gebieden langs de loop worden vernat. • Totale lengte ca. 5 km. • Er treedt een verbetering van de waterkwaliteit op omdat het Eelderdiep weer gevoed wordt met gebiedseigen water. • Er ontstaat een groter paai- een leefgebied voor vissen. • Vismigratieknelpunten worden opgeheven. Samenwerking Waterschap Noorderzijlvest en provincie Drenthe financieren het project. DLG draagt zorg voor de aankoop en inrichting van de gronden. De gronden komen in beheer bij terreinbeherende instanties. Waterschap, provincie en terreinbeheerders adviseren over de inrichting.
Legitimitelt	Het betreft een eenmalige fysieke ingreep waarbij meerdere rijksdoelen worden gediend: • Draagt bij aan de KRW. • Draagt bij aan realisatie EHS (het plangebied ligt binnen de EHS). • Draagt bij aan WB21 (door de meanders wordt het water vertraagd afgevoerd). Er is sprake van een samenwerkingsverband (zie punt 3). Een rijksbijdrage zorgt voor een versnelde uitvoering waarbij een deel van de EHS (bovenregionaal belang) wordt gerealiseerd.
Doelmatigheid	Door dit deel van de waterloop natuurlijk in te richten, worden toekomstige kosten van beheer en onderhoud voorkomen.
Efficiency	• Ten aanzien van het project kan worden gesteld dat er een bijdrage is aan zowel het Rijksdoel KRW als WB21 (zie punt 4). • Daarnaast wordt ook het Rijksdoel EHS gediend en de landelijke doelstellingen voor vismigratie. • Er is sprake van een samenwerkingsverband.

Kosten	Totale kosten zijn € 1.500.000 Bijdrage partners: • Waterschap Noorderzijlvest: € 525.000 • Provincie Drenthe: € 525.000 • Financieringstekort: € 450.000 Onderbouwing kosten: € 300.000/km voor aankoop stroken grond en inrichting van de beekloop. Uitgavenritme: <table> <tr> <td>2012: 10%</td> <td>€ 150.000</td> </tr> <tr> <td>2013: 30%</td> <td>€ 300.000</td> </tr> <tr> <td>2014: 30%</td> <td>€ 300.000</td> </tr> <tr> <td>2015: 30%</td> <td>€ 300.000</td> </tr> </table>	2012: 10%	€ 150.000	2013: 30%	€ 300.000	2014: 30%	€ 300.000	2015: 30%	€ 300.000
2012: 10%	€ 150.000								
2013: 30%	€ 300.000								
2014: 30%	€ 300.000								
2015: 30%	€ 300.000								
10. Rijksbijdrage	Gevraagde Rijksbijdrage is € 450.000 (30%) Door de rijksbijdrage kan het project sneller en beter worden uitgevoerd.								
11. Contactpersoon	Organisatie: Waterschap Noorderzijlvest Naam: dhr. [REDACTED] Postadres: Postbus 18 Postcode & plaats: 9700 AA Groningen Telefoonnummer: [REDACTED] E-mail: [REDACTED]								

Projectnummer	9
Synergiepakket	100%
Projectnaam	Waterstructuurplan Noorddijk
Projectlocatie	Boterdiep/Winsumerdiep (NL34M100) Maren/Reitdiep (NL34M111) Damsterdiep (NL34M100)
Projectpartners	- Gemeente Groningen - Waterschap Noorderzijlvest - Vereniging Natuurmonumenten
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2010
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	Doelstelling: In 2000 is door gemeente Groningen en het Waterschap Noorderzijlvest gezamenlijk in het kader van het gemeentelijk Waterplan een waterstructuurplan (WSP) opgesteld voor het gebied tussen het Boterdiep en het Damsterdiep, waarin de stadswijken Lewenborg, Ulgersmaborg en Beijum en het recreatiegebied Kardingel liggen. Het plan voorziet in een duurzame samenhangende waterstructuur voor het hele gebied, die gevoed wordt met regenwater en zoveel mogelijk onafhankelijk van suppletie vanuit de boezem functioneert. Het groene (extensieve en grotendeels natuurlijke) deel van het recreatiegebied Kardingel wordt daarbij als waterbuffer gebruikt, terwijl er op enkele plaatsen helofytenfilters worden aangelegd, die het circulerende water na passage door de wijken kwalitatief herstellen. Door een aanpassing in het peilbeheer en enkele nieuwe verbindingen wordt de samenhang in de waterstructuur gerealiseerd, terwijl enkele kleine gemalen voor de circulatie zorgen. In 2006 is het WSP Noorddijk door het waterschap uitgewerkt in een maatregelenplan, waarin een modellering van het systeem, een kostenraming en fasering is opgenomen. De uitvoering van de eerste fase van het WSP betreft de aansluiting van de inmiddels aangelegde Lewenborgsingel op de lokale waterstructuur en enige daaruit voortkomende maatregelen. Deze fase start in 2009. Maatregelen: Fase 2, waarvoor nu in het kader van de synergiegelden subsidie wordt aangevraagd, betreft: - het aanleggen van natuurvriendelijke oevers, - het realiseren van enkele nieuwe waterverbindingen, - de aanleg van moerasgebieden in het natuurontwikkelingsdeel van Kardingel; te gebruiken als helofytenfilter - maatregelen die samenhangen met peilwijzigingen in het gehele gebied (ca.1000 ha).
Legitimiteit	Het betreft eenmalige fysieke ingrepen waarbij meerdere rijksdoelen worden gediend (zie punt 6). Er is sprake van een samenwerkingverband (zie punt 3). Het betreft

	maatregelen die ook worden opgenomen in het eerste SGBP. • de projectfase 2 begint in 2010 en wordt afgerond voor 2015 • beheer en onderhoud komen ten laste van de betrokken partijen; • er is nu geen sprake van wateroverlast in de betreffende wijken; • de aanleiding voor het opstellen van het WSP Noorddijk was de kwaliteitsdoelstelling in het Waterplan van de gemeente Groningen. Nadere toelichting: De waterkwaliteit van de bestaande retentievijvers veroorzaken al jaren overlast en klachten in Lewenborg. Overstort wordt hier verminderd door aanpassingen aan het rioolstelsel, die deels al zijn gerealiseerd. Daarnaast zal in fase 1 een betere doorstroming van het wijkwater worden gerealiseerd. Inmiddels is uit de stedelijke wateropgave duidelijk, dat in de wijken Lewenborg en Ulgersmaborg een bergingsprobleem zal ontstaan bij doorgaande ontwikkelingen conform het klimaatscenario. De helofytenfilters, die zijn voorzien kunnen ook als berging fungeren. Daarmee wordt water gebufferd in het natuurgebied, waarmee verdere vergroting van de retentie in de wijken niet noodzakelijk is. De natuurdoelstellingen voor Kardingse vergen een aanpassing van alle peilen in het gebied, waardoor de gehele waterhuishouding door het waterschap moet worden herzien. De samenvoeging van de wijkwatersystemen en die van het recreatiegebied maakt het mogelijk een integraal, kwalitatief hoogwaardig watersysteem voor het gehele gebied te realiseren op basis van een samenhangend, ecologisch volwaardig functionerend watersysteem. Als gevolg hiervan zal de noodzaak voor afvoer naar de boezem aanmerkelijk verminderen, maar bovendien zal het afgevoerde water van een kwaliteit zijn, die een positieve bijdrage levert aan de waterkwaliteit in de boezem. De huidige inlaat vindt plaats vanuit M103, de afvoer op de waterlichamen M100 en M111.
Doelmatigheid (effectiviteit)	Door aanleg van natuurvriendelijke oevers, het creëren van moerasgebieden en het realiseren van waterverbindingen (habitat voor flora en fauna, robuust systeem) wordt de kwaliteit van het wijkwater dat wordt geloosd op de boezem verbeterd en wordt tegelijkertijd voldaan aan de doelen voor WB21 (extra waterbergend vermogen). Deze waterberging hoeft dan later niet te worden gerealiseerd. Dit betekent dat er sprake is van het voorkomen van toekomstige kosten.
Efficiency	• Draagt bij aan Kaderrichtlijn Water (aanleg natuurvriendelijke oevers en moerasgebieden, verbetering boezemwater kwaliteit) • Draagt bij aan WB21 (vergroting waterberging door natuurvriendelijke oevers, moerasgebieden, flexibel peilbeheer en waterverbindingen). • Versterking groenstructuren en recreatiemogelijkheden in en om de stad

	• Samenwerking tussen meerdere partijen. Door aanleg van natuurvriendelijke oevers, het creëren van moerasgebieden en het realiseren van waterverbindingen (habitat voor flora en fauna, robuust systeem) wordt de kwaliteit van het wijkwater dat wordt geloosd op de boezem verbeterd en wordt tegelijkertijd voldaan aan de doelen voor WB21 (extra waterbergend vermogen). Deze waterberging hoeft dan later niet te worden gerealiseerd. De afstemming tussen het WSP Noorddijk en het ontwikkelingsplan Kardinge resulteert in een synergie tussen waterkwaliteitsbeleid, recreatie en natuurontwikkeling in het stadsrandgebied, waarbij de kwaliteit van woon- en leefomgeving in de aangrenzende wijken ook duidelijk profiteert. De afkoppelprojecten in de woonwijken leveren het regenwater als grondstof voor het integrale watersysteem, op deze manier sluit het WSP naadloos aan op de gemeentelijke opgave in het kader van de Stedelijke waterberging. Een deel van het neerslagoverschot zal in het systeem (vooral in de natuurlijke delen) gebufferd kunnen worden. Hiermee wordt de afhankelijkheid van inlaat van boezemwater in het gebied sterk verminderd. De moerasgebieden (helofytenfilters) bieden nieuwe kansen voor natuurontwikkeling en de daarmee verbeterde waterkwaliteit zal zowel in het natuurlijke deel van Kardinge als in de betrokken woonwijken tot een verbetering van het ecologisch functioneren van het watersysteem leiden. De afvoer van de overtollige neerslag uit het systeem vindt plaats naar het Damsterdiep en het achterliggende poldergebied. Omdat de waterkwaliteit in het hele systeem aanmerkelijk verbetert, zal ook de kwaliteit van deze afvoer kwalitatief en kwantitatief minder belasting op de boezem opleveren, dan in de huidige situatie het geval is.																				
Kosten	De subsidiabele kosten voor fase 2 zijn begroot op € 1.701.552, = (excl. BTW) De onderbouwing van de kosten is als volgt: <table> <tr> <td><i>Inrichting werkterrein</i></td><td>25.250</td></tr> <tr> <td><i>Grondwerk</i></td><td>821.200</td></tr> <tr> <td><i>Leidingwerk</i></td><td>167.445</td></tr> <tr> <td><i>Oever- en bouwwerken</i></td><td>237.550</td></tr> <tr> <td><i>Groenvoorziening</i></td><td>201.750</td></tr> <tr> <td><i>Verharding</i></td><td>6.665</td></tr> <tr> <td><i>Overig</i></td><td>19.750</td></tr> <tr> <td>SUBTOTAAL</td><td>1.479.610</td></tr> <tr> <td><i>uitvoeringskosten</i></td><td>15% 221.942</td></tr> <tr> <td><i>aanneemsom</i></td><td>1.701.552</td></tr> </table> Omdat een gedetailleerde projectplanning nog ontbreekt, is er nog geen betalingsritme aan te geven.	<i>Inrichting werkterrein</i>	25.250	<i>Grondwerk</i>	821.200	<i>Leidingwerk</i>	167.445	<i>Oever- en bouwwerken</i>	237.550	<i>Groenvoorziening</i>	201.750	<i>Verharding</i>	6.665	<i>Overig</i>	19.750	SUBTOTAAL	1.479.610	<i>uitvoeringskosten</i>	15% 221.942	<i>aanneemsom</i>	1.701.552
<i>Inrichting werkterrein</i>	25.250																				
<i>Grondwerk</i>	821.200																				
<i>Leidingwerk</i>	167.445																				
<i>Oever- en bouwwerken</i>	237.550																				
<i>Groenvoorziening</i>	201.750																				
<i>Verharding</i>	6.665																				
<i>Overig</i>	19.750																				
SUBTOTAAL	1.479.610																				
<i>uitvoeringskosten</i>	15% 221.942																				
<i>aanneemsom</i>	1.701.552																				
Rijksbijdrage	De gevraagde Rijksbijdrage is € 501.552, = (30%) Dit bedrag wordt aangevuld met de bijdragen van de partners.																				

	Op basis van de kostenverdeling in fase 1 wordt de bijdrage van het waterschap Noorderzijlvest voor fase 2 begroot op € 1.000.000,-. De gemeente draagt € 200.000,- bij vanuit het verbrede rioleringsbudget. De bijdrage van Natuurmonumenten bestaat uit het beheer en onderhoud van oevers en de beide moerasgebieden in het natuurlijke deelgebied. Bij uitblijven van een Rijksbijdrage zal het project gefaseerd en gespreid over meerdere jaren uitgevoerd moeten worden, waardoor de kwaliteitsverbeteringen in het systeem in een veel later stadium gerealiseerd zullen worden. Het project zal dan zeker pas na 2015 gerealiseerd zijn.
Contactpersonen	Voor het Waterschap Noorderzijlvest: [REDACTED] [REDACTED] Postbus 18, 9700 AA Groningen Voor de gemeente Groningen: [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] @roe.z.groningen.nl Dienst RO/EZ, Postbus 7081, 9701 JB Groningen

Projectnummer	10
Synergiepakket	100%
Projectnaam	Waterstructuurplan De Bouwen
Projectlocatie	KRW-lichaam Oude Drait NL02L10b
Projectpartners	Gemeente Smallingerland Wetterskip Fryslân Woningcorporatie Verzorgingshuizen Bewoners
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2009
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	Doelstelling van het project Realiseren van een watersysteem met een goede waterkwaliteit en dat rekening houdt met ruimtelijke ontwikkelingen en klimaatsontwikkelingen. Meetbare resultaten • Ca. 1200 m¹ Natuurvriendelijke oevers; • Ca. 1,86 ha nieuw wateroppervlak; • Ca. 16 ha afgekoppeld verhard oppervlak; • Vuiluitworpreductie uit bestaande riolering; • Geen parkwater meer op de riolering; • Verbeterde doorstroming; • Klimaatbestendig watersysteem. Maatregelen Voor de wijk De Bouwen in Drachten is reeds een waterstructuurplan opgesteld. In combinatie met herstructurering van de wijk wordt een waterstructuur aangelegd waarin grote delen van de wijk kunnen worden afgekoppeld, wateroverlast wordt verminderd en de waterkwaliteit wordt verbeterd. Maatregelen zijn: • Centrale Noord-Zuid as door de wijk in de vorm van een brede watergang die het noordelijk gelegen Reidingpark verbind met het watersysteem in de Bouwen. Hierdoor wordt van dit park het watersysteem natuurlijk gevoed in plaats van met ijzerhoudend grondwater dat nu wordt opgepompt. • De doorstroming van het water in dit park verbetert, wat de waterkwaliteit ten goede komt. • Lozing van het overtollige water uit het park op de riolering wordt stopgezet. • Aan de zuidkant van de wijk aan de Martin Luther King singel worden nieuwe bergingsvijvers gegraven. • Alle nieuwe waterpartijen worden natuurvriendelijk ingericht. • De waterpartij in De Warren wordt verbreedt. • Afkoppelen van 50 % van het verharde oppervlak in de wijk, met een mogelijkheid om in de toekomst nog meer af te koppelen. 1. Overzichtskaart bij concrete projecten of opgaaf van zoekgebieden indien nog niet vaststaat waar bepaalde maatregelen exact zullen worden uitgevoerd (Er is

	afgesproken dat dit na 17 april mag. De kaart zal uiteindelijk echter bij de projectomschrijving worden toegevoegd en is daarom hier al wel vermeld.) - Als het een cluster betreft, welke specifieke (deel)projecten en/of maatregelen vallen onder het cluster? - Gemeentelijke (deel)projecten: ook al is geen gemeentelijke maatregel opgenomen in het SGBP kan men er dan toch voor kiezen om een aantal extra gemeentelijke maatregelen in het programma op te nemen. De regeling is er op gericht om alle partijen de mogelijkheid te bieden om gebruik te maken van de synergiegelden. Ook wanneer nog geen raadsbesluit over deze projecten is genomen, mogen onder voorbehoud van het raadsbesluit deze projecten worden opgevoerd. Toelichting samenwerking - Gemeente Smallingerland en Wetterskip Fryslân hebben de intentie uitgesproken om in gezamenlijkheid dit project uit te voeren. De verantwoordelijk wethouder van de gemeente en de dijkgraaf van het wetterskip hebben hiervoor een intentieverklaring ondertekend. Ook over de projectfinanciering zijn vergaande afspraken gemaakt. Zo zijn de maatregelen voor verbetering van het watersysteem op kosten gezet en zijn hierover harde afspraken gemaakt over een evenredige verdeling van de financiering. - Gemeente en Wetterskip hebben gezamenlijk reeds het waterstructuurplan opgesteld en zullen gezamenlijk het project uitvoeren. - Daarnaast zijn woningcorporaties, verzorgingshuizen en bewoners reeds geïnformeerd over zowel de inrichtingsmaatregelen als de afkoppmaatregelen. Met deze instanties wordt intensieve samenwerking gezocht met name op het gebied van afkoppelen van verhard oppervlak. De projectfasering is globaal: 2009: Ontgraven en inrichten nieuwe waterpartijen; 2010: Verbeteren watersysteem Reidingpark; 2010 tot 2015: Afkoppelen verhard oppervlak. De projectorganisatie bestaat uit een projectteam, waarin de projectmanager en de projectleider van de gemeente zijn. In het projectteam hebben tevens wetterskip en mogelijk afvaardiging van woningcorporatie, verzorgingshuis of bewoners.
Legitimiteit	- Het aanleggen van waterberging en natuurvriendelijke oevers, het verbeteren van de doorstroming en het afkoppelen van verhard oppervlak zijn éénmalige fysieke ingrepen met een begin en een eind. De maatregelen zijn/worden opgenomen in SGBP 2009-2015. - Het verbeteren van de waterstructuur in de Bouwen draagt bij aan de doelstellingen van de KRW en aan het rijksdoel om het watersysteem klimaatbestendig (WB21) te maken en duurzame woonomgeving te creëren. Hieronder de motivatie:

	Draagt bij aan de doelstelling van de KRW omdat: • Door grootschalig afkoppelen van verhard oppervlak wordt de vuiluitworp van vuil rioolwater verminderd, waardoor het oppervlaktewater in de Bouwen een betere kwaliteit krijgt. • Door grootschalig afkoppelen van verhard oppervlak het zuiveringsrendement van de rioolwaterzuivering toeneemt, waardoor het effluent van de zuivering schoner wordt. Dit komt de waterkwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater ten goede. • Door verbetering van de doorstroming van het oppervlaktewater, het oppervlaktewater in de Bouwen een betere kwaliteit krijgt. • Door grootschalige aanleg van natuurvriendelijk oevers de ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater verbetert. • Door grootschalige aanleg van brede wateren met natuurvriendelijke oevers een robuuste ecologische verbinding tussen stad en buitengebied wordt gemaakt. Draagt bij aan een klimaatbestendig watersysteem (WB21) omdat: • Door sterke vergroting van het areaal oppervlaktewater (vergroting waterberging) het watersysteem beter bestand is tegen extreme regenval en beter bestand is tegen langdurige droogte. • Door grootschalig afkoppelen van verhard oppervlak de berging in de riolering toeneemt, zodat minder wateroverlast op straat en in de woningen optreedt. Door de maatregelen zijn de ambities voor KRW en klimaatbestendig watersysteem in het waterlichaam Oude Drait (M3) sneller te realiseren en gemakkelijker uit te voeren. Het oppervlaktewater van De Bouwen stroomt direct af op het waterlichaam de Oude Drait (M3). Met de maatregelen wordt zowel de ecologische als de chemische waterkwaliteit in de Oude Drait verbeterd omdat de waterkwaliteit van de Bouwen is verbeterd. Daarnaast wordt bijgedragen aan de wateropgaven van de Oude Drait omdat in de Bouwen het water wordt vastgehouden. 3. Er wordt voldaan aan de criteria voor samenwerkingsverband zoals is beschreven in punt 3, want: • Er zijn 2 overheden (gemeente en wetterskip) die nauw samenwerken; • Er is een intentieverklaring door bestuurders ondertekend; • Er zijn harde afspraken over financiering; • Er zijn private partijen betrokken bij het project; • Er is een project fasering. 4. Er is een koppeling met de maatregelen uit de Adviesnota KRW/WB21 op het gebied van natuurvriendelijke oevers en afkoppelen van verhard oppervlak. NVO worden gecreëerd en tegelijkertijd wordt afkoppeling gerealiseerd. Tevens wordt de uitstort van riolering minder, waardoor de waterkwaliteit verbetert. Het stedelijk water staat direct in verbinding met de Oude Drait en is direct van invloed op de realisatie van KRW.
Doelmatigheid (effectiviteit)	In één project wordt de waterkwaliteit verbeterd, het watersysteem klimaatbestendig gemaakt en de beleving in de wijk verbeterd. Deze maatregelen worden tegelijk met een

	herstructurering uitgevoerd. Door deze maatregelen in één project uit te voeren worden vele werkzaamheden gelijktijdig uitgevoerd, die anders meer verspreid in de tijd zouden zijn uitgevoerd. Hierdoor kunnen de kosten laag worden gehouden, worden maatregelen in één keer goed gedaan en wordt een zodanige ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd dat het geheel meerwaarde heeft ten opzichte van realisatie van afzonderlijke maatregelen. Dit blijkt uit het volgende: • De vergroting en aanleg van waterpartijen en de natuurvriendelijke inrichting van de oever vindt in één werkgang plaats (KRW/WB21 tegelijk); • Door het grootschalig afkoppelen van verhard oppervlak te combineren met herstructureringen kunnen de kosten voor zowel inbandige als ondergrondse regenwatervoorzieningen laag gehouden worden. • Met de aanleg van regenwaterriolen wordt meteen een wateroverlast probleem opgelost door deze op plaatsen met grondwateroverlast een drainerende werking te geven; • Het regenwaterriool is geschikt om gemakkelijk toekomstig af te koppelen verhard oppervlak in op te vangen; • Met het vergroten van de waterberging wordt het Reidingpark verbonden met het stedelijk water, zodat geen parkwater meer op de riolering hoeft te lozen en doorstroming kan plaatsvinden (kwaliteit en kwantiteit); • Werkzaamheden aan wegen, groen en riolering, kabels en leidingen, enz vinden in minder werkgangen plaats; • Overlast voor burgers, beperkt tot enkele jaren ipv meerdere jaren.
Efficiency	De synergie zit vooral in de integraliteit van het project. Naast de hieronder geschetste KRW/WB21 doelen worden ook maatschappelijke doelen als beleving, sociale veiligheid, bewustwording, duurzame leefomgeving gediend. Door bundeling van gebiedskennis (gemeente) en kennis van watersystemen (wetterskip) wordt het plan op een hoger niveau getild. De samenwerking wordt gerealiseerd doordat gemeente en wetterskip samen in het projectteam deelnemen en samen de zorgdragen voor de financiering. Zowel tijdens de voorbereiding (die reeds loopt) als tijdens de realisatie monitoren gemeente en wetterskip of men op de juiste weg is en spreken hierover tijdens gezamenlijke overleggen in het projectteam of bilateraal Op het gebied van KRW-maatregelen wordt de ecologische en chemische kwaliteit van de Oude Drait (M3) verbeterd, zodat de KRW-doelen sneller worden gehaald. Maar ook het waterkwaliteitsprobleem van het Reidingpark wordt opgelost, wat de beleving en duurzame inrichting te goede komt. Gemeente en wetterskip zorgen er samen voor dat de bergingsvijvers schoon worden en dat zowel onder water als boven water goede ecologische omstandigheden voor planten en dieren worden geschapen.

	Doordat gemeente en wetterskip intensief samenwerken in dit project wordt op efficiënte manier een watersysteem gemaakt met vertraagde afvoer, waardoor het wetterskip benedenstrooms minder maatregelen voor de regionale wateropgave hoeft te treffen en waardoor de gemeente de wateroverlast in de wijk oplost. Door samenwerking tussen gemeente, zorginstellingen, woningcorporatie en burgers (de gebouw eigenaren), is het mogelijk om in relatief korte tijd in een bestaande wijk een robuust systeem voor regenwater afkoppeling te realiseren en tegelijk grondwateroverlast op te lossen. Hoe beter de samenwerking hoe meer verhard oppervlak er kan worden afgekoppeld. Gemeente levert de ondergrondse leidingen en de gebouweigenaren verzorgen met hulp van de gemeente de leidingen in en rond de gebouwen. Dit is ook weer goed mogelijk omdat ook het oppervlaktewater systeem hiervoor geschikt is gemaakt door gemeente en wetterskip.
Kosten	Totale kosten € 4.840.000 Bijdrage partners: Gemeente Smallingerland €2.454.000 Wetterskip Fryslan €934.000 Uitgave ritme: 2009: € 420.000,- 2010: € 420.000,- 2011: € 800.000,- 2012: € 800.000,- 2013: € 800.000,- 2014: € 800.000,- 2015: € 800.000,- Onderbouwing kosten: Aanleg Noord-zuid wateras € 615.000,- Aanleg bergingsvijvers € 150.000,- Gemalen en kunstwerken € 75.000,- Afkoppelen verhard opp. 160.000 m² á € 25,-/m² € 4.000.000,- Totale kosten € 4.840.000,- De kosten voor zorginstellingen, woningcorporatie en burgers zitten in de investeringen voor gescheiden regenwater afvoer in hun gebouwen. Deze zijn hier niet inzichtelijk gemaakt. Daarnaast vinden ook baggerwerkzaamheden plaats, maar die zijn niet in dit voorstel opgenomen. Gemeente en Wetterskip delen in de kosten. Er zijn enkele hectares af te koppelen verhard oppervlak reeds opgenomen in het GRP. Daarnaast wordt rekening gehouden met een bijdrage van € 4,-/m² van het wetterskip voor afkoppelen van verhard oppervlak (dit is 16 % van €25,-/m²).
	€ 1.452.000. Gevraagde rijksbijdrage bedraagt 30 % van de totale projectkosten. De bijdrage is nodig omdat: • Meerdere doelen tegelijk op een efficiënte manier kunnen worden gediend;

	• Het project voor 2015 klaar is, terwijl de werkzaamheden anders tot ver na 2015 nog zouden lopen; • De ambitie voor de hoeveelheid af te koppelen verhard oppervlak hoger kan liggen omdat er meer verhard oppervlak kan worden afgekoppeld.
Contactpersoon	Organisatie: Gemeente Smallingerland Contactpersoon: [REDACTED] Functie: Beleidsmedewerker Waterbeheer Adres: Postbus 10.000 Postcode en Plaats: 92000 HA Drachten Email [REDACTED] Telefoon: [REDACTED]

Projectnummer	10
Synergiepakket	100%
Projectnaam	Waterstructuurplan De Bouwen
Projectlocatie	KRW-lichaam Oude Drait NL02L10b
Projectpartners	Gemeente Smallingerland Wetterskip Fryslân Woningcorporatie Verzorgingshuizen Bewoners
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2009
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	Doelstelling van het project Realiseren van een watersysteem met een goede waterkwaliteit en dat rekening houdt met ruimtelijke ontwikkelingen en klimaatsontwikkelingen. Meetbare resultaten • Ca. 1200 m¹ Natuurvriendelijke oevers; • Ca. 1,86 ha nieuw wateroppervlak; • Ca. 16 ha afgekoppeld verhard oppervlak; • Vuiluitworpreductie uit bestaande riolering; • Geen parkwater meer op de riolering; • Verbeterde doorstroming; • Klimaatbestendig watersysteem. Maatregelen Voor de wijk De Bouwen in Drachten is reeds een waterstructuurplan opgesteld. In combinatie met herstructurering van de wijk wordt een waterstructuur aangelegd waarin grote delen van de wijk kunnen worden afgekoppeld, wateroverlast wordt verminderd en de waterkwaliteit wordt verbeterd. Maatregelen zijn: • Centrale Noord-Zuid as door de wijk in de vorm van een brede watergang die het noordelijk gelegen Reidingpark verbind met het watersysteem in de Bouwen. Hierdoor wordt van dit park het watersysteem natuurlijk gevoed in plaats van met ijzerhoudend grondwater dat nu wordt opgepompt. • De doorstroming van het water in dit park verbetert, wat de waterkwaliteit ten goede komt. • Lozing van het overtollige water uit het park op de riolering wordt stopgezet. • Aan de zuidkant van de wijk aan de Martin Luther King singel worden nieuwe bergingsvijvers gegraven. • Alle nieuwe waterpartijen worden natuurvriendelijk ingericht. • De waterpartij in De Warren wordt verbreedt. • Afkoppelen van 50 % van het verharde oppervlak in de wijk, met een mogelijkheid om in de toekomst nog meer af te koppelen. 4. Overzichtskaart bij concrete projecten of opgaaf van zoekgebieden indien nog niet vaststaat waar bepaalde maatregelen exact zullen worden uitgevoerd (Er is

	afgesproken dat dit na 17 april mag. De kaart zal uiteindelijk echter bij de projectomschrijving worden toegevoegd en is daarom hier al wel vermeld.) 5. Als het een cluster betreft, welke specifieke (deel)projecten en/of maatregelen vallen onder het cluster? 6. Gemeentelijke (deel)projecten: ook al is geen gemeentelijke maatregel opgenomen in het SGBP kan men er dan toch voor kiezen om een aantal extra gemeentelijke maatregelen in het programma op te nemen. De regeling is er op gericht om alle partijen de mogelijkheid te bieden om gebruik te maken van de synergiegelden. Ook wanneer nog geen raadsbesluit over deze projecten is genomen, mogen onder voorbehoud van het raadsbesluit deze projecten worden opgevoerd. Toelichting samenwerking - Gemeente Smallingerland en Wetterskip Fryslân hebben de intentie uitgesproken om in gezamenlijkheid dit project uit te voeren. De verantwoordelijk wethouder van de gemeente en de dijkgraaf van het wetterskip hebben hiervoor een intentieverklaring ondertekend. Ook over de projectfinanciering zijn vergaande afspraken gemaakt. Zo zijn de maatregelen voor verbetering van het watersysteem op kosten gezet en zijn hierover harde afspraken gemaakt over een evenredige verdeling van de financiering. - Gemeente en Wetterskip hebben gezamenlijk reeds het waterstructuurplan opgesteld en zullen gezamenlijk het project uitvoeren. - Daarnaast zijn woningcorporaties, verzorgingshuizen en bewoners reeds geïnformeerd over zowel de inrichtingsmaatregelen als de afkoppelmaatregelen. Met deze instanties wordt intensieve samenwerking gezocht met name op het gebied van afkoppelen van verhard oppervlak. De projectfasering is globaal: 2009: Ontgraven en inrichten nieuwe waterpartijen; 2010: Verbeteren watersysteem Reidingpark; 2010 tot 2015: Afkoppelen verhard oppervlak. De projectorganisatie bestaat uit een projectteam, waarin de projectmanager en de projectleider van de gemeente zijn. In het projectteam hebben tevens wetterskip en mogelijk afvaardiging van woningcorporatie, verzorgingshuis of bewoners.
Legitimiteit	3. Het aanleggen van waterberging en natuurvriendelijke oevers, het verbeteren van de doorstroming en het afkoppelen van verhard oppervlak zijn éénmalige fysieke ingrepen met een begin en een eind. De maatregelen zijn/worden opgenomen in SGBP 2009-2015. 4. Het verbeteren van de waterstructuur in de Bouwen draagt bij aan de doelstellingen van de KRW en aan het rijksdoel om het watersysteem klimaatbestendig (WB21) te maken en duurzame woonomgeving te creëren. Hieronder de motivatie:

	Draagt bij aan de doelstelling van de KRW omdat: • Door grootschalig afkoppelen van verhard oppervlak wordt de vuiluitworp van vuil rioolwater verminderd, waardoor het oppervlaktewater in de Bouwen een betere kwaliteit krijgt. • Door grootschalig afkoppelen van verhard oppervlak het zuiveringsrendement van de rioolwaterzuivering toeneemt, waardoor het effluent van de zuivering schoner wordt. Dit komt de waterkwaliteit van het ontvangende oppervlaktewater ten goede. • Door verbetering van de doorstroming van het oppervlaktewater, het oppervlaktewater in de Bouwen een betere kwaliteit krijgt. • Door grootschalige aanleg van natuurvriendelijk oevers de ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater verbetert. • Door grootschalige aanleg van brede wateren met natuurvriendelijke oevers een robuuste ecologische verbinding tussen stad en buitengebied wordt gemaakt. Draagt bij aan een klimaatbestendig watersysteem (WB21) omdat: • Door sterke vergroting van het areaal oppervlaktewater (vergroting waterberging) het watersysteem beter bestand is tegen extreme regenval en beter bestand is tegen langdurige droogte. • Door grootschalig afkoppelen van verhard oppervlak de berging in de riolering toeneemt, zodat minder wateroverlast op straat en in de woningen optreedt. Door de maatregelen zijn de ambities voor KRW en klimaatbestendig watersysteem in het waterlichaam Oude Drait (M3) sneller te realiseren en gemakkelijker uit te voeren. Het oppervlaktewater van De Bouwen stroomt direct af op het waterlichaam de Oude Drait (M3). Met de maatregelen wordt zowel de ecologische als de chemische waterkwaliteit in de Oude Drait verbeterd omdat de waterkwaliteit van de Bouwen is verbeterd. Daarnaast wordt bijgedragen aan de wateropgaven van de Oude Drait omdat in de Bouwen het water wordt vastgehouden. 3. Er wordt voldaan aan de criteria voor samenwerkingsverband zoals is beschreven in punt 3, want: • Er zijn 2 overheden (gemeente en wetterskip) die nauw samenwerken; • Er is een intentieverklaring door bestuurders ondertekend; • Er zijn harde afspraken over financiering; • Er zijn private partijen betrokken bij het project; • Er is een project fasering. 4. Er is een koppeling met de maatregelen uit de Adviesnota KRW/WB21 op het gebied van natuurvriendelijke oevers en afkoppelen van verhard oppervlak. NVO worden gecreëerd en tegelijkertijd wordt afkoppeling gerealiseerd. Tevens wordt de uitstort van riolering minder, waardoor de waterkwaliteit verbetert. Het stedelijk water staat direct in verbinding met de Oude Drait en is direct van invloed op de realisatie van KRW.
Doelmatigheid (effectiviteit)	In één project wordt de waterkwaliteit verbeterd, het watersysteem klimaatbestendig gemaakt en de beleving in de wijk verbeterd. Deze maatregelen worden tegelijk met een

	herstructurering uitgevoerd. Door deze maatregelen in één project uit te voeren worden vele werkzaamheden gelijktijdig uitgevoerd, die anders meer verspreid in de tijd zouden zijn uitgevoerd. Hierdoor kunnen de kosten laag worden gehouden, worden maatregelen in één keer goed gedaan en wordt een zodanige ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd dat het geheel meerwaarde heeft ten opzichte van realisatie van afzonderlijke maatregelen. Dit blijkt uit het volgende: • De vergroting en aanleg van waterpartijen en de natuurvriendelijke inrichting van de oever vindt in één werkgang plaats (KRW/WB21 tegelijk); • Door het grootschalig afkoppelen van verhard oppervlak te combineren met herstructureringen kunnen de kosten voor zowel in pandige als ondergrondse regenwatervoorzieningen laag gehouden worden. • Met de aanleg van regenwaterriolen wordt meteen een wateroverlast probleem opgelost door deze op plaatsen met grondwateroverlast een drainerende werking te geven; • Het regenwaterriool is geschikt om gemakkelijk toekomstig af te koppelen verhard oppervlak in op te vangen; • Met het vergroten van de waterberging wordt het Reidingpark verbonden met het stedelijk water, zodat geen parkwater meer op de riolering hoeft te lozen en doorstroming kan plaatsvinden (kwaliteit en kwantiteit); • Werkzaamheden aan wegen, groen en riolering, kabels en leidingen, enz vinden in minder werkgangen plaats; • Overlast voor burgers, beperkt tot enkele jaren ipv meerdere jaren.
Efficiency	De synergie zit vooral in de integraliteit van het project. Naast de hieronder geschetste KRW/WB21 doelen worden ook maatschappelijke doelen als beleving, sociale veiligheid, bewustwording, duurzame leefomgeving gediend. Door bundeling van gebiedskennis (gemeente) en kennis van watersystemen (wetterskip) wordt het plan op een hoger niveau getild. De samenwerking wordt gerealiseerd doordat gemeente en wetterskip samen in het projectteam deelnemen en samen de zorgdragen voor de financiering. Zowel tijdens de voorbereiding (die reeds loopt) als tijdens de realisatie monitoren gemeente en wetterskip of men op de juiste weg is en spreken hierover tijdens gezamenlijke overleggen in het projectteam of bilateraal Op het gebied van KRW-maatregelen wordt de ecologische en chemische kwaliteit van de Oude Drait (M3) verbeterd, zodat de KRW-doelen sneller worden gehaald. Maar ook het waterkwaliteitsprobleem van het Reidingpark wordt opgelost, wat de beleving en duurzame inrichting te goede komt. Gemeente en wetterskip zorgen er samen voor dat de bergingsvijvers schoon worden en dat zowel onder water als boven water goede ecologische omstandigheden voor planten en dieren worden geschapen. Doordat gemeente en wetterskip intensief samenwerken in dit

	project wordt op efficiënte manier een watersysteem gemaakt met vertraagde afvoer, waardoor het wetterskip benedenstrooms minder maatregelen voor de regionale wateropgave hoeft te treffen en waardoor de gemeente de wateroverlast in de wijk oplost. Door samenwerking tussen gemeente, zorginstellingen, woningcorporatie en burgers (de gebouw eigenaren), is het mogelijk om in relatief korte tijd in een bestaande wijk een robuust systeem voor regenwater afkoppeling te realiseren en tegelijk grondwateroverlast op te lossen. Hoe beter de samenwerking hoe meer verhard oppervlak er kan worden afgekoppeld. Gemeente levert de ondergrondse leidingen en de gebouweigenaren verzorgen met hulp van de gemeente de leidingen in en rond de gebouwen. Dit is ook weer goed mogelijk omdat ook het oppervlaktewater systeem hiervoor geschikt is gemaakt door gemeente en wetterskip.
Kosten	Totale kosten € 4.840.000 Bijdrage partners: Gemeente Smallingerland €2.454.000 Wetterskip Fryslan €934.000 Uitgave ritme: 2009: € 420.000,- 2010: € 420.000,- 2011: € 800.000,- 2012: € 800.000,- 2013: € 800.000,- 2014: € 800.000,- 2015: € 800.000,- Onderbouwing kosten: Aanleg Noord-zuid wateras € 615.000,- Aanleg bergingsvijvers € 150.000,- Gemalen en kunstwerken € 75.000,- Afkoppelen verhard opp. 160.000 m2 á € 25,-/m2 € 4.000.000,- Totale kosten € 4.840.000,- De kosten voor zorginstellingen, woningcorporatie en burgers zitten in de investeringen voor gescheiden regenwater afvoer in hun gebouwen. Deze zijn hier niet inzichtelijk gemaakt. Daarnaast vinden ook baggerwerkzaamheden plaats, maar die zijn niet in dit voorstel opgenomen. Gemeente en Wetterskip delen in de kosten. Er zijn enkele hectares af te koppelen verhard oppervlak reeds opgenomen in het GRP. Daarnaast wordt rekening gehouden met een bijdrage van € 4,-/m² van het wetterskip voor afkoppelen van verhard oppervlak (dit is 16 % van €25,-/m²).
Gevraagde rijksbijdrage	€ 1.452.000. Gevraagde rijksbijdrage bedraagt 30 % van de totale projectkosten. De bijdrage is nodig omdat: • Meerdere doelen tegelijk op een efficiënte manier kunnen worden gediend; • Het project voor 2015 klaar is, terwijl de werkzaamheden

	anders tot ver na 2015 nog zouden lopen; • De ambitie voor de hoeveelheid af te koppelen verhard oppervlak hoger kan liggen omdat er meer verhard oppervlak kan worden afgekoppeld.
Contactpersoon	Organisatie: Gemeente Smallingerland Contactpersoon: [REDACTED] Functie: Beleidsmedewerker Waterbeheer Adres: Postbus 10.000 Postcode en Plaats: 92000 HA Drachten Email: [REDACTED] Telefoon: [REDACTED]

Projectnummer	11
Synergiepakket	100%
Projectnaam	Wijkontwikkelingsplan De Akkers
Projectlocatie	Compagnonsvaart (NL02L10b) Lindegracht (NL02L9d) Heeresloot (NL02L9c) Nieuw Heerenveens Kanaal (NL02L9a)
Projectpartners	Gemeente Heerenveen Wetterskip Fryslan Woningbouwcorporatie
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2009
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	De gemeente Heerenveen en de woningbouwcorporatie Arqin herontwikkeld gezamenlijk een deel van de wijk de Akkers. Het gaat om het gebied gelegen tussen de Amelandlaan en de spoorlijn Zwolle – Leeuwarden. Hierbij worden de bestaande woningen vervangen en wordt door de gemeente het openbare gebied heringericht/gerenoveerd. Omdat diverse maatregelen in het openbare terrein worden uitgevoerd, is het vanuit integraliteit (gelijktijdige uitvoering levert kostenbesparingen op) gewenst om met de herontwikkeling van de wijk ook het riool te vervangen. Omdat de woningen gescheiden worden aangelegd, wordt ook een gescheiden riool aangelegd. Naast de aanleg van een gescheiden riool wordt de watergang waar het regenwater naartoe wordt afgevoerd, voorzien van een natuurvriendelijke oever, waardoor de waterkwaliteit verbetert. Door de aanleg van de natuurvriendelijke oever wordt de berging in het oppervlaktewater vergroot. De uitvoering van WOP de Akkers geschiedt gefaseerd. In 2008 is/wordt begonnen met de sloop van de bestaande woningen en worden de eerste nieuwe woningen gerealiseerd. In 2009 wordt gestart met de aanleg van de leefomgeving. Die aanleg volgt verder de realisatie van de nieuwbouw van de woningen. Het plan is gereed eind 2012. De tweede fase volgt hierna en is voor 2015 gereed. De uitvoering is gefaseerd. Er wordt in 2008/2009 gestart. De eerste fase van het werk is in drie delen opgeknipt te weten 2008-2009, 2010-2011 en 2011-2012. Waarna de tweede fase wordt uitgevoerd. Fasering De fasering zoals die in deze aanvraag is genoemd voor project ziet er als volgt uit. Fase 1: Afkoppelwerkzaamheden en rioleringswerkzaamheden binnen het gebied t/m 2012 bestaande het 11.730m² dakoppervlakafkoppeling en circa 7500m² afkoppeling verhard oppervlak.

	Fase 2: Vanaf 2011 (werkzaamheden vloeien in elkaar over) t/m 2015 aanleg gescheiden riolering (regenwaterriool) door en om het gebied. Dit betreft dan 1500 m¹ RWA en 500 m¹ DWA. Er vinden overigens dan nog marginale afkoppelwerkzaamheden plaats. Doelstelling • (Rijksdoel) Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), stedelijke wateropgave: het beperken van wateroverlast door beperkte afvoer gemengde riolering, aangelegd in periode 1965, de bestrijding van regionale wateroverlast (WB21), klimaatbestendigheid, stedelijke vernieuwing en duurzame leefomgeving; • (Rijksdoel) Kader Richtlijn Water (KRW), waterkwaliteit: het verbeteren van de oppervlaktewaterkwaliteit door het scheiden van afvalstromen en het schone regenwater af te voeren naar het oppervlaktewater. Resultaat Door het vervangen van de oude gemengde riolering voor een gescheiden riolering, wordt de beperkte capaciteit van het gemengde riool opgeheven. De nieuw aan te leggen riolering wordt getoetst aan toekomstige hevige regenval, waardoor er een "klimaatproof" systeem ontstaat. Naast dit kwantitatieve resultaat wordt de waterkwaliteit verbeterd. Door het scheiden van de afvalwaterstromen en het schoon afvoeren van schone regenwater wordt de hoeveelheid met regenwater verdund vuil rioolwater beperkt. Hierdoor wordt voldaan aan de trits schoonhouden, scheiden en zuiveren. Daarnaast wordt hierdoor "minder dun" en minder rioolwater op de rioolwaterzuivering aangeboden, waardoor de zuivering een hoger rendement krijgt er en schoner effluent op het oppervlaktewater terecht komt. Door de wijzigen van de ontvangende watergang wordt deze groter en ontstaat er een natuurvriendelijke oever. De aanleg van een natuurvriendelijke oever zorgt voor een (zelf)reinigend vermogen van het watersysteem en daarmee een betere waterkwaliteit. Maatregelen De (afval)waterstromen van de door de woningbouwcorporatie aan te leggen woningen worden gescheiden aangelegd. Het huidige gemengde riool wordt vervangen voor een gescheiden riool. Op het gescheiden riool wordt zowel het dak als wel het schone straatoppervlak aangesloten. De aanwezig watergang wordt vergroot en wordt natuurvriendelijk ingericht. Door het Wetterskip Fryslân wordt het watersysteem aangepast, waardoor de afvoer van het regenwater naar het oppervlaktewater goed verwerkt kan worden. Het huidige oppervlaktewatersysteem wordt gereguleerd middels schuiven. Hierdoor ontstaan ongewenste peilstijgingen. Die worden opgeheven door het aanbrengen van stuwen.
--	--

	Toelichting op samenwerking: Door de gemeente Heerenveen wordt gezamenlijk met de woningbouwcorporatie de gehele buurt aangepakt. De gemeente zorgt voor de woonomgeving, de woningbouwcorporatie voor de woningen. Daarnaast wordt door het Wetterskip Fryslân het oppervlaktewatersysteem aangepast.
Legitimiteit	Ten aanzien van de legitimiteit wordt voldaan aan de vereiste criteria zoals onderstaand benoemd: • het moet een eenmalige fysieke ingreep zijn (start uiterlijk 2011 en 2015 afgerond); • beheer en onderhoud vallen niet onder de Rijksbijdrage (jaarlijks terugkerende kosten); • er moet een koppeling zijn tussen de KRW maatregelen die zijn opgenomen in het SGBP en • er moet een combinatie zijn tussen de KRW maatregelen en een ander Rijksdoel.
Doelmatigheid (effectiviteit)	Combinatie van maatregelen waardoor kosten worden voorkomen: bij dit project worden diverse combinaties van maatregelen uitgevoerd, waardoor kosten worden voorkomen. Door de openbare ruimte gelijktijdig aan te pakken met de bouw van nieuwe woningen, worden toekomstige kosten voorkomen omdat de buurt niet twee keer "op de kop" hoeft (schade sloop en herbouw op leefomgeving). Kosten worden gemitigeerd: daarnaast wordt bij de inrichting van de openbare ruimte gelijktijdig het riool vervangen. Ondanks dat de riolering nog niet aan vervanging toe is (aanleg 1965, geprognoseerde leeftijd is gemiddeld 64 jaar). Het riool wordt nu 15 jaar te vroeg vervangen. Voor deze vervroegde investering is in het GRP geen dekking opgenomen. Door nu vervroegd te vervangen, hoeft de nieuwe aanleg van de woonomgeving niet bij toekomstige rioolvervanging teniet te worden gedaan. Deze combinatie voldoet aan het criteria dat de kosten worden gemitigeerd.
Efficiency	Ten aanzien van het project WOP de Akkers kan gesteld worden dat er een bijdrage is aan zowel het Rijksdoel KRW als NBW. Zie hiervoor de omschrijving van de doelen bij "projectbeschrijving". Door afkoppelen houden we meer berging over in het rioolstelsel(WB21). Meer berging in stelsel leidt tot minder overstorten.
Kosten	Totale projectkosten €1.000.000 Bijdrage van de projectpartners: Gemeente Heerenveen: € 575.000 Woningbouwcorporatie: € 100.000 Wetterskip Fryslân: € 25.000 Kosten per jaar (uitgavenritme): 2010: € 300.000 2011: € 380.000 2012: € 80.000 2013: € 80.000 2014: € 80.000 2015: € 80.000 Onderbouwing van de kosten: De kosten voor deze projecten betreffen de kosten voor het

	aanleggen van een gescheiden riool. De kosten voor de inrichting van de leefomgeving worden buiten beschouwing gelaten. De kosten voor de inrichting van het openbare terrein en de bouw van de woningen worden niet meegenomen voor de synergiegelden. Deze kosten dragen niet bij tot de KRW/NBW doelstellingen. De kosten worden dan als volgt opgebouwd: Kosten WOP de Akkers <table> <tr> <td>aanleg gescheiden riool fase 1</td><td>€ 675.000</td></tr> <tr> <td>aanleg gescheiden riool fase 2</td><td>€ 300.000</td></tr> <tr> <td>aanleg natuurvriendelijke oever</td><td>€ 25.000</td></tr> </table> Kosten fase 1 2010: € 310.000 2011: € 365.000 2011: aanleg natuurvriendelijk oever € 25.000 Kosten fase 2 2012 – 2015: € 300.000	aanleg gescheiden riool fase 1	€ 675.000	aanleg gescheiden riool fase 2	€ 300.000	aanleg natuurvriendelijke oever	€ 25.000
aanleg gescheiden riool fase 1	€ 675.000						
aanleg gescheiden riool fase 2	€ 300.000						
aanleg natuurvriendelijke oever	€ 25.000						
Gevraagde rijksbijdrage	€300.000 (30% van de projectkosten) Zonder de gevraagde rijksbijdrage kan de gemeente niet alle KRW-maatregelen uitvoeren, waardoor de dan wel genomen maatregelen minder effect sorteren dan wanneer alle maatregelen worden genomen. De rijksbijdrage levert daardoor een positieve bijdrage aan de te realiseren effecten.						
Contactpersoon	██████████ Gemeente Heerenveen Crackstraat 2 8441 ES Heerenveen ██████████						

Projectnummer	12
Synergiepakket	130%
Projectnaam	Duurzame inrichting waterlichamen Rijn-Noord
Projectlocatie	Boterdiep-Winsumerdiep (NL34M103) Reitdiep-Kommerzijlsterrijte (NL34M102) Van Starkenborghkanaal (NL34M101) Matsloot (NL34M112) Kanalen hellend/gestuwd (NL34M107)
Projectpartners	Waterschap Noorderzijlvest (financieel) Provincie Groningen (financieel) Provincie Drenthe (financieel) Terreinbeheerders Grondeigenaren
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2010
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Landelijk
Projectbeschrijving	Korte projectbeschrijving: • Aanleg van 39,5 km natuurvriendelijke oevers in EHS-gebieden in Rijn-Noord. Aan weerszijden van de watergang komt een oever van 15 meter breed. • De natuurvriendelijke oevers worden in gericht met paaiplaatsen. • Vergroting wateroppervlak (meer berging, robuuster en veerkrachtiger watersysteem). • Oevers waarin karakteristieke flora en fauna zich kunnen ontwikkelen. De oevers dragen bij aan een aantrekkelijker en gevarieerder landschap. Belevingswaarde voor bewoners van het gebied wordt vergroot. Toelichting op samenwerking: Waterschap en provincies zijn financier van de maatregelen. Samen met terreinbeheerders, grondeigenaren wordt gezocht naar de meest duurzame en optimale ingrepen. Waterschap en terreinbeheerders voeren in voorkomende gevallen de werkzaamheden uit. De provincie draagt zorg voor de afstemming met de doelen uit de EHS.
Legitimiteit	Het betreft eenmalige fysieke ingrepen waarbij meerdere rijksdoelen worden gediend (zie toelichting bij Efficiency). Er is sprake van een samenwerkingverband. Het betreft maatregelen die ook worden opgenomen in het eerste SGBP. Rijksdoelen: De aanleg van de EHS is een bovenregionaal belang evenals het opheffen van vismigratieknelpunten.
Doelmatigheid	• Door aanleg van natuurvriendelijke oevers voor de KRW (habitat voor flora en fauna, robuust systeem) wordt tegelijk voldaan aan de doelen voor WB21 (extra waterbergend vermogen). Deze waterberging hoeft dan later niet te worden gerealiseerd. Hiermee worden toekomstige kosten voorkomen. • Door nu oevers duurzaam in te richten, worden toekomstige kosten van aanleg/vervanging oeverbeschoeiing voorkomen.

Efficiency	Door het uitvoeren van dit project wordt bijgedragen aan: • Nationale landschappen. Het nationale landschap Middag Humsterland ligt in de waterlichamen, waardoor de ecologie verbeterd door KRW-maatregelen • De realisatie EHS (natuurvriendelijke oevers). • WB21 (vergroting wateroppervlak berging door natuurvriendelijke oevers). • Samenwerking tussen meerdere partijen.
Kosten	De totale projectkosten bedragen: € 5.925.000 Bijdragen projectpartners: • Waterschap Noorderzijlvest: € 855.750 • Provincie Groningen: € 2.898.000 • Provincie Drenthe: € 393.750 • Financieringstekort: € 1.777.500 Kosten per jaar (uitgavenritme): 2010: 10% = €592.500 2011: 10% = €592.500 2012: 10% = €592.500 2013: 25% = €1.481.250 2014: 25% = €1.481.250 2015: 20% = €1.185.000 Onderbouwing van de kosten: In totaal wordt 39,5 km * 30 meter breed = 118,5 ha natuurvriendelijke oever aangelegd. De kosten bedragen per ha: € 50.000 (voor aankoop (€ 30.000) en inrichting (€ 20.000)).
Gevraagde rijksbijdrage	€ 1.777.500 (30% van de totale projectkosten) Zonder rijksbijdrage kunnen minder maatregelen worden uitgevoerd, waardoor minder effect kan worden gerealiseerd. Met rijksbijdrage kan dus een hogere ambitie worden gerealiseerd.
Contactpersoon	Organisatie: Waterschap Noorderzijlvest Naam: [REDACTED] Postadres: Postbus 18 Postcode en plaats: 9700 AA Groningen Telefoonnummer: [REDACTED] Emailadres: [REDACTED]

Projectnummer	13
Synergiepakket	130%
Projectnaam	Oppervlakkig afkoppelen dorpskernen Westernieland en Houwerzijl
Projectlocatie	Maren Reitdiep (NL34M111)
Projectpartners	Gemeente De Marne Waterschap Noorderzijlvest Particuliere perceeleigenaren
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2010 (Westernieland) 01-01-2012 (Houwerzijl)
Projecteinde	31-12-2012 (Westernieland) 31-12-2014 (Houwerzijl)
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk gebied
Projectbeschrijving	Doelstelling: Door middel van oppervlakkig afkoppelen in de dorpskernen Westernieland en Houwerzijl wordt het aantal riooloverstortingen teruggebracht, waarbij het bergend vermogen van het omliggende gebied uitgenut wordt. Maatregelen: • Afkoppelen verhard oppervlak van in totaal 170 percelen en openbare infrastructuur van het gemengd riool in de kernen Westernieland en Houwerzijl; • Het afleiden van hemelwaterafvoer van 170 percelen en openbare infrastructuur naar omliggende oppervlaktewater; • het betreft in totaal 18.000 m² verhard oppervlakte bij de percelen; • het betreft in totaal 25.500 m² verhard oppervlakte bij de openbare infrastructuur; • Het creëren van hiervoor voldoende compenserend waterberging in het oppervlaktewater door de aanleg van nieuwe watergangen in de nabijheid van deze 170 percelen; • Het vasthouden van water in de bebouwde kom van Westernieland en Houwerzijl; • Het terugbrengen van het aantal riooloverstortingen – veroorzaakt door belasting van hemelwaterafvoer - in Westernieland en Houwerzijl van gezamenlijk 22 naar 0 keer per jaar; • Versterken landschappelijke omgeving; • Versterken dorpskernen; • Versterken natuurwaarden in omliggend oppervlaktewater. Samenwerkingsverband: De gemeente is financier van de maatregelen. Samen met waterschap en grondeigenaren wordt gezocht naar de meest duurzame en optimale ingreep. Het project is een samenwerkingsverband tussen gemeente De Marne, De samenwerking tussen gemeente en waterschap heeft een structureel karakter en is onder andere vastgelegd in het gezamenlijke waterplan 'van Reitdiep tot wad'. De samenwerking met de particulier perceelseigenaren gebeurt

	op basis van goede communicatie en voorlichting en maatwerk tijdens het project. De in 'de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken' beschreven verordenende bevoegdheid is hierbij een hulpmiddel.
Legitimiteit	Door het afleiden van hemelwaterafvoer van het gemengd riool naar het omliggende oppervlaktewater en tegelijkertijd deze wateren en haar natuurwaarden te versterken, en haar bergend vermogen te vergroten ontstaat een synergie van rijksdoelen zoals verbeteren waterkwaliteit, waterberging en landschaps – en natuurwaarden. • Het betreft een eenmalige ingreep; • De planning is omschreven onder punt 10; • Er is een duidelijke koppeling met KRW- maatregelen in het SGBP doordat er een directe verbetering van de waterkwaliteit in de groningse boezem wordt gerealiseerd, door vermindering van riooloverstortingen; • met het afkoppelen wordt het aanbod van lozingswater aan de RWZI beter gestuurd; • Door voor een open waterstructuur te kiezen verbetert de ruimtelijke kwaliteit; • Er is een structurele samenwerking tussen de gemeente de Marne en waterschap Noorderzijlvest op basis van het waterplan.
Doelmatigheid (effectiviteit)	Door afkoppelen krijgt de RWZI minder rioleringswater te verwerken waardoor de kosten voor een toekomstige uitbreiding van de RWZI wordt voorkomen. Daarnaast zorgt het afkoppelen ervoor dat er meer berging ontstaat in het rioleringsstelsel waardoor de kosten voor het maken van extra berging in het rioolstelsel minder snel nodig zal zijn i.v.m. de te verwachten toename in de neerslagintensiteit. Door aanleg van nieuwe watergangen wordt tegelijk voldaan aan de doelen voor WB21 (extra waterbergend vermogen). Deze waterberging hoeft dan later niet te worden gerealiseerd Er wordt een zodanig ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd dat het geheel een meerwaarde heeft ten opzichte van afzonderlijke maatregelen: • door het regenwater oppervlakkig af te koppelen wordt het open waterrijke karakter van de dorpen en het omliggende gebied benadrukt; • Het project draagt tevens bij aan de bewustwording ten aanzien van de omgang met (schoon) regenwater; • Door oppervlakkig afkoppelen van hemelwater wordt water vastgehouden, geborgen en vertraagd afgevoerd.
Efficiency	Het project draagt bij aan de doelstellingen van Kaderrichtlijn Water: Het aantal riooloverstortingen veroorzaakt door hemelwaterafvoer wordt teruggebracht naar 0. Dit draagt bij aan de waterkwaliteit van het ontvangende waterlichaam. Daarnaast draagt bij aan WB21: de vergroting wateroppervlak door aanleg nieuwe watergangen, maar ook de vergroting van waterberging door het afkoppelen. Ook draagt het project bij aan versterken van de landschappelijke en natuurlijke waarden (habitat en flora en fauna) door het versterken en vergroten van de oppervlaktewaterstructuren

	Het project geeft concrete invulling aan het door de gemeente de Marne en waterschap Noorderzijlvest in het waterplan neergelegde beleid.
Kosten	Totale projectkosten: €1.020.000 Bijdrage partners: Waterschap Noorderzijlvest en Gemeente De Marne € 714.000 De gemeente en Waterschap Noorderzijlvest zorgen samen voor de financiering van 70% van de projectkosten (intentieverklaring). Dit is € 714.000. Over de precieze verdeling over van de kosten over de partijen wordt nog gesproken. Uitgavenritme: 2010 €340.000 2011 €340.000 2012 €340.000 Onderbouwing van de kosten: Westernieland Civieltechnisch werk €400.000 Grondaankoop en fysieke ingrepen €150.000 Communicatie en voorlichting €50.000 Houwerzijl Civieltechnisch werk €280.000 Grondaankoop en fysieke ingrepen €105.000 Communicatie en voorlichting €35.000 Specificatie civiele kosten: De civiele kosten zijn berekend op basis van een inschatting van de kosten per perceel. De werkzaamheden zijn per perceel verschillend. Het betreft een of meerdere van onderstaande werkzaamheden: • afkoppelen • aanleggen en aansluiten hemelwaterafvoer op perceel naar naburig oppervlakte water • aanpassen afstroming verharding • kleinschalig vergroten waterbergingscapaciteit op eigen perceel. Op basis van ervaringsgetallen en gebiedskennis zijn de kosten voorlopig ingeschat tussen de € 3.000 en € 5.000 per perceel.
Rijksbijdrage	€ 306.000 Dit is 30% van de subsidiabele kosten. Bij het ontbreken van een bijdrage uit de synergiegelden zal er een onoverkomelijk financieringstekort ontstaan, en zal het project niet voor 2015 worden gerealiseerd.
Contactpersonen	Indiener: Gemeente DeMarne Contactpersoon: [Redacted] Adres: Postbus 11 Postcode/Plaats: 9965 ZG Leens Telefoon: [Redacted] e-mail: [Redacted]

Projectnummer	14
Synergiepakket	130%
Projectnaam	Wijkontwikkelingsplan Heerenveen Midden
Projectlocatie	Compagnonsvaart (NL02L10b) Nieuw Heerenveens Kanaal (NL02L9a)
Projectpartners	Gemeente Heerenveen Wetterskip Fryslân Woningbouwcorporatie
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2010
Projecteinde	31-12-2015
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	De gemeente Heerenveen en de woningbouwcorporatie Arqin herontwikkeld gezamenlijk een deel van de wijk Heerenveen Midden. Het gaat om het gebied ten oosten en westen van de Burgemeester Falkenaweg en gelegen tussen de Koornbeursweg en de Rottumerweg. Hierbij worden de bestaande woningen vervangen en wordt door de gemeente het openbare gebied heringericht/gerenoveerd. Omdat diverse maatregelen in het openbare terrein worden uitgevoerd, is het vanuit integraliteit (gelijktijdige uitvoering levert kostenbesparingen op) gewenst om met de herontwikkeling van de wijk ook het riool te vervangen. Omdat de woningen gescheiden worden aangelegd, wordt ook een gescheiden riool aangelegd. Naast de aanleg van een gescheiden riool wordt het ontvangende watersysteem aangepast. Doelstelling • (Rijksdoel) Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), stedelijke wateropgave: het beperken van wateroverlast door beperkte afvoer gemengde riolering, aangelegd in periode 1965, de bestrijding van regionale wateroverlast (WB21), klimaatbestendigheid, stedelijke vernieuwing en duurzame leefomgeving; • (Rijksdoel) Kader Richtlijn Water (KRW), waterkwaliteit: het verbeteren van de oppervlaktewaterkwaliteit door het scheiden van afvalstromen en het schone regenwater af te voeren naar het oppervlaktewater. Resultaat Door het (deels)vervangen van de oude gemengde riolering voor een gescheiden riolering, wordt de beperkte capaciteit van het gemengde riool opgeheven. De nieuw aan te leggen riolering wordt getoetst aan toekomstige hevige regenval, waardoor er een "klimaatproof" systeem ontstaat. Naast dit kwantitatieve resultaat wordt de waterkwaliteit verbeterd. Door het scheiden van de afvalwaterstromen en het schoon afvoeren van schone regenwater wordt de hoeveelheid met regenwater verdund vuil rioolwater beperkt. Hierdoor wordt voldaan aan de trits schoonhouden, scheiden en zuiveren. Daarnaast wordt hierdoor "minder dun" en minder rioolwater op de rioolwaterzuivering aangeboden, waardoor de zuivering een hoger rendement krijgt er en schoner effluent op het oppervlaktewater terecht komt.

	Maatregelen De (afval)waterstromen van de door de woningbouwcorporatie aan te leggen woningen worden gescheiden aangelegd. Het huidige gemengde riool wordt vervangen voor een gescheiden riool of er wordt alleen een regenwater riool naast het bestaande riool gelegd, waardoor er een gescheiden riool ontstaat. Op het gescheiden riool wordt zowel het dak als wel het schone straatoppervlak aangesloten. Door het Wetterskip Fryslân wordt het watersysteem aangepast, waardoor de afvoer van het regenwater naar het oppervlaktewater goed verwerkt kan worden. Het huidige oppervlaktewatersysteem wordt gereguleerd middels schuiven. Hierdoor ontstaan ongewenste peilstijgingen. Die worden opgeheven door het aanbrengen van stuwen. De eerste hydraulische doorrekening van de watersystemen door Wetterskip Fryslân hebben aangetoond dat er 6 stuwen in de watersystemen moeten worden aangebracht. Toelichting op de samenwerking: Door de gemeente Heerenveen wordt gezamenlijk met de woningbouwcorporatie de gehele buurt aangepakt. De gemeente zorgt voor de woonomgeving, de woningbouwcorporatie voor de woningen. Daarnaast wordt door het Wetterskip Fryslân het oppervlaktewatersysteem aangepast.
Legitimiteit	Ten aanzien van de legitimiteit wordt voldaan aan de vereiste criteria zoals onderstaand benoemd: • het moet een eenmalige fysieke ingreep zijn (start uiterlijk 2011 en 2015 afgerond); • beheer en onderhoud vallen niet onder de Rijksbijdrage (jaarlijks terugkerende kosten); • er moet een koppeling zijn tussen de KRW maatregelen die zijn opgenomen in het SGBP en • er moet een combinatie zijn tussen de KRW maatregelen en een ander Rijksdoel.
Doelmatigheid (effectiviteit)	Combinatie van maatregelen waardoor kosten worden voorkomen: bij dit project worden diverse combinaties van maatregelen uitgevoerd, waardoor kosten worden voorkomen. Door de openbare ruimte gelijktijdig aan te pakken met de bouw van nieuwe woningen, worden toekomstige kosten voorkomen omdat de buurt niet twee keer "op de kop" hoeft (schade sloop en herbouw op leefomgeving). Kosten worden gemitigeerd: daarnaast wordt bij de inrichting van de openbare ruimte gelijktijdig het riool vervangen. Ondanks dat de riolering nog niet aan vervanging toe is (aanleg 1965, geprognoseerde leeftijd is gemiddeld 64 jaar). Het riool wordt nu 15 jaar te vroeg vervangen. Voor deze vervroegde investering is in het GRP geen dekking opgenomen. Door nu vervroegd te vervangen, hoeft de nieuwe aanleg van de woonomgeving niet bij toekomstige rioolvervanging teniet te worden gedaan. Deze combinatie voldoet aan het criteria dat de kosten worden gemitigeerd.

Efficiency	Ten aanzien van dit project kan gesteld worden dat er een bijdrage is aan zowel het Rijksdoel KRW als NBW. Zie hiervoor de omschrijving van de doelen bij "projectbeschrijving". Door afkoppelen houden we meer berging over in het rioolstelsel (WB21). Meer berging in stelsel leidt tot minder overstorten.
Kosten	Totale kosten bedragen € 1.777.500 Bijdrage projectpartners: Gemeente Heerenveen/Wetterskip Fryslan: € 1.244.250 Kosten per jaar (uitgavenritme) 2012: € 177.750 2013: € 355.500 2014: € 355.500 2015: € 888.750 Onderbouwing van de kosten De kosten voor deze projecten betreffen de kosten voor het aanleggen van een gescheiden riool. De kosten voor de inrichting van de leefomgeving worden buiten beschouwing gelaten. De kosten worden dan als volgt opgebouwd: WOP Heerenveen Midden aanleg gescheiden riool Tuindorp € 427.500 aanleg gescheiden riool rondom Telle € 1.350.000
Gevraagde rijksbijdrage	€533.250 (30% van de projectkosten) Zonder rijksbijdrage zou het onmogelijk zijn om de maatregelen voor 2015 te realiseren. Met behulp van de rijksbijdrage is het gehele project uitgevoerd in 2015.
Contactpersoon	Naam: [REDACTED] Organisatie: Gemeente Heerenveen Adres: Crackstraat 2 Postcode en Plaats: 8441 ES Heerenveen Telefoonnummer: [REDACTED]

Projectnummer	15
Synergiepakket	130%
Projectnaam	Kern Sondel verbeteren overstort en afkoppelen hemelwaterafvoer en verbeteren doorstroom oppervlaktewater
Projectlocatie	Sondelerpolder (OAF-B750) Friese boezem overige meren (NL02V1)
Projectpartners	Gemeente Gaasterlân-Sleat Wetterskip Fryslân Plaatselijk Belang Sondel
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-10-2008
Projecteinde	31-06-2009
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	Doelstelling: • Het terugdringen van de emissies via overstortingen met minimaal 50%; • Het beperken van de aantallen risicovolle overstortingen; • Het oplossen van huidige stankoverlast; • Het oplossen water op straat. Maatregelen: • Vergroten berging van rioolstelsel; • Afkoppelen Hemelwaterafvoeren verharding; • Afkoppelen dakafvoeren; • Aanpassingen duikerbuizen; • Aanbrengen verkeersremmende maatregelen; • Plaatsen meetapparatuur. Resultaten: • Jaarlijkse meting vuilemissie; • Overstortregistratie; • Bijhouden klachtenregistratie stankoverlast; • Bijhouden klachtenregistratie "Water op straat". Samenwerking: Gemeente Gaasterlân-Sleat draagt zorg voor voorbereiding en directievoering. Wetterskip Fryslân draagt zorg voor aanleveren benodigde gegevens. Plaatselijk belang Sondel verzorgd overleg en medewerking omwonenden i.v.m. afkoppelen dakafvoeren en overleg inrichtingsmaatregelen. Overig: Een deel van het project is opgenomen in GRP maatregelen, In samenwerking met Wetterskip Fryslân worden extra maatregelen genomen. Tevens is de Gemeente Gaasterlân-Sleat voornemens binnen enkele jaren een reconstructie in de dorpskern uit te voeren. Door gecombineerde maatregelen worden toekomstige kosten voorkomen en met dit plan gecombineerd.
Legitimiteit	Het is een eenmalige, fysieke ingreep met een verwachte startdatum van eind 2008 en een uitloop tot medio 2009. Het project dient minimaal 2 rijksdoelen, namelijk het verbeteren van de waterkwaliteit van de watergangen door middel van het terugdringen van de vuilemissie. Er is een

	duidelijke koppeling met KRW maatregelen dien in het SGBP zijn opgenomen doordat o.a. er een directe verbetering van de waterkwaliteit in de Friese boezem wordt gerealiseerd. Tevens wordt voorkomen van wateroverlast in het stedelijk gebied Sondel (WB21). Er is sprake van een samenwerkingsverband met Wetterskip Fryslân (intentieverklaring) Het project wordt verder tezamen met Plaatselijk Belang Sondel de betrokken bewoners uitgewerkt. Er is een directe koppeling met de stedelijkwateropgaaf in relatie met de KRW maatregel. Waterkwaliteits- en waterkwantiteitsdoelstellingen worden in een werk gediend. Aanpassingen stedelijkwateropgaaf en verbeteringsmaatregelen van het gemeentelijk rioleringsstelsel en rioleringsgemalen van Wetterskip Fryslân worden op elkaar afgestemd en aangepast. Door de synergie van het project wordt grensoverstijgend gekeken en worden onevenredige kosten van een overheidsinstelling, in dit geval de gemeente, voorkomen.
Doelmatigheid	Door de combinaties van maatregelen te combineren wordt de draagvlak vergroot en worden er direct kosten bespaard. Het effect van verbeter maatregelen wordt vergroot. Door het oplossen van de overstort problematiek kunnen afzonderlijke maatregelen komen te vervallen en vindt er een bezuiniging plaats. Door combinaties van maatregelen worden toekomstige kosten gemitigeerd. De toekomstige kosten van een reconstructie van de doprskern zullen door combinatiemogelijkheden gereduceerd worden.
Efficiency	De waterkwaliteits- en waterkwantiteitsdoelstellingen worden door de synergie in een werk gediend. Uitvoering van werkzaamheden voor zowel het Wetterskip Fryslân als de gemeente worden in een keer uitgevoerd. Toekomstige wateroverlast wordt voorkomen. De afkoppelwerkzaamheden worden uitgevoerd door de gemeente Gaasterlân-Sleat waarbij intern efficiency wordt betracht door de combinatie te vinden met reconstructieplannen in de openbare ruimte. Er is sprake van integratie met herinrichting van de openbare ruimte in het dorp.
Kosten	Totale kosten De totale kosten bedragen € 250.000 ex btw Bijdrage projectpartners De niet-subsidiabele voorbereidings-, ontwerp- en directkosten à € 50.000 worden gedragen door de gemeente. Voor de kosten van de fysieke maatregelen à € 200.000 levert Wetterskip Fryslân een bijdrage van € 50.000 en kan de gemeente zelf € 90.000 bijdragen. Dit houdt in dat het project een financieringstekort kent van € 60.000. Kosten per jaar 2008: € 75.000 2009: € 125.000

	Onderbouwing kosten Vorbereidingskosten, ontwerpkosten € 32.000 ex btw (2008) Directiekosten € 18.000 ex btw (2009) Kosten fysieke maatregelen € 200.000 ex btw (2009) Btw € 47.500 (2009)
Rijksbijdrage	€ 60.000. Dit is 30% van de subsidiabele kosten en gelijk aan het financieringstekort. De gemeente Gaasterlân-Sleat kan niet meer geld vrijmaken voor het plan i.v.m. het structureel financiële tekort. In meerjarenbegroting is geen financiële speelruimte om extra geld vrij te maken. Zonder de bijdrage van het Wetterskip en Rijk heeft het plan minder inhoud en zijn de beschreven resultaten veel minder. Een rijksbijdrage is dan ook van wezenlijk belang voor dit project.
Contactpersoon	Gemeente Gaasterlân-Sleat Dubbelstraat 1 Postbus 30 8560 AA BALK Contactpersoon [REDACTED] Tel. [REDACTED] Wetterskip Fryslân Postbus 36 8900 AA Leeuwarden Harlingerstraatweg 113 8914 AZ Leeuwarden Contactpersoon [REDACTED]

Projectnummer	16
Synergiepakket	130%
Projectnaam	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit Oosterparkwijk
Projectlocatie	Harinxmakanaal 'Friese Boezem – grote diepe kanalen' NL02L9b de Bolswardervaart. 'Friese Boezem – regionale kanalen met scheepvaart' NL02L9c
Projectpartners	Gemeente Harlingen Wetterskip Fryslan Inwoners van wijk
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2010
Projecteinde	31-12-2012
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Project-beschrijving	De Oosterparkwijk is sterk gevoelig voor extreme neerslagsituaties. Er is sprake van een gemengd riool en weinig oppervlaktewater in de buurt. Dit resulteert bij hevige neerslagsituaties in wateroverlastsituaties. De doelstelling van dit project is als volgt: - Bijdrage leveren aan KRW, door extra af te koppelen boven op de basisinspanning - Verminderen van water-op-straat/wateroverlast door afkoppelen - Bijdrage aan stedelijke wateropgave oppervlaktewater door aanleg van extra oppervlaktewater - Bieden van voorzieningen ter bestrijding van grondwateroverlast Dit wordt gerealiseerd door de aanleg van circa 900 m regenwaterriool en het afkoppelen van circa 1 ha dakoppervlak, in combinatie met het creëren van circa 1.000 m² oppervlaktewaterberging. Tevens worden afvoermogelijkheden geboden voor de drainage van particuliere terreinen.
Samenwerkings-verband	De synergie van het project ontstaat door de nauwe samenwerking tussen gemeente Harlingen en Wetterskip Fryslan. Doordat ieder zijn verantwoordelijkheden oppakt (gemeente – grondwater/riolering en wetterskip – waterkwaliteit en oppervlaktewater) wordt een win-win-situatie gecreëerd. Deze gezamenlijke aanpak is eveneens benoemd in het waterplan van de gemeente Harlingen dat momenteel wordt opgesteld. Daarnaast hebben gemeente en Wetterskip een intentieverklaring ondertekend voor de uitvoering van dit project. De gemeente neemt het voortouw in de realisatie van het project. Wetterskip Fryslân geeft hierin een inhoudelijke bijdrage. Burgers worden betrokken in een communicatietraject waarbij tevens wordt bijgedragen aan het waterbewustzijn. het samenwerkingsverband nader uitgewerkt. Dit wordt vormgegeven in het waterplan dat momenteel op wordt gesteld en de intentieovereenkomst tussen Wetterskip en gemeente Harlingen.
Legitimiteit	Hieronder staat een beschrijving weergegeven van de legitimiteit van het project. Het project voorziet zowel in een verbreding van de doelen als het naar voren halen van de uitvoering van de maatregelen. 1. Er is sprake van een eenmalige fysieke ingreep. Namelijk de

	aanleg van een regenwaterstructuur en het creëren van oppervlaktewater/berging. Zodra dit gereed is, is het project beëindigd. 2. Het project dient naast het bereiken van KRW-doelen, 1 ander rijksdoel zoals verwoord in het WB21, namelijk invulling geven aan de stedelijke wateropgave, door overlast als gevolg van hoge grondwaterstanden, overbelasting van de riolering en het inundatie uit oppervlaktewater tegen te gaan. Vanuit waterkwaliteitsoogpunt heeft het project een directe link met twee waterlichamen. 3. Het zijn KRW maatregelen die worden opgenomen in het SGBP 2009-2015
Doelmatigheid	Door nu meer af te koppelen dan noodzakelijk wordt een efficiënte bijdrage worden geleverd aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Door juist hier te gaan af koppelen wordt een ontlasting van het gemengde riolsysteem gerealiseerd. Voor het tegengaan van wateroverlast is een ontlasting van het gemengde riolsysteem noodzakelijk. Dit wordt gerealiseerd door af te koppelen. Deze combinatie voorkomt toekomstige kosten. Tevens wordt het in één keer goed uitgevoerd door deze combinatie van maatregelen. Doordat er wordt afgekoppeld wordt gezocht naar het creëren van berging in het gebied. Gelijktijdig wordt ook gezocht naar ruimte om extreme buien te bergen, waarbij nog eens extra water zal worden aangelegd. De uitvoering van de waterpartij wordt zodanig in de omgeving ingepast dat dit leidt tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Voor het realiseren van de berging wordt overwogen om het ruimtegebruik multifunctioneel te maken. Hierbij wordt gezocht naar verlaagd groen, mogelijk in combinatie met speelvelden, binnen de mogelijkheden van de omgeving. Dit zal nader moeten worden uitgewerkt in het ontwerpproces.
Efficiency	<u>Bereiken van doelstelling KRW opgave:</u> Het hoofdbestanddeel van dit project betreft het afkoppelen van 1 ha verhard oppervlak. Afkoppelen is een van de maatregelen die wordt genoemd in het SGBP. Doordat wordt afgekoppeld in het gebied zal de belasting via de overstort van het gemengde stelsel op de Bolswardervaart afnemen (KRW-lichaam), verder geldt daarbij dat ook de RWZI Harlingen nu minder wordt belast doordat het afgekoppelde regenwater niet meer toestroomt en er ook voorzieningen worden aangelegd voor afvoeren van overtollig grondwater dat dan ook niet meer op de RWZI terechtkomt. Dit heeft een (versnelde) rendementsverbetering van de RWZI tot gevolg, waardoor het van Harinxmakanaal minder wordt belast. Juist de waterkwaliteit in het van Harinxmakanaal ter hoogte van Harlingen wordt beïnvloed door 2 RWZI's (nl Harlingen en Franeker), waarmee het treffen van maatregelen hier extra efficiënt zal zijn. <u>Tegengaan van inundatie vanuit oppervlaktewater en tegengaan van overbelasting van de riolering voor 2015.</u> Het gebied waar wordt gekozen voor het afkoppelen is een

	gebied waar hevige neerslag tot overlast leidt en heeft geleid. Met name in 2004 waren hier grote problemen. Door juist hier af te koppelen (1 ha) en het gebied te isoleren van het bestaande rioolsysteem in combinatie met het creëren van berging (0,1 ha) wordt eveneens (extra) berging/water in de wijk gebracht en invulling gegeven aan de doelstelling om overlast van de riolering en het oppervlaktewater tegen te gaan. <u>Tegengaan van overlast door hoge grondwaterstanden voor 2015</u> In een groot deel van Harlingen is er sprake van hoge grondwaterstanden. Uitvoering van dit project biedt gelijktijdig de mogelijkheid om overtollig grondwater af te kunnen voeren, doordat gelijktijdig 900 meter regenwaterriool inclusief aansluitingsmogelijkheden voor drainage wordt aangelegd. Hiermee kan de overlast kan worden tegengegaan.
Kosten	De totale kosten voor het project bedragen € 780.000 Bijdrage partners: Wetterskip Frsylan: €40.000 Gemeente Harlingen €506.000 Kosten per jaar (uitgavenritme) 2011 €375.000 2012 €375.000 Onderbouwing kosten Het huidige riool ligt hier sinds 1965 en staat nog niet op de begroting voor de vervanging. Het project wordt nu 24 jaar naar voren getrokken om hier aan de rijksdoelstelling te voldoen. Dit budget is niet gereserveerd. Het financieringstekort betreft het aandeel van de resterende levensduur vermenigvuldigd met de (subsidieabele) investering die benodigd is. In dit geval betekent dat een financieringstekort van € 267.430. Hiervoor wordt een rijksbegroting van € 234.000 gevraagd (max 30%). Voor de overige € 37.430 zal de gemeente zoeken naar een financiering. Realisatie werkzaamheden €750.000 Grondaankoop €30.000
Gevraagde rijksbijdrage	Voor de realisatie van het project wordt een rijksbijdrage gevraagd van € 243.000. Dit bedrag bestaat uit het verschil tussen kosten en financiering. Zonder de gevraagde rijksbijdrage zouden de knel punten die in dit project worden opgelost, niet voor 2015 zijn opgelost. De rijksbijdrage zorgt daarom voor een versnelde uitvoering.
Contactgegevens	Organisatie: Gemeente Harlingen Contactpersoon: Dhr. [REDACTED] Telefoon: 0517 [REDACTED] E-mail: [REDACTED] Adres: Postbus 10.000 Postcode en Plaats: 8860 HA Harlingen

Projectnummer	17
Synergiepakket	130%
Projectnaam	Aanpak wateroverlast en verbetering waterkwaliteit omgeving Achlumerdijk
Projectlocatie	Harinxmakanaal - 'Friese Boezem – grote diepe kanalen' - NL02L9b de Bolswardervaart 'Friese Boezem – regionale kanalen met scheepvaart' - NL02L9c
Projectpartners	Gemeente Harlingen Wetterskip Fryslan Inwoners van de wijk
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2011
Projecteinde	31-12-2012
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Project-beschrijving	De Achlumerdijk is sterk gevoelig voor extreme neerslagsituaties. Er is sprake van een gemengd riool en weinig oppervlaktewater in de buurt. Dit resulteert bij hevige neerslagsituaties in wateroverlastsituaties. De doelstelling van dit project is als volgt: • Bijdrage leveren aan KRW, door extra af te koppelen boven op de basisinspanning • Verminderen van water-op-straat/wateroverlast door afkoppelen • Bijdrage aan stedelijke wateropgave oppervlaktewater door aanleg van extra oppervlaktewater Dit wordt gerealiseerd door de aanleg van circa 300 m regenwaterriool en het afkoppelen van circa 0,16 ha dakoppervlak, in combinatie met het creëren van circa 160 m² oppervlaktewaterberging.
Samenwerkings-verband	De synergie van het project ontstaat door de nauwe samenwerking tussen gemeente Harlingen en Wetterskip Fryslan. Doordat ieder zijn verantwoordelijkheden oppakt (gemeente → riolering en wetterskip → waterkwaliteit en oppervlaktewater) wordt een win-win-situatie gecreëerd. Deze gezamenlijke aanpak is eveneens benoemd in het waterplan van de gemeente Harlingen dat momenteel wordt opgesteld. Daarnaast hebben gemeente en Wetterskip een intentieverklaring ondertekend voor de uitvoering van dit project. De gemeente Harlingen neemt het voortouw in de realisatie van het project. Wetterskip Fryslân geeft hierin een inhoudelijke bijdrage. Burgers worden betrokken in een communicatietraject waarbij tevens wordt bijgedragen aan het waterbewustzijn.
Legitimiteit	Hieronder staat een beschrijving weergegeven van de legitimiteit van het project. Het project voorziet zowel in een verbreding van de doelen als het naar voren halen van de uitvoering van de maatregelen. 1. Er is sprake van een eenmalige fysieke ingreep. Namelijk de aanleg van een regenwaterstructuur en het creëren van oppervlaktewater/berging. Zodra dit gereed is, is het project

	beëindigd. Het zijn KRW maatregelen die worden opgenomen in het SGBP 2009-2015 2. Het project dient naast het bereiken van KRW-doelen, 1 ander rijksdoel zoals verwoord in het WB21, namelijk invulling geven aan de stedelijke wateropgave, door overlast als gevolg van overbelasting van de riolering en het inundatie uit oppervlaktewater tegen te gaan. Vanuit waterkwaliteitsoogpunt heeft het project een directe link met twee waterlichamen. Hieronder staat een beschrijving gegeven van de verbreding van de doelen. 3. Samenwerkingsverband De samenwerking wordt vormgegeven in het waterplan dat momenteel op wordt gesteld en de intentieovereenkomst tussen Wetterskip en gemeente Harlingen.
Doelmatigheid	Door nu meer af te koppelen dan noodzakelijk wordt een efficiënte bijdrage worden geleverd aan het verbeteren van de waterkwaliteit. Door juist hier te gaan af koppelen wordt een ontlasting van het gemengde rioolsysteem gerealiseerd. Voor het tegengaan van wateroverlast is een ontlasting van het gemengde rioolsysteem noodzakelijk. Dit wordt gerealiseerd door af te koppelen. Deze combinatie voorkomt toekomstige kosten. Tevens wordt het in één keer goed uitgevoerd door deze combinatie van maatregelen. Doordat er wordt afgekoppeld wordt gezocht naar het creëren van berging in het gebied. Gelijktijdig wordt ook gezocht naar ruimte om extreme buien te bergen, waarbij nog eens extra water zal worden aangelegd. De uitvoering van de waterpartij wordt zodanig in de omgeving ingepast dat dit leidt tot een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. Voor het realiseren van de berging wordt overwogen om het ruimtegebruik multifunctioneel te maken. Hierbij wordt gezocht naar verlaagd groen, mogelijk in combinatie met speelvelden, binnen de mogelijkheden van de omgeving. Dit zal nader moeten worden uitgewerkt in het ontwerpproces.
Efficiency	<u>Bereiken doelstelling KRW opgave:</u> Het hoofdbestanddeel van dit project betreft het afkoppelen van 1 ha verhard oppervlak. Afkoppelen is een van de maatregelen die wordt genoemd in het SGBP. Doordat wordt afgekoppeld in het gebied zal de belasting via de overstort van het gemengde stelsel op de Bolswardervaart afnemen (KRW-lichaam), verder geldt daarbij dat ook de RWZI Harlingen nu minder wordt belast doordat het afgekoppelde regenwater niet meer op de RWZI terechtkomt. Dit heeft een (versnelde) rendementsverbetering van de RWZI tot gevolg, waardoor het van Harinxmakanaal minder wordt belast. Juist de waterkwaliteit in het van Harinxmakanaal ter hoogte van Harlingen wordt direct beïnvloed door 2 RWZI's (nl Franeker en Harlingen), waarmee het treffen van maatregelen hier extra efficiënt zal zijn. <u>Tegengaan van inundatie vanuit oppervlaktewater en tegengaan van overbelasting van de riolering voor 2015.</u> Het gebied waar wordt gekozen voor het afkoppelen is een

	gebied waar hevige neerslag tot overlast leidt en heeft geleid. Met name in 2004 waren hier grote problemen. Door juist hier af te koppelen (0,16 ha) en het gebied te isoleren van het bestaande rioolsysteem in combinatie met het creëren van berging (0,016 ha) wordt eveneens (extra) berging/water in de wijk gebracht en invulling gegeven aan de doelstelling om overlast van de riolering en het oppervlaktewater tegen te gaan.
Kosten	Totale kosten: € 250.000 Bijdrage partners: Wetterskip Fryslân €6.400 Gemeente Harlingen €168.600 Uitgavenritme: 2011 - €42.500 2012 - €250.000 Onderbouwing kosten: Realisatie werkzaamheden €250.000
Gevraagde rijksbijdrage	Voor het de realisatie van het project wordt een rijksbijdrage gevraagd van € 75.000. Dit bedrag bestaat uit het verschil tussen kosten en financiering. Zonder de gevraagde rijksbijdrage zouden de knel punten die in dit project worden opgelost, niet voor 2015 zijn opgelost. De rijksbijdrage zorgt daarom voor een versnelde uitvoering.
Contactpersoon	Organisatie: Gemeente Harlingen Contactpersoon: [REDACTED] Adres: Postbus 10.000 Postcode en Plaats: 8860 HA Harlingen Telefoon: [REDACTED] E-mail: [REDACTED]n.nl

Projectnummer	18
Synergiepakket	130%
Projectnaam	Afkoppelen verhard oppervlak industrieterrein Noordwolde
Projectlocatie	Noordwoldervaart / de Linde- NL02L1
Projectpartners	Gemeente Weststellingwerf Wetterskip Fryslân
Additionele projectpartners	Bedrijven op betreffende industrieterrein
Projectstart	1-09-2008
Projecteinde	30-6-2009
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	Korte projectbeschrijving Langs het industrieterrein in Noordwolde loopt de Noordwoldervaart. De vaart dient voert het water uit het gebied af naar 'De Linde'. Op de Noordwoldervaart lozen vanuit de kern Noordwolde drie riooloverstorten. Achter één van de overstorten is in het kader van de basisinspanning een bergbezinkbassin aangelegd. Naast dit bassin is er in verband met de basisinspanning ook verhard oppervlak afgekoppeld. Door beide maatregelen voldoet het rioolstelsel van Noordwolde aan de basisinspanning. Doelstelling De doelstelling van het project is tweërlei. Aan de ene kant dient het om de vuiluitstoot via de riooloverstorten verder terug te dringen en aan der andere kant om wateroverlast in de toekomst te voorkomen. Wateroverlast In verband de Stedelijke wateropgave is het rioolstelsel van Noordwolde door gerekend met bui 10. De berekening geeft 'water op straat' aan. Op enkele plaatsen leidt dit tot wateroverlast. Om wateroverlast te voorkomen zal er verhard oppervlak afgekoppeld moeten worden. Riooloverstorten Het afkoppelen zorgt er tevens voor dat de riooloverstorten minder vaak gaan werken. Dit is positief voor de waterkwaliteit van de Noordwoldervaart. Meetbare resultaten In het project gaat het om het afkoppelen van verhard oppervlak. De bestaande en toekomstige afwaterende verharde oppervlakken van het industrieterrein Noordwolde bedragen in totaal 44.000 m2. Toelichting op samenwerking Bij het project zijn naast de gemeente ook het Wetterskip Fryslân betrokken. Daarnaast worden de bedrijven op het industrieterrein betrokken bij het project. Het Wetterskip is bij het project betrokken vanuit hun functie zuiveringsbeheerder en waterkwaliteitbeheerder. Daarnaast zal door de gemeente bij het Wetterskip Fryslân in het kader van de bijdrageregeling 'afkoppelen dakoppervlakken'

	een aanvraag worden ingediend om mee te financieren aan het project. De eigenaren van de bedrijven op het industrieterrein zullen voor de werkzaamheden die uitgevoerd moeten worden op hun terrein de gemeente toestemming moeten geven om de werkzaamheden uit te voeren
Legitimiteit	Het betreft eenmalige fysieke ingrepen waarbij meerdere rijksdoelen worden gediend. Er is sprake van een samenwerkingverband. Het betreft maatregelen die ook worden opgenomen in het eerste SGBP. Het wetterskip Fryslân heeft voor het afkoppelen van dakvlak een beleidsnotitie opgesteld. Hierin is aangegeven dat zij per vierkante meter een bijdrage levert van € 4,00. De bedrijven zullen geen financiële bijdrage leveren. Hun bijdrage zit in het verlenen van medewerking op hun terrein werkzaamheden (overlast) om regenwaterafvoeren af te koppelen van de huidige rioolaansluiting en aan te sluiten op het nieuw aan te leggen hemelwaterriool. Het project dient meerdere rijksdoelen, namelijk het verbeteren van de waterkwaliteit door het terug dringen vuiluitstoot via riooloverstorten (KRW-doel) en het voorkomen van wateroverlast in stedelijk gebied door overlopende riolen als gevolg van de klimaatsverandering en ruimte voor water (WB21-doel).
Doelmatigheid (effectiviteit)	Op dit moment wordt in samenwerking met het Wetterskip gewerkt Door de werkzaamheden (vervangen riolering, herstraten en aanleg hemelwaterriool) te combineren wordt er voor gezorgd dat er in één keer een goed systeem en meteen functionerend systeem aangelegd wordt. Daarnaast heeft het combineren van werkzaamheden een kostenbesparend voordeel ten op zichte van dat alle werkzaamheden afzonderlijk worden uitgevoerd.
Efficiency	Het project heeft tot gevolg dat riooloverstorten minder snel zullen gaan werken, wat weer ten goede komt aan de waterkwaliteit. Hierdoor past het binnen de ecologische doelen en maatregelen van het KRW. Daarnaast is dit een maatregel die past binnen de WB21 om wateroverlast als gevolg van de klimaatsverandering te voorkomen. Indirect heeft het afkoppelen positieve gevolgen voor het overstort in de kern De Blesse en voor de rioolwaterzuivering in Wolvega. Vanuit Noordwolde wordt het afvalwater via een persleiding van het Wetterskip getransporteerd naar de kern De Blesse. Hier lost de persleiding in het vrijval stelsel. De overstorten van dit stelsel worden belast met het afvalwater uit Noordwolde. Door het afkoppelen van het verhard oppervlak in Noordwolde kan de grote van de lozing terug worden geschroefd waardoor ook de belasting op de riooloverstorten in De Blesse verlaagd wordt. Vanuit de kern De Blesse wordt het afvalwater via een persleiding van het Wetterskip

	getransporteerd naar de rioolwaterzuivering in Wolvega. Door het afkoppelen van verhard oppervlak zal er minder regenwater op de zuivering terecht komen wat op zich weer van invloed is op het zuiveringsrendement van de rioolwaterzuivering. Uit bovenstaande blijkt al dat het afvalwater uit Noordwolde een aantal malen verpompt wordt. Dit kost energie. Het afkoppelen van verhard oppervlak draagt in zekere zin ook bij aan het terug dringen van het energie verbruik.
Kosten	De totale projectkosten bedragen: €790.500. Bijdrage projectpartners: Wetterskip Fryslân: €176.000 Gemeente Weststellingwerf: €386.350 Tekort: € 228.150 Kosten per jaar (uitgavenritme): 2008: € 395.250 2009: € 395.250 Onderbouwing van de kosten: Aanleg HWA-riool €590.500 Herstraten € 200.000
Gevraagde rijksbijdrage	€228.150 (29%) Op dit moment voldoet de gemeente al aan de basisinspanning. De gemeente wil echter de mogelijkheden die nu geboden worden door de rioolvervanging en herbestrating gebruiken om af te koppelen en daarmee een hoger ambitieniveau te bereiken.
Contactpersoon	Organisatie: Gemeente Weststellingwerf - Afdeling openbare Werken Naam: [REDACTED] Beleidsmedewerker Riolerings Postadres: Postbus 60 Postcode en plaats: 8470 AB WOLVEGA Telefoonnummer: [REDACTED] Emailadres: [REDACTED]

Projectnummer	19
Synergiepakket	130%
Projectnaam	Aanleg helofytenfilter voor lozing hemelwater in natuurgebied, Wolvega Zuid
Projectlocatie	Waterlichamen 'De Linde' - NL02L1 'De Schipsloot' - NL02L9d.
Projectpartners	Gemeente Weststellingwerf Provincie Friesland It Fryske Gea Wetterskip Fryslân Dienst Landelijk Gebied
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2010
Projecteinde	31-12-2010
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	Doelstelling De doelstelling van het project is uiteindelijk tweërlei. Aan de ene kant dient het om de vuiluitstoot via de riooloverstorten verder terug te dringen en aan der andere kant om wateroverlast in de toekomst te voorkomen. Riooloverstorten: Het afkoppelen zorgt er tevens voor dat de riooloverstorten minder vaak gaan werken. Dit is positief voor de waterkwaliteit van onder anderen 'De Linde' en 'De Schipsloot'. (KRW type R5 en M3) Wateroverlast: In verband de stedelijke wateropgave is het rioolstelsel van Wolvega doorgerekend met bui 10. De berekening geeft 'water op straat' aan. Op enkele plaatsen leidt dit tot wateroverlast. Om wateroverlast te voorkomen zal er verhard oppervlak afgekoppeld moeten worden. Het is moeilijk om hiervan meetbare resultaten te geven. Wel zullen de riooloverstorten aangesloten worden op een centraal registratiesysteem. Hierdoor wordt geregistreerd wanneer het riooloverstort werkt. Dit kan weer worden vergeleken met het aantal malen dat het riooloverstort per jaar volgens de berekeningen zou moeten werken. Dit aantal is ook vastgelegd in de vergunning die is afgegeven in het kader van de Wet Verontreiniging Oppervlaktewater Korte projectomschrijving Om in de kern Wolvega in de toekomst wateroverlast te voorkomen (stedelijke wateropgave) zal er verhard oppervlak afgekoppeld moeten worden. Voorkeur voor het lozen van hemelwater, is op de boezem. Voor Wolvega geldt dat dit aan de noordkant kan op 'De Schipsloot' en aan de zuidkant op 'De Linde'. Daarnaast zijn er een aantal locaties waar op de polder geloosd moet worden. Lozen op 'De Linde' vraagt om een grote investering omdat er een lange afvoerleiding aangelegd moet worden vanuit de kern Wolvega naar het lozingspunt op 'De Linde'. Aan de zuidkant van Wolvega zijn een aantal partijen bezig met het ontwikkelen

	van een uitloopgebied van 'De Linde' (project 'Wolvega Zuid'). Wil de gemeente het hemelwater afvoeren naar 'De Linde', dan zal de gemeente in het project moeten participeren. Doordat het uitloopgebied ingericht wordt als natuurgebied mag er alleen hemelwater uit de kern worden geloosd als dit loopt via een helofytenfilter. Voor dit filter zal de gemeente grond aan moeten kopen. Naast de aanleg van het helofytenfilter moet er vanuit de kern een hemelwaterriool aangelegd worden. De aanleg zal voor een groot deel gecombineerd worden met de herinrichting van gedeelte van de bovenliggende weg (de Steenwijkerweg). In het kader van de synergiegelden wordt voor de aanleg van het helofytenfilter in het uitloopgebied een bijdrage gevraagd.. Toelichting samenwerkingverband Het uitloopgebied van 'De Linde', waarin het helofytenfilter is opgenomen, is één van de vier deelplannen uit van het project 'Wolvega Zuid'. Het project 'Wolvega Zuid' is gericht op kadereconstructie, uitbreiding van EHS, aanleg recreatieve voorzieningen en aanleg (nood)waterberging. Het project wordt uitgevoerd in samenwerking met de Provincie Friesland, It Fryske Gea, Wetterskip Fryslân en de Dienst Landelijk Gebied. Taakverdeling tussen de partijen: Dienst landelijk Gebied: bereidt het project voor. Zij zorgt voor de afstemming tussen de partijen. Provincie Fryslân: uitbreiding EHS en aanleg (nood)waterberging It Fryske Gea: uitbreiding EHS en aanleg recreatieve voorzieningen Wetterskip Fryslân: kadereconstructie en aanleg (nood)waterberging Gemeente: aanleg recreatieve voorzieningen en aanleg helofytenfilter
Legitimiteit	Het betreft eenmalige fysieke ingrepen waarbij meerdere rijksdoelen worden gediend. Er is sprake van een samenwerkingverband. Het betreft maatregelen die ook worden opgenomen in het eerste SGBP. In zekere zin is er sprake van bovenregionale belangen. Door de aanleg van de (nood)waterberging worden problemen benedenstrooms opgelost. Deze problemen hebben betrekking op de afvoer van water dat komt uit het bovenstroomsgebied. Het project dient meerdere rijksdoelen, namelijk het verbeteren van de waterkwaliteit (terug dringen vuiluitstoot via riooloverstorten) en het voorkomen van wateroverlast in stedelijk gebied door overlopende riolen als gevolg van de klimaatsverandering en ruimte voor water. Verbreden voorgenomen KRW maatregel Maatregelen voor het voorkomen van wateroverlast in stedelijk gebied zijn uitgespreid over een aantal jaren. In principe zijn betreft het maatregelen die gericht zijn op het afkoppelen van verhard oppervlak. Hiervoor wordt een regenwaterriool aangelegd dat vrij uitstroomt op

	oppervlaktewater. Zuivering van regenwater is niet nodig mits dit aan de normen voldoet. Door de mogelijkheid om het afkoppelen op te nemen in het project 'Wolvega Zuid' wordt het regenwater door een helofytenfilter gezuiverd voordat het wordt geloosd op het boezemwater. Dit is een extra plus op de geplande afkoppel projecten. Op dit moment wordt in samenwerking met het Wetterskip gewerkt aan het in kaart brengen van de stedelijke wateropgave. Hierdoor is niet bekend wat voor financiële gevolgen de stedelijke wateropgave mee brengt. Wel is duidelijk dat als wij wachten tot dat dit bekend is dat wij dan niet mee kunnen liften met het project 'Wolvega Zuid'. Gevolg is dat er meer geïnvesteerd moet worden om het regenwater vanuit de kern naar de zuidkant af te voeren (aanleg langere afvoerleiding en aanpassen van de ontvangende watergang waarvoor mogelijk nog grond aangekocht moet worden). Daarnaast wordt het regenwater in die situatie vrij op het oppervlaktewater geloosd zonder dat het 'gereinigd' wordt. Door nu het regenwater via het helofytenfilter te laten lopen wordt er gezien de waterkwaliteit een hogere ambitie nagestreefd.
Doelmatigheid (effectiviteit)	Door de werkzaamheden te combineren met de aanleg van het uitloopgebied worden kosten bespaard. Dit omdat er een veel kortere afvoerleiding aangelegd hoeft te worden om het regenwater vanuit de kern op 'De Linde' te kunnen lozen. In totaal scheelt dit de aanleg van 1,5 kilometer leiding met een doorsnede van 2,00 meter. Daarnaast zal er bij het niet aanleggen van het helofytenfilter een kleine polder ontstaan waardoor er een onlogische peilscheiding komt te liggen in het gebied. Hierdoor zullen er extra boezemkades aangelegd moeten worden. Daarnaast wordt het moeilijk om het hemelwater vanuit de kern naar 'De Linde' te krijgen. Gevolg is dat er kleinere afvoer systemen ontstaan die moeilijk zijn te onderhouden. (hoge onderhoudskosten). Met dit project worden dus hoge toekomstige kosten voorkomen. Zoals onder punt 4 'Legitimiteit' is vermeld, zijn wij in samenwerking met het Wetterskip bezig om de stedelijke wateropgave in beeld te brengen. De daaruit voortvloeiende maatregelen worden vervolgens op geld gezet. Dan pas wordt ook de financiering intern geregeld. Duidelijk is al wel dat stedelijk water vanuit de kern naar 'De Linde' afgevoerd moet worden. Echter het vooruitschuiven van de maatregel (aanleg helofytenfilter) kan nu niet plaats vinden omdat de financiën nog niet geregeld kunnen worden. Een rijksbijdrage in deze is gewenst om de aanleg van het helofytenfilter in combinatie met de andere werkzaamheden mogelijk te maken.
Efficiency	Het project levert een bijdrage aan het oplossen van de wateroverlast door afkoppelen en meer bergen. Dit heeft tot gevolg dat riooloverstorten minder snel zullen gaan werken, wat weer ten goede komt aan de waterkwaliteit. Hierdoor past het binnen de ecologische doelen en maatregelen van het KRW. Door het regenwater niet meteen af te voeren maar via het helofytenfilter en het natuurgebied, wordt voldaan aan de trits

	verzamelen, vasthouden en afvoeren, genoemd in de WB21. Daarnaast is dit een maatregel die past binnen de WB21 om wateroverlast als gevolg van de klimaatsverandering te voorkomen.
Kosten	De totale projectkosten bedragen: €1.135.000. Bijdrage projectpartners: Provincie Fryslân: € 242.500 Rijkswaterstaat: € 108.000 It Fryske Gea: € 23.000 Wetterskip Fryslân: €18.000 Gemeente Weststellingwerf: € 500.000 Financieel tekort: € 243.500 Kosten per jaar (uitgavenritme): 2010: € 1.175.000 Onderbouwing van de kosten: Aankoop grond: €300.000 Aanleg helofytenfilter: €500.000 Inrichting gebied gemeente: €335.000
Gevraagde rijksbijdrage	€ 243.500 (21% van de projectkosten) De bijdrage wordt aangevraagd omdat de financiering nog niet rond is dit omdat de stedelijke wateropgave nog niet bekend is. Wachten op het tijdstip dat de stedelijke wateropgave bekend is, zal inhouden dat de aanleg van het helofytenfilter niet meegenomen kan worden in het project 'Wolvega Zuid'. Dit heeft weer tot gevolg dat er een grotere investering moet worden gedaan om de afvoer van regenwater uit de kern naar 'De Linde' mogelijk te maken (zie punt 5. 'Doelmatigheid'). Aangezien er meerdere afkoppelprojecten plaats moeten vinden in het kader van de stedelijke wateropgave zal er een afweging plaats vinden welke projecten eerst uitgevoerd worden. Dit zal waarschijnlijk inhouden dat, gezien de investering, de afvoer naar 'De Linde' na 2015 plaats zal vinden. Met de gevraagde rijksbijdrage wordt het mogelijk om dit voor 2015 te bewerkstelligen.
Contactpersoon	Organisatie: Gemeente Weststellingwerf Afdeling openbare Werken Naam: [REDACTED] Postadres: Postbus 60 Postcode en plaats: 8470 AB WOLVEGA Telefoonnummer: 0561 [REDACTED] E-mailadres: [REDACTED]

Projectnummer	20
Synergiepakket	130%
Projectnaam	Herstructurering wijk Sinnebuorren Akkrum
Projectlocatie	KRW-lichamen NL02L9a en NL02L9b
Projectpartners	Gemeente Boarnsterhim Wetterskip Fryslân Woningbouwcorporatie Welkom
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2010
Projecteinde	31-12-2012
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	Beschrijving In de wijk Sinnebuorren wordt een deel van het huurwoningenbestand opgeknapt, een deel wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw, en de openbare ruimte wordt opnieuw ingericht. In combinatie hiermee wordt het bestaande gemengd rioolstelsel vervangen door een gescheiden rioolstelsel waarbij schoon regenwater rechtstreeks wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater. Het regenwater vanaf de intensievel bereiden weg in de wijk wordt door middel van een bermassage of zandfilter voorgezuiverd voordat dit naar het oppervlaktewater gaat. Het aan te leggen stelsel van regenwaterleidingen maakt het mogelijk op een goed functionerende drainage te realiseren en daarmee de plaatselijk vernattingsproblemen in deze laaggelegen wijk op te lossen. Er wordt extra oppervlaktewater langs en in de wijk gerealiseerd In het project wordt circa 16.800 m² verhard oppervlak afgekoppeld van het gemengd riool. In delen van de wijk worden drainages aangelegd en op de regenwaterleidingen aangesloten. Effecten van deze maatregel zijn: - vermindering emissie vanuit de riooloverstorten - verbetering zuiveringsprestatie van de nu zwaar belaste RWZI Akkrum door lagere aanvoer en 'dikker' afvalwater. - Oplossen vernattingsproblemen en natte kruipruimten in de wijk - Oplossen problemen met stagnerende rioolwaterafvoer vanuit de woningen bij regenval. - De berging in het oppervlaktewatersysteem (polder) wordt vergroot Samenwerking De herinrichting van het gebied qua woningbouw en openbare ruimte geschiedt in nauwe samenwerking tussen de gemeente en de woningbouwcorporatie Welkom. Daarnaast draagt het waterschap Wetterskip Fryslân bij aan de afkoppelmaatregelen en realisatie van waterberging bij te dragen.
Legitimiteit	Het zijn eenmalige, fysieke ingrepen die bijdragen aan de doelen van de KRW. De maatregel is/wordt opgenomen in SGBP 2009-2015. Het project dient twee rijksdoelen, namelijk het verbeteren van de waterkwaliteit van twee KRW waterlichamen en het oplossen van waterhuishoudingsproblemen (natte percelen/kruipruimten en stagnerende afvoer riolen) c.q. klimaatbestendig maken van

	de wijk. Het project wordt samen met de woningbouwcorporatie Welkom en in samenspraak met Wetterskip Fryslân uitgevoerd.
Doelmatigheid	<i>Door (combinaties van) maatregelen worden (toekomstige) kosten voorkomen; Afkoppelen van de dakoppervlakken/woningen wordt gecombineerd met de woningrenovatie. Aanleg van regenwaterleidingen wordt gecombineerd met het opnieuw inrichten van de openbare ruimte. Deze combinaties van werkzaamheden zorgen voor besparing in de eenmalige kosten en geven slechts één maal hinder voor de bewoners/omgeving. Door afkoppelen kan (toekomstige) investering in de uitbreiding van de RWZI Akkrum worden uitgesteld of voorkomen.</i> <i>Er wordt een zodanig ruimtelijke kwaliteit gerealiseerd dat het geheel meerwaarde heeft ten opzichte van realisatie van afzonderlijke maatregelen; Door sloop en herschikking worden het mogelijk de structuur van de openbare ruimte te verbeteren en extra oppervlaktewater te realiseren. De aanleg van oppervlaktewater geeft een verbetering van de waterhuishouding (robuust watersysteem, is polderwater) en daarnaast een vergroting van de ruimtelijke kwaliteit van de wijk.</i>
Efficiency	De beschreven maatregelen dragen bij aan de de stedelijke wateropgave door aanpak grondwater-/vernattingsproblematiek en realisatie van een robuust oppervlaktewatersysteem(klimaatbestendig maken, Stedelijke Wateropgave),, én levert een bijdrage aan de KRW-doelen in de vorm van vermindering van de emissies vanuit de twee overstorten in Akkrum, en tevens een vermindering van de emissie van de RWZI (beter zuiveringsrendement). Het gaat hierbij op emmissies rechtstreeks op KRW-waterlichamen.
Kosten	Totale kosten: €694.800 Bijdrage projectpartners De woningbouwcorporatie draagt de kosten van de drainages (op de percelen), € 50.000. De resterende kosten zullen worden gedragen door het waterschap en de gemeente. Van de zijde van het waterschap kunnen hier echter geen concrete toezeggingen worden gedaan, behalve dat binnen het huidige waterschapsbeleid een bijdrage wordt vertrekt van € 4,- per m2 afgekoppeld dakoppervlak (x 6500 m2 is € 26.000,-) Kosten per jaar (uitgavenritme) 2010: Engineering niet subsidiabel 2011: 50% realisatie € 347.400 2012: 50% realisatie € 347.400 Onderbouwing kosten Afkoppelen 4480 m2 wegoppervlak met zuiveringsvoorziening € 156.800 5850 m2 wegoppervlak zonder zuiveringsvoorziening € 175.500 6500 m2 dakoppervlak <u>€ 162.500</u> Totaal afkoppelkosten <u>€ 494.800</u>

	Aanleg drainages € 50.000 Realisatie waterberging € 150.000 Totale realisatiekosten van genoemde waterhuishoudingsmaatregelen komen hiermee op € 694.800 (exclusief BTW)
Gevraagde rijksbijdrage	Voor het geheel wordt de maximale rijksbijdrage (30%) gevraagd wat neerkomt op € 208.440 In een met dit project samenhangend project in Aldeboarn is gebleken dat het afkoppelen plaatsvindt in een zogenaamd zettingsgevoelig gebied (veengrond). Dit blijkt ook zo te zijn in onderhavig project. Dat het project wordt uitgevoerd in een zettingsgevoelig gebied betekent dat er hoge additionele kosten optreden voor maatregelen ter voorkoming van schade aan riool door verzakking (piepschuimfundering en/of lichte materialen in rioolsleuf en wegfundering). Hierdoor is er sprake van een onevenredige financiële opgave voor de gemeente die niet door gemeente alleen kan worden gedragen. Het gemeentelijke GRP-budget is door de hoge additionele kosten in het zusterproject in Aldeboarn nagenoeg uitgeput. Deze kosten hebben in 2007 geleid tot een negatief aanbestedingsresultaat. Zonder de gevraagde rijksbijdrage zou daarom het project niet kunnen worden uitgevoerd.
Contactpersoon	Organisatie: Gemeente Boarnsterhim Naam: [REDACTED] Telefoonnummer: 0566 [REDACTED] Adres: Postbus 40 Postcode en plaats: 9000 AA GROU Emailadres: [REDACTED]

Projectnummer	21
Synergiepakket	130%
Projectnaam	Afkoppelen regenwater in herstructureringsproject Akkrum Oost
Projectlocatie	Friese boezem, grote ondiepe kanalen NL02L9a (De Boarn) Friese boezem, grote diepe kanalen) code NL02L9b
Projectpartners	Gemeente Boarnsterhim Wetterskip Fryslân Woningbouwcorporatie Welkom
Additionele projectpartners	-
Projectstart	01-01-2009
Projecteinde	31-12-2009
Landelijk/Stedelijk	Stedelijk
Projectbeschrijving	Korte projectbeschrijving Doelstelling is vermindering vuilemissie vanuit riooloverstorten en vanuit rioolwaterzuivering (RWZI) Akkrum en voorkomen water-op-straat-problematiek (Stedelijke Wateropgave) Het beoogde resultaat is afkoppelen van tenminste 6300 m2 verhard oppervlak. <i>Maatregelen:</i> Het gemengd rioolstelsel wordt omgebouwd naar een gescheiden rioolstelsel waarbij het regenwaterrechtstreeks wordt afgevoerd naar het oppervlaktewater. De Gemeente Boarnsterhim en Wetterskip Fryslân hebben een overeenkomst gesloten waarin is overeengekomen dat de gemeente tenminste 6300 m2 verhard oppervlak gaat afkoppelen in herstructureringsproject Akkrum Oost. Het herstructureringsproject (opknappen/opwaarderen huurwoningen en openbare ruimte) wordt uitgevoerd in samenwerking met de woningbouwcorporatie Welkom.
Legitimiteit	Het project dient twee rijksdoelen, namelijk het verbeteren van de waterkwaliteit van twee KRW waterlichamen en het klimaatbestendig maken van het rioolstelsel in Akkrum met de wijk Akkrum Oost als onderdeel. Effecten van de maatregelen zijn: • vermindering emissie vanuit de riooloverstorten in Akkrum • verbetering zuiveringsprestatie van de nu zwaar belaste Rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) Akkrum door lagere aanvoer en 'dikker' afvalwater. • vermindering water-op-straatproblemen nu en in de toekomst (Stedelijke Wateropgave)
Doelmatigheid (effectiviteit)	Door de rioleringswerkzaamheden uit te voeren in combinatie met het opwaarderen van de (verouderde) openbare ruimte kunnen de werkzaamheden tegen lagere kosten worden uitgevoerd dan wanneer de uitvoering van deze maatregelen afzonderlijk plaatsvindt. Exploitatiekosten op de RWZI worden gemitigeerd door minder aanvoer afvalwater.

	Door een negatief aanbestedingsresultaat van een in 2007 aanbesteed herstructureringsproject wordt een vrij groot beslag gelegd op de rioleringsgelden binnen GRP. Dit geeft krapte in de beschikbare middelen voor de riolerings/afkoppelmaatregelen in nog uit te voeren herstructureringsprojecten waaronder Akkrum Oost.
Efficiency	De beschreven maatregelen dragen bij aan de stedelijke wateropgave in de vorm van vermindering water-opstraatproblematiek en klimaatbestendig maken van het rioolstelsel, én levert een bijdrage aan de KRW-doelen in de vorm van vermindering van de emissies vanuit de twee overstorten in Akkrum, en de RWZI op/naar twee KRW-waterlichamen
Kosten	Totale projectkosten: €252.100 (excl btw) Bijdrage van de projectpartners: Gemeente Boarnsterhim: €88.235 Wetterskip Fyslan €88.235 Kosten per jaar (uitgavenritme) 2009: €52.100 Onderbouwing van de kosten De kosten van het opknappen van de woningen en de openbare ruimte worden gedragen door de gemeente en het de woningbouwcorporatie Welkom. Welkom draagt echter niet bij aan de riolerings-/afkoppelmaatregelen. De realisatiekosten van de afkoppelmaatregelen worden geraamd op € 300.000, inclusief BTW (€ 252.100 excl. BTW). Gemeente Boarnsterhim en Wetterskip Fryslân dragen ieder de helft van de kosten conform de hierover afgesloten overeenkomst. Vooralsnog gaan wij uit van de volledige realisatie van het afkoppelwerk (aanleg regenwaterleidingen) dus de volledige realisatiekosten in 2009.
Gevraagde rijksbijdrage	€75.630 (30% van de projectkosten) In een met dit project samenhangend project in Aldeboarn is gebleken dat het afkoppelen plaatsvindt in een zogenaamd zettingsgevoelig gebied (veengrond). Dit blijkt ook zo te zijn in onderhavig project. Dat het project wordt uitgevoerd in een zettingsgevoelig gebied betekent dat er hoge additionele kosten optreden voor maatregelen ter voorkoming van schade aan riool door verzakking (piepschuimfundering en/of lichte materialen in rioolsleuf en wegfundering). Hierdoor is er sprake van een onevenredige financiële opgave voor de gemeente die niet door gemeente alleen kan worden gedragen. Het gemeentelijke GRP-budget is door de hoge additionele kosten in het zusterproject in Aldeboarn nagenoeg uitgeput. Deze kosten hebben in 2007 geleid tot een negatief aanbestedingsresultaat. Zonder de gevraagde rijksbijdrage zou daarom het project niet kunnen worden uitgevoerd.
Contactpersoon	Organisatie: gemeente Boarnsterhim Naam: [REDACTED] Adres: Postbus 40 Postcode en plaats: 9000 AA GROU Telefoonnummer (0566) [REDACTED] E-mail: [REDACTED]

Bijlage 3:
Getekende intentieovereenkomsten

Intentieovereenkomst

Structuurvisie Meerweg – deelplan Oost Gemeente Haren

De partijen:

1. Waterschap Noorderzijlvest, Postbus 18, 9700 AA Groningen
2. Gemeente Haren, Postbus 21, 9750 AA Haren

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kaderrichtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheerplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere Rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van de natuurwaarden.
- Het *RBO Rijn-Noord/Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied.
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheerplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn-Noord/Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaat uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat het waterschap Noorderzijlvest en de gemeente Haren gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregel te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat "Structuurvisie Meerweg Oost".

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Het Waterschap Noorderzijlvest.

De Gemeente

De gemeente Haren.

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn-Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn-Noord/Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kaderrichtlijn Water bij het Rijk.

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk wordt opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering;
- De verdeling van de kosten voor de partijen;
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing).

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (Ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op:

Gemeente:

Haren

Vertegenwoordigd door:

.....

Datum:

24 april 2008

Plaats:

Haren

Waterschap:

Noorderzijlvest

Vertegenwoordigd door:

.....

Datum:

23 april 2008

Plaats:

Groningen

Intentieovereenkomst

Waterstructuurplan Noorddijk (fase 2) gemeente Groningen

De partijen:

1. Waterschap Noorderzijlvest, Postbus 18, 9700 AA Groningen
2. Gemeente Groningen, Postbus 7081, 9701 JB Groningen

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kaderrichtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheerplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere Rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van natuurwaarden.
- Het *RBO Rijn-Noord/Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied.
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheerplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn-Noord/Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaat uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat het waterschap Noorderzijlvest en de gemeente Groningen gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregel te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat "Waterstructuurplan Noorddijk (fase 2)"

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Het Waterschap Noorderzijlvest.

De Gemeente

De gemeente Groningen.

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn-Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn-Noord/Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kaderrichtlijn Water bij het Rijk.

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk wordt opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering;
- De verdeling van de kosten voor de partijen;
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing).

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (Ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op:

Gemeente: Groningen

Vertegenwoordigd door:

Datum:

Plaats:

Waterschap:

Noorderzijlvest

Vertegenwoordigd door:

Datum:

Plaats:

W E T T E R S K I P
F R Y S L Â N

Provincie Fryslân
T.a.v. [REDACTED]
Postbus 20120
8900 AM LEEUWARDEN

Leeuwarden, 24 april 2008
Bijlage(n): 2

Ons kenmerk: WFN0805920
Tel: (058) 292 [REDACTED]

Afdeling Bedrijfsvoering
[REDACTED] kenmerk:

Onderwerp:
intentie verklaring KRW synergieregeling Heerenveen

Geachte [REDACTED];

Als bijlagen treft u aan de ondertekende intentieverklaring van de gemeente Heerenveen met betrekking tot de ingediende projecten voor de KRW synergieregeling en de daarbij behorende projectbeschrijvingen.

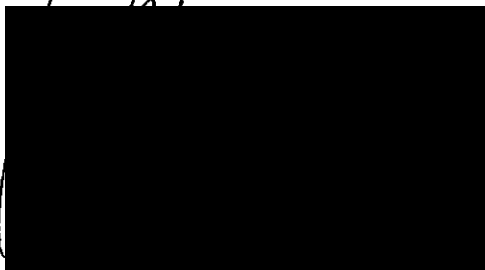
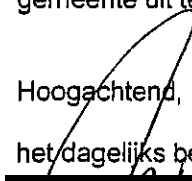
De intentieverklaring van de gemeente heeft betrekking op 4 projecten.

In de bijeenkomst op 17 april 2008 heeft het RBO Rijn Noord ingestemd met de indiening voor de KRW synergieregeling van de onder 1 en 2 genoemde projecten in de intentieverklaring, te weten WOP de Akkers en WOP Heerenveen midden.

Voor deze twee projecten geeft Wetterskip Fryslân aan de intentie te hebben deze gezamenlijk met de gemeente uit te voeren.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân,



GEMEENTE



HEERENVEEN

CRACKSIRAAI 2 POSTBUS 15000 8440 GA HEERENVEEN
TELEFOON 0513-617617 TELEFAX 0513-617475
e-mail: Gemeente@heerenveen.nl

RBO Rijn-Noord
t.a.v. [REDACTED]
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

uw brief van: ons kenmerk: bijlage(n): datum:
WK-08.3002314 23 april 2008

Onderwerp:

Intentieverklaring gemeente Heerenveen ten aanzien van de "synergiegelden" KRW

Geachte [REDACTED]

De gemeente Heerenveen heeft in het kader van de regeling "synergiegelden" voor de KRW vier projecten bij u (als voorzitter van het RBO) ingediend. De indiening van de projecten verliep via de gemeentelijke waterambassadeur voor Friesland, mevrouw E. Schuiling. Het betreft de volgende projecten:

1. WOP de Akkers;
2. WOP Heerenveen midden;
3. Parallelweg en omgeving en
4. Ombouwen VGS (Verbeterd Gescheiden Riolering) naar gescheiden riolering

Deze projecten zijn een uitwerking van de stedelijke wateropgave, waarbij het Wetterskip Fryslân de partner van de gemeente is. Omdat besluitvorming over de stedelijke wateropgave pas na de zomer plaatsvindt is voor een deel van deze projecten nog geen dekking. De subsidieverlener verlangt daarom van beide partijen een bestuurlijke intentieverklaring, waarin zij zich committeren aan de voorgenomen maatregelen/projecten. In de periode na de toekenning van de "synergiegelden" is er de mogelijkheid om bij raadsbesluit over te gaan tot verankering van deze intenties.

Middels deze brief laten wij u weten dat wij de intentie hebben de vier benoemde projecten uit te voeren, met dien verstande dat de verankering plaatsvindt bij behandeling van de stedelijke wateropgave in september/oktober 2008 in de gemeenteraad.

Door onze partner, het Wetterskip Fryslân, wordt aan het RBO ook een brief gestuurd waarin zij ook de intentie uitspreekt om de voorgenomen projecten samen met ons uit te voeren. Deze brief en de brief van het Wetterskip Fryslân vormen onze gezamenlijke intentieverklaring.

Indien u nadere inlichtingen over deze brief wenst, kunt u bellen met ing. [REDACTED] telefoon [REDACTED]

Intentieovereenkomst

Boarnsterhim – Akkrum Oost

De partijen:

1. Wetterskip Fryslan
2. Gemeente Boarnsterhim

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kader Richtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheerplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van de voorwaarden voor de recreatie.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheersplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaan uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat Wetterskip Fryslan en de gemeente Boarnsterhim gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregelen te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat Akkrum-Oost

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Wetterskip Fryslan

De Gemeente

De gemeente Boarnsterhim.

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kader Richtlijn Water bij het Rijk.

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering
- De verdeling van de kosten voor de partijen.
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing)

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op

Datum; 29 april 2008

Plaats; Leeuwarden

Namens:

Gemeente:

Vertegenwoordigd door:

Waterschap:

Vertegenwoordigd door:

Intentieovereenkomst

Boarnsterhim - Sinnebuorren

De partijen:

1. Wetterskip Fryslan
2. Gemeente Boarnsterhim

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kader Richtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheerplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van de voorwaarden voor de recreatie.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheersplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaan uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat Wetterskip Fryslan en de gemeente Boarnsterhim gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregelen te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat Sinnebuorren.

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Wetterskip Fryslan

De Gemeente

De gemeente Boarnsterhim .

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kader Richtlijn Water bij het Rijk.

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering
- De verdeling van de kosten voor de partijen.
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing)

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op

Datum;

24 april 2008

Plaats ;

Gorinchem

Namens:

Gemeente:

[Redacted signature]

Vertegenwoordigd door:

[Redacted signature]

Waterschap:

[Redacted signature]

Vertegenwoordigd door:

[Redacted signature]

Intentieovereenkomst

Oppervlakkig afkoppelen dorpskernen Westernieland en Houwerzijl gemeente De Marne

De partijen:

1. Waterschap Noorderzijlvest, , Postbus 18, 9700 AA Groningen
2. Gemeente De Marne, Postbus 11, 9965 ZG Leens

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kaderrichtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheerplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere Rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van natuurwaarden.
- Het *RBO Rijn-Noord/Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied.
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheerplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn-Noord/Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaat uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat het waterschap Noorderzijlvest en de gemeente De Marne gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregel te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat "Oppervlakkig afkoppelen dorpskernen Westernieland en Houwerzijl".

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Het Waterschap Noorderzijlvest.

De Gemeente

De gemeente De Marne.

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn-Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn-Noord/Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kader Richtlijn Water bij het Rijk.

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk wordt opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. ♣

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering;
- De verdeling van de kosten voor de partijen;
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing).

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (Ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op:

Gemeente: De Marne

Vertegenwoordigd door:

Datum:

24-04-2008

Plaats:

Heere

Waterschap:

Noorderzijlvest

Vertegenwoordigd door:

Datum:

23 apr. 1 2008

Plaats:

Groningen

Intentieovereenkomst

Harlingen - Oosterparkwijk

De partijen:

1. Wetterskip Fryslan
2. Gemeente Harlingen

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kader Richtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheerplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van de voorwaarden voor de recreatie.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheersplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaan uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat Wetterskip Fryslan en de gemeente Harlingen gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregelen te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat Oosterparkwijk

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Wetterskip Fryslan

De Gemeente

De gemeente Harlingen

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kader Richtlijn Water bij het Rijk.

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering
- De verdeling van de kosten voor de partijen.
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing)

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op

Datum; 29 april 2008

Plaats; Leiden

Namens:

Gemeente: Haarlingen

Vertegenwoordigd door:

Waterschap:

Vertegenwoordigd door:

Intentieovereenkomst

Harlingen - Achlumerdijk

De partijen:

1. Wetterskip Fryslan
2. Gemeente Harlingen

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kader Richtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheerplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van de voorwaarden voor de recreatie.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheersplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaan uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat Wetterskip Fryslan en de gemeente Harlingen gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregelen te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat Achlumerdijk

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Wetterskip Fryslan

De Gemeente

De gemeente Harlingen

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelenprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kader Richtlijn Water bij het Rijk.

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering
- De verdeling van de kosten voor de partijen.
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing)

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op

Datum; 24 april 2008

Plaats; Groningen

Namens:

Gemeente:

Vertegenwoordigd door:

Waterschap:

Vertegenwoordigd door:

Intentieovereenkomst **Gaasterlan-Sleat - Sondel**

De partijen:

1. Wetterskip Fryslan
2. Gemeente Gaasterlan-Sleat

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kader Richtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheersplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van de voorwaarden voor de recreatie.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheersplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaan uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat Wetterskip Fryslan en de gemeente Gaasterlan-Sleat gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregelen te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat Sondel

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Wetterskip Fryslan

De Gemeente

De gemeente Gaasterlan-Sleat

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kader Richtlijn Water bij het Rijk.

1	2	MD	AFK	BEHEER
0 Buza	0 Fin. Beleid	0 RO	0 Beheer	
0 Welzijn	0 P&O	0 Milieu	0	
0 Best. Za.	0 Belast.	0 Stedeb		
0 Onderw.	0 Fac. Adm.	0 BWT		
0 Sport	0 Voorlicht.	0 Handh.		
0 Recr.	0 Archief	0 Civiel		
0	0	0 Ec. zkn		
		0		

ONTVANGEN

24 APR 2008

Reg.Nr. In 0800638

BESTUUR	BESTUUR	DIR.	PROJ. GR.
0 Raad	0 B&W	0 directie	0
0 Gmte	0 Burg.	0	0
0	0 Welz.	0	0
0	0		

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering
- De verdeling van de kosten voor de partijen.
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing)

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (Ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op

Datum; 24 april 2008

Plaats ; Geertruidkerk

Namens:

Gemeente:

Vertegenwoordigd door

Waterschap:

Vertegenwoordigd door

Intentieovereenkomst

Smallingerland – De Bouwen

De partijen:

1. Wetterskip Fryslan
2. Gemeente Smallingerland

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kader Richtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheerplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van de voorwaarden voor de recreatie.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheersplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaan uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat Wetterskip Fryslan en de gemeente Smallingerland gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregelen te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat De Bouwen

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Wetterskip Fryslan

De Gemeente

De gemeente Smallingerland.

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kader Richtlijn Water bij het Rijk.

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering
- De verdeling van de kosten voor de partijen.
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing)

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op

Datum;

Plaats ;

Namens:

Gemeente:

Vertegenwoordigd door

Waterschap:

Vertegenwoordigd door

Intentieovereenkomst

Weststellingwerf - Wolvega

De partijen:

1. Wetterskip Fryslan
2. Gemeente Weststellingwerf

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kader Richtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheerplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van de voorwaarden voor de recreatie.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheersplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaan uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat Wetterskip Fryslan en de gemeente Weststellingwerf gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregelen te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat Wolvega

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Wetterskip Fryslan

De Gemeente

De gemeente Weststellingwerf

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kader Richtlijn Water bij het Rijk.

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering
- De verdeling van de kosten voor de partijen.
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing)

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op

Datum;

Plaats ;

Namens:

Gemeente:

Vertegenwoordigd door

Waterschap:

Vertegenwoordigd door

Intentieovereenkomst

Weststellingwerf - Noordwolde

De partijen:

1. Wetterskip Fryslan
2. Gemeente Weststellingwerf

Overwegingen:

- Op 27 februari 2008 heeft de Staatssecretaris een brief gestuurd aan alle gemeenten en waterschappen over het opstellen van een maatregelenprogramma voor synergiegelden Kader Richtlijn Water (KRW). De synergiegelden zijn in eerste instantie bedoeld om een impuls te geven aan de uitvoering van de KRW-maatregelen, en daarmee aan opname van de maatregelen in het Stroomgebiedbeheerplan.
- De regeling stimuleert het combineren van maatregelen om zowel de waterkwaliteit te verbeteren, als ook de verbetering van andere rijksdoelen zoals het verkleinen van de kans op wateroverlast in landelijk en stedelijk gebied, het bestrijden van verdroging of het verbeteren van de voorwaarden voor de recreatie.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* heeft een evenwichtig programma opgesteld van projecten voor zowel landelijk als stedelijk gebied
- Het maatregelenprogramma voldoet aan de door het Rijk opgestelde criteria, zoals legitimiteit, doelmatigheid en efficiency.
- De maatregelen moeten gekoppeld zijn/worden aan de KRW-maatregelen uit het Stroomgebiedbeheersplan 2009-2015.
- Het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* moet het maatregelenprogramma voor 1 mei 2008 indienen bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.
- Het maatregelenprogramma bestaan uit projecten die zullen worden gerealiseerd door samenwerkende partijen, waaronder tenminste één overheidspartij.
- In deze intentieovereenkomst wordt de afspraak uit de synergieregeling uitgewerkt dat Wetterskip Fryslan en de gemeente Weststellingwerf gezamenlijk de intentie uitspreken om de bovengenoemde maatregelen te gaan uitvoeren en ieder hierin een aandeel voor haar rekening neemt zoals nader is omschreven in het aangeleverde projectformat Noordwolde

De partijen komen het volgende overeen:

ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1 (Begripsbepalingen)

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt verstaan onder:

De Partijen

De partijen die de intentieovereenkomst hebben ondertekend.

Het Waterschap

Wetterskip Fryslan

De Gemeente

De gemeente Weststellingwerf

Maatregelenprogramma's synergiegelden KRW voor Rijn Noord en Nedereems.

Het maatregelenprogramma dat in de vergadering van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* van 17 april 2008 is vastgesteld.

Maatregel

De maatregel zoals genoemd in de aanhef van deze intentieovereenkomst en welke is opgenomen in de maatregelprogramma's van het *RBO Rijn Noord/ Stuurgroep water 2000+* ten behoeve van de aanvraag synergiegelden Kader Richtlijn Water bij het Rijk.

Artikel 2 (Doel)

De maatregelen zoals vermeld in het maatregelenprogramma moeten worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan. De waterschappen verplichten zich hiermee de maatregelen op te nemen in het Waterbeheerplan. Gemeenten zijn niet verplicht de maatregel op te nemen in de beleidsplannen; een Raadsbesluit voor 1 november 2008 volstaat om de maatregel te laten opnemen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Met deze intentieverklaring maken beide partijen zich er sterk voor dat de maatregel daadwerkelijk worden opgenomen in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 3 (Inspanningsverplichting besluitvorming SGBP)

De partijen zetten zich tot het uiterste in om ná ondertekening van de intentieovereenkomst zo spoedig, mogelijk doch uiterlijk 1 november 2008, tot besluitvorming te komen over de opname van de maatregel in het Stroomgebiedbeheerplan.

Artikel 4 (Voorwaarden uitwerking)

Een nadere uitwerking van de maatregel moet leiden tot overeenstemming over:

- De periode van uitvoering
- De verdeling van de kosten voor de partijen.
- De locatie waar de maatregel wordt uitgevoerd (indien van toepassing)

Partijen stellen alle informatie die nodig is voor de uitvoering van de maatregel zo spoedig mogelijk beschikbaar.

Artikel 5 (Beëindiging overeenkomst)

Elk van de partijen is gerechtigd de overeenkomst te beëindigen, mits het besluit daartoe tenminste drie maanden tevoren aan de andere partijen schriftelijk is bekendgemaakt. Gedurende deze periode van drie maanden zullen partijen zich inspannen om een nieuwe overeenkomst te sluiten, welke aan de wensen van de partijen voldoet.

Artikel 6 (Ontbinding)

Beide partijen kunnen de overeenkomst kosteloos ontbinden mits wordt voldaan aan de voorwaarden zoals genoemd in artikel 5.

Artikel 7 (ingang en duur overeenkomst)

Deze intentieovereenkomst treedt in werking op de datum van ondertekening en geldt totdat er een besluit wordt genomen als genoemd in artikel 3.

Aldus overeengekomen en getekend op

Datum;

Plaats ;

Namens:

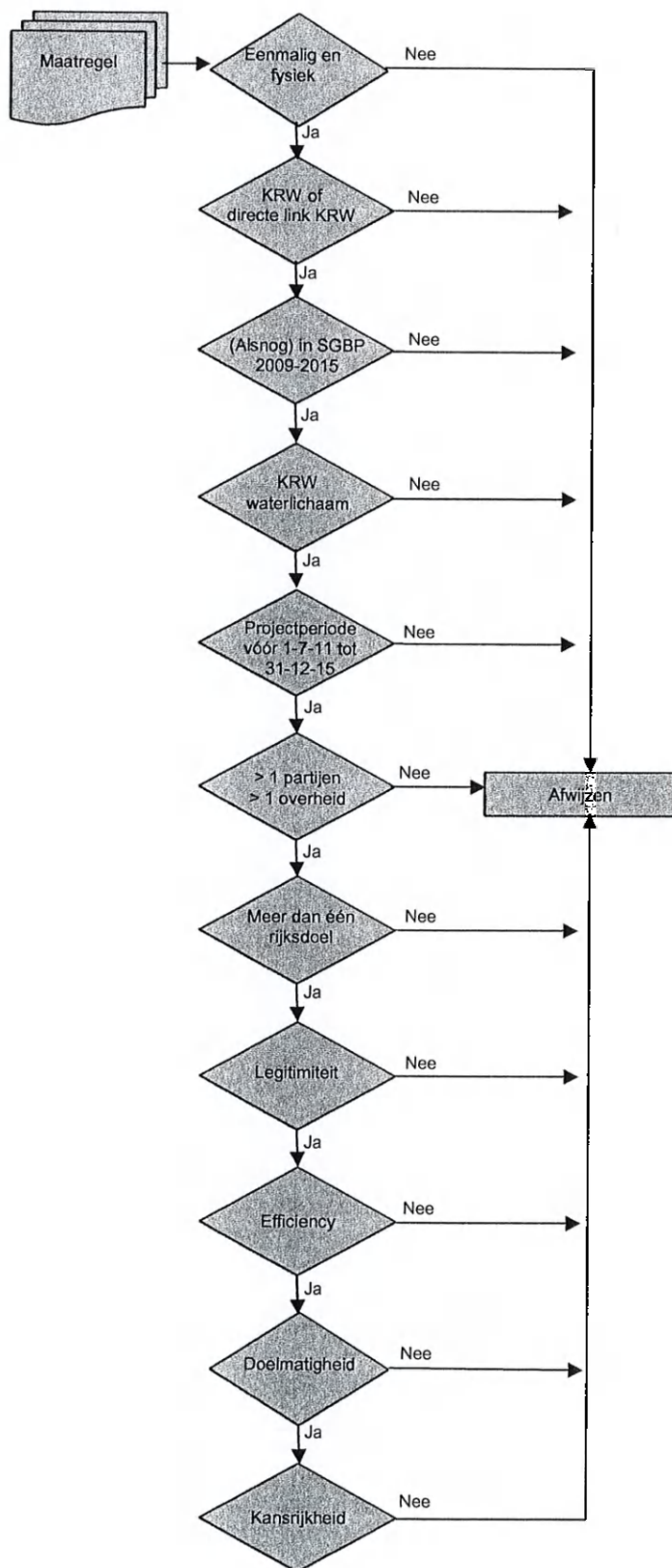
Gemeente:

Vertegenwoordigd door

Waterschap:

Vertegenwoordigd door

Bijlage 4:
Stroomschema proces
prioritering projecten



Bijlage 5:
Projectenkaart Wetterskip Fryslân

